

TILINPÄÄTÖS 2025

Kunnanhallitus 30.3.2026

Sisälllys

Toimintakertomus	4
Kunnanjohtajan katsaus	4
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	6
Toimintaympäristö	6
Kunnan toiminta	8
Tilikauden tulos ja rahoitus	11
Tilikauden tuloksen muodostuminen	11
Toiminnan rahoitus	14
Rahoitusasema ja sen muutokset	17
Kokonaistulot ja menot	20
Tilikauden tuloksen käsittely	21
Arvio tulevasta kehityksestä, riskienhallinnasta ja sisäinen valvonta	21
Kuntakonsernin toiminta ja talous	24
Talousarvion toteutuminen	31
Käyttötalouden toteutuminen	31
Hallintopalvelut	31
Elinkeinopalvelut	37
Tekniset palvelut	45
Hyvinvointipalvelut	50
Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	61
Tuloslaskelmaosan toteutuminen	61
Investointien toteutuminen	64
Rahoitusosan toteutuminen	67
Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	69
Tilinpäätöslaskelmat	70
Tuloslaskelma	70
Rahoituslaskelma	71
Tase	72
Konsernilaskelmat	73
Tilinpäätöksen liitetiedot	75
Kunnan tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	75
Konsernitiilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	76
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	77
Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	80
Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	82

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	84
Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	85
Eriytetyt tilinpäätökset	86
Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut	87
Allekirjoitukset ja merkinnät	89

Toimintakertomus

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kuntalain mukaan kunnanhallitus ja kunnanjohtaja (Kuntal 113 §). Kirjanpitolain mukaan toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta, taloudellista tilannetta sekä merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä koskevista tärkeistä seikoista (KPL 3:1a §).

Toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä on selvittää valtuuston talousarviossa hyväksymien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumista kunnassa ja kuntakonsernissa (Kuntal 115 §).

Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kunnan tai kuntakonsernin taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja niiden perusteella tehdyistä keskeisistä johtopäätöksistä.

Kunnanhallituksen on lisäksi toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanjohtajan katsaus

Rautavaaran kunta saavutti vuonna 2025 sille asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet erinomaisesti. Kunnan talous on vakaalla pohjalla, eikä taseessa ole kattamatonta alijäämää – päinvastoin, ylijäämää on kertynyt merkittävästi, lähes 10,7 miljoonaa euroa.

Tilikauden vuosikate säilyi vahvana ja riitti selvästi kattamaan poistot. Tilikauden tulos oli jälleen ylijäämäinen, noin 291.766 €:a ja kunnan taseasema vahvistui entisestään. Kertyneen ylijäämän taso on kunnassa poikkeuksellisen korkea, ja se antaa Rautavaaralle harvinaisen vahvan puskurin tilanteessa, jossa monessa kunnassa kamppaillaan alijäämien ja kriisikuntakriteerien kanssa. Toimintakulut onnistuttiin alittamaan suunnitellusta noin 150.000 €:lla ja toimintatuottoja onnistuttiin keräämään noin 86.00 €:a suunniteltua enemmän. Tilikauden tuloksessa on syytä huomioida, että kunta teki ylimääräisiä arvonalenemisiä taseeseensa peräti 312.479 €:n edestä ja tulos oli tämänkin jälkeen todella vahva.

On syytä sanoa suoraan: tällainen taloudenpito ei ole sattumaa. Se on seurausta kurinalaisesta päätöksenteosta, realistisesta suunnittelusta ja siitä, että menoja ei päästetä karkaamaan. Rautavaara on tehnyt sen, mistä kuntakentässä usein puhutaan – mutta harva oikeasti kykenee sen tekemään. Kyse ei myöskään ole vuoden tai parin yhteensattumista, vaan pitkäjänteisestä, yli valtuustokausien kestäneestä työstä. Siitä on syytä osoittaa myös kiitokset entisille kunnan päättäjille ja viranhaltijajohdolle.

Vuoden 2025 tulosta tukivat edelleen vahvat verotulot ja rahoitustuotot. Näiden ennustamisessa kunta on Kuntaliiton ja Valtiovarainministeriön arvioiden varassa. Nekin toteutuivat suunniteltua paremmin. Menokuri onnistuttiin säilyttämään kaikilla toimialoilla yllättävätkin tilanteet huomioiden. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kunnan taloutta on hoidettu kokonaisuutena – ei osapitoimien tai toivoen parasta.

Kunnan lainamäärä jatkoi laskuaan myös vuonna 2025. Velkaa lyhennettiin suunnitelmallisesti, ja asukaskohtainen velka onkin erittäin maltillinen alittaen Manner-Suomen kuntien keskiarvon. Tämä kehitys on poikkeuksellinen suomalaisessa kuntakentässä, jossa velkaantuminen on edelleen monin paikoin kasvusuunnassa. Rautavaaralla ei ole lähdetty velkavetoon, vaan taloutta on hoidettu kestäväällä tavalla.

Investointien toteuma jäi vuonna 2025 edelleen maltilliseksi ja alitti talousarvion. Osa hankkeista siirtyi eteenpäin, suurimpana näistä Saarelan silta, jonka pääosuus toteutetaan kuluvan vuoden aikana. Tämä antaa hetkellisesti liikkumavaraa talouteen, mutta jatkossa investointien toteutukseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kunnan on kyettävä paitsi suunnittelemaan myös toteuttamaan – muuten jäädään helposti tilanteeseen, jossa kehittäminen lykkääntyy vuodesta toiseen. Osaltaan investointien lykkääntymisen takia kunnan rahavarat kasvoivat vuoden 2024 loppuun verrattuna noin 460.000 euroa.

Samalla on kuitenkin todettava, että Rautavaaralla on poikkeuksellisen hyvä investointikyky. Meillä on sekä taloudelliset että toiminnalliset edellytykset tehdä investointeja, jotka tukevat kunnan elinvoimaa pitkällä aikavälillä.

Henkilöstön työhyvinvointiin panostettiin edelleen vuonna 2025, ja tulokset ovat olleet myönteisiä. Tämä ei ole sivuseikka, vaan keskeinen osa kunnan toimivuutta. Hyvinvoiva henkilöstö näkyy suoraan palveluiden laadussa ja kunnan arjen sujuvuudessa. Tämän vuoksi Rautavaaran kunta tarjoaa henkilöstölleen huomattavasti laisäätteistä paremman työterveyshuollon.

Toimintaympäristö pysyi vuonna 2025 epävarmana. Kansainväliset jännitteet, korkotason vaihtelut ja valtiontalouden paineet luovat epävarmuutta myös kuntien tulevaisuuteen. Erityisesti valtionosuusjärjestelmän mahdolliset muutokset herättävät perusteltua huolta. Toistaiseksi näiltä on kuitenkin vältytty.

Tässä kohtaa on syytä todeta suoraan: jos kunta hoitaa taloutensa näin hyvin, vähentää velkaa, tekee ylijäämää ja pitää palvelut kunnossa, sitä pitäisi kannustaa – ei rangaista. Nykyisessä järjestelmässä on todellinen riski, että hyvin asiansa hoitava kunta joutuu maksajaksi. Se ei ole kestävää eikä oikeudenmukaista kuntapolitiikkaa.

Rautavaara on esimerkki siitä, että pieni kunta voi olla taloudellisesti vahva, vastuullinen ja tulevaisuuteen katsova. Tällaisesta kehityksestä pitäisi ottaa oppia – ja kyllä, kuten yllä todettua, myös palkita.

Kunnan elinvoiman kehittämisessä keskeisiä teemoja olivat edelleen matkailu, tapahtumat, uusiutuva energia sekä elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantaminen. Luostanlinnan akkukenttä- ja aurinkovoimahanke sekä muut vastaavat avaukset tarjoavat kunnalle konkreettisia kasvun mahdollisuuksia.

Elinvoima syntyy kuitenkin ennen kaikkea ihmisistä. Vuonna 2025 kunnassa järjestettiin jälleen runsaasti tapahtumia, ja Rautavaara sai valtavasti positiivista näkyvyyttä. Tämä työ on arvokasta ja ansaitsee kiitoksen.

Lopuksi on todettava selkeästi: Rautavaara on tällä hetkellä yksi Suomen parhaiten hoidetuista kunnista talouden näkökulmasta. Tämä ei ole mielipide, vaan tosiasia, joka perustuu lukuihin.

Haluan esittää lämpimät kiitokset kunnan päättäjille, viranhaltijoille ja koko henkilöstölle erinomaisesta työstä. Tämä tulos on teidän ansiotanne ja tällaiseen ei pystytä ilman tulevaisuuteen katsovia luottamushenkilöitä ja motivoitunutta henkilöstöä.

Rautavaaralla 23.3.2026

Mikko Kärnä

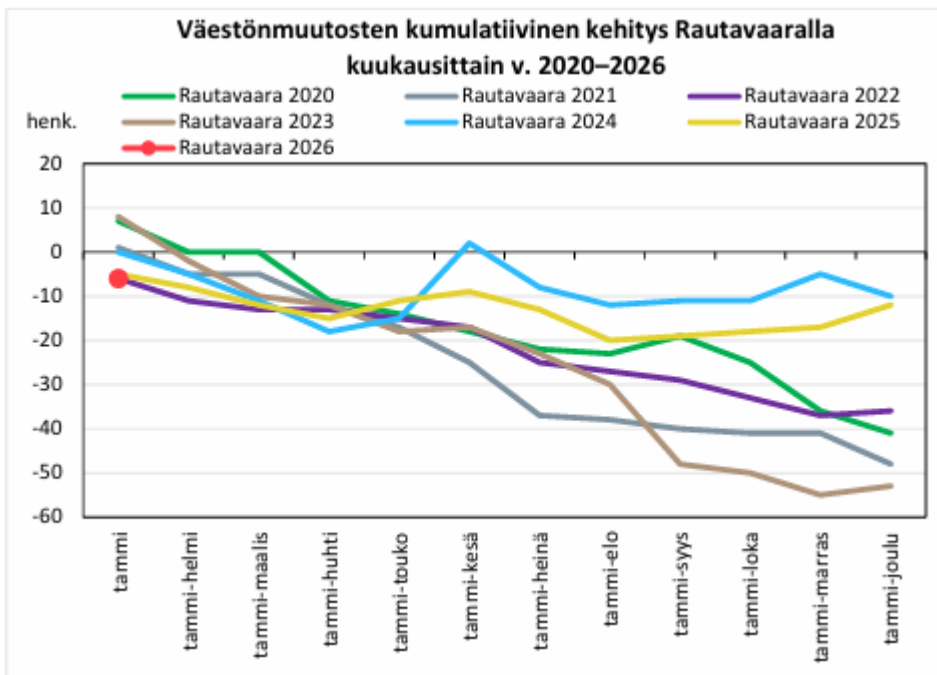
Kunnanjohtaja

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Toimintaympäristö

Paikallinen toimintaympäristö

Rautavaaran kunnan toimintaympäristössä korostuvat edelleen pienen ja syrjäisen kunnan tyypilliset haasteet, erityisesti väestön väheneminen ja ikääntyminen. Vuonna 2025 kuntaan syntyi kolme lasta, mikä on vain kolmasosa edellisen vuoden määrästä. Toisaalta väestön kokonaismuutos pysyi likipitään edellisvuoden tasolla johtuen nettomaahanmuuton kasvusta. Rautavaaran erityispiirre on edellä mainittujen lisäksi myös korkea ikävakioitu sairastavuus. Huoltosuhteeltaan vinoutuneissa ja korkean työttömyysasteen kunnissa rahaa tuovan työssäkäyvän väestön osuus on pieni. Rautavaaralla voidaan kuitenkin tunnistaa erilaisista haasteista huolimatta useita mahdollisuuksia, joita esimerkiksi kehittyvä luontomatkailu sekä erilaiset energiahankkeet voivat tuoda mukanaan.

Kuva 1. Väestönmuutoksen kumulatiivinen kehitys Rautavaaralla. Lähde: Foresavo / Tilastokeskus

Kelan ja THL:n vuonna 2025 päivittämän, vuosien 2020–2023 rekisteritietoihin perustuvan kansallisen terveysindeksin mukaan Rautavaaran ikävakioiden työkyvyttömyysindeksiluku oli 309,3 ja se oli Suomen korkein. Tämä kuvaa vakavasti sairastavuuden todellista tilannetta, joka on huomioitava niin hyvinvointialueen kuin kunnankin palveluiden järjestämisessä.

Vuoden 2025 joulukuun lopussa Rautavaaran työttömyysaste oli 16,6 %, joka on korkeampi kuin vuoden 2024 joulukuussa (14,5 %). Työttömien määrä kasvoi koko Suomessa; koko maassa se oli 9,7 % (nousua 1,3 prosenttiyksikköä edellisvuodesta). Kunta tarvitsee lisää yrityksiä ja yrittäjyyttä sekä kunnan mahdollisuuksien täysimääräistä hyödyntämistä.

Globaali toimintaympäristö

Vuotta 2025 leimasi poikkeuksellinen epävarmuus. Geopoliittiset jännitteet lisääntyivät, maailmantalous jakaantui blokkeihin ja Yhdysvaltojen tulliuhkaukset lisäsivät epävarmuutta. Talouskasvu euroalueella oli edelleen vaimeaa, eikä se ole palautunut koronapandemiaa edeltävälle tasolle. Suomen talouden kasvu jäi vuoden 2025 aikana 0,2 prosenttiin.

Euroalueen inflaatio vakautui vuoden aikana 2 prosentin tavoitteeseen. Suomessa inflaatio hidastui alle 1,5 prosenttiin, ja sen ennustetaan pysyvän lähes samana myös vuonna 2026. Inflaation hidastuminen on mahdollistanut rahapolitiikan keventämisen, ja EKP on laskenut ohjauskorkoja useaan otteeseen vuodesta 2024 alkaen.

Julkisen talouden ennustetaan säilyvän syvästi alijäämäisenä, ja velkaantuminen jatkuu.

Tiedot käyvät ilmi Suomen Pankin ennusteista.

Kuntien toimintaympäristö

Koko Suomen tasolla kuntatalouden tila heikkeni vuoden 2024 tasosta. Toiminnan ja investointien rahavirralla mitattuna kuntien taloudessa oli yli 800 miljoonan euron alijäämä vuonna 2025. Yli sadalla kunnalla talous oli vuonna 2025 alijäämäinen. Kuntien ja kuntayhtymien toimintakate heikkeni 7,8 % eli noin miljardin euron verran vuonna 2025. Suurimpien kaupunkien talous heikkeni eniten. Kunnat myivät omaisuuttaan yhteensä reilulla miljardilla eurolla. Tiedot käyvät ilmi kuntatalouden tilaa arvioivasta Kuntaliiton tilinpäätösanalyysistä vuodelta 2025.

Kuntien kulut kasvoivat erityisesti työllisyyden hoidon aiheuttamien lisäkulujen vuoksi. Kuntaliiton arvion mukaan TE-palvelut siirtyivät kunnille noin 100 miljoonan euron verran aliresursoituina. Työttömyys lisääntyi odotettua voimakkaammin, ja TE-palvelu-uudistus lisäsi kuntien vastuuta työttömyysturvasta. Kuntien tehtävien laajennuksista lisäksi kotoutumisen edistäminen ja oppimisen ja koulunkäynnin tuen uudistaminen lisäsivät toimintakuluja. Lisäksi kuntien sopimuskorotukset lisäsivät palkkakustannuksia.

Kuntien investoinnit pysyivät korkealla tasolla ollen 4,82 miljardia euroa vuonna 2025. Kuntien investoinnit painottuivat isoihin kaupunkeihin. Käyttötalouden heikentyminen johti siihen, että osa investoinneista jouduttiin kattamaan lainalla. Peruskuntien lainakanta kasvoi, mutta pysyi ennallaan suhteessa veropohjaan.

Kuntien verotulot eivät kasvaneet, sillä kunnallisvero- ja yhteisöverotulot laskivat edellisvuodesta.

Rautavaaran kunnan taloustilanteen voidaan sanoa erottuvan myönteisesti yleisestä kuntatalouden haasteellisesta tilanteesta.

Muuta

Toimintakertomuksessa on kirjanpitolain 3a luvun mukaan annettava selvitys myös kuinka kirjanpitovelvollinen huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta, ihmisoikeusasioista ja ympäristöasioista sekä sosiaalista- ja henkilöstöasioista. Rautavaaran kunnalla on nollatoleranssi korruption, lahjonnan ja ihmisoikeusloukkausten suhteen. Kunta pyrkii aina toimimaan puolueettomasti, läpinäkyvästi ja avoimesti sekä kohtelemaan kuntalaisiaan tasapuolisesti.

Ympäristönsuojelulain (YSL 527/2014) 168 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen ympäristönsuojelulain mukaista säännöllistä valvontaa varten valvontasuunnitelma. Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Suunnitelmassa kuvataan tämän lisäksi valvonnan järjestäminen ja riskiarvioinnin perusteet sekä valvonnasta vastaavien viranomaisten yhteistyö. Valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja, josta lautakunta tekee päätöksen. Valvontasuunnitelma on laadittu Rautavaaralle vuosille 2023–2025 ja se on hyväksytty elinvoimalautakunnassa 15.12.2022 § 75.

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 168 §:n neljännen momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta vuosittain ohjelma.

Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Valvontaohjelma on pidettävä ajan tasalla.

Kunnan valvontaohjelmaan ei sisälly ELY-keskuksen valvontaan kuuluvat lupavelvolliset toiminnot, vaikka kunnan ympäristönsuojeluviranomainen pääsääntöisesti osallistuu ELY-keskuksen tekemille tarkastuksille. Kunta huolehtii ympäristönsuojeluun kuuluvat kunnan viranomaistehtävät kuten ympäristönsuojelulainsäädäntöön liittyvät lupa- ja ilmoitusmenettelyn valmistelun, käsittelyn ja valvonnan yhteistyössä ostopalveluna Kuopion kaupungilta.

Ympäristöasiat ovat erityisen merkityksellisiä Rautavaaran kunnalle sillä kunnan vahvuuksia ovat puhdas luonto ja erämaamaisuus, jotka on tunnustettu kunnan strategisiksi ja elinvoimaa ylläpitäviksi menestystekijöiksi. Rautavaara on paras luonnostaan ja se haluaa myös säilyä sellaisena.

Kunnan toiminta

Kunnanhallitus vastaa valtuuston tekemien päätösten toimeenpanosta ja kuntakonsernin yleisestä johtamisesta. Toimielimen johtamisen kokonaisvastuussa, esittelijänä ja tulosvastuullisena viranhaltijana toimi kunnanjohtaja Mikko Kärnä.

Hallintopalveluissa toimi virkansa puolesta tulosvastuullisena viranhaltijana hallintojohtaja Jenna Ahonen 2.3.2025 asti ja 1.4.2025 alkaen Jere Markkanen. Tässä välissä hallintojohtajan sijaisuutta hoiti toimensa ohella kunnanjohtaja.

Hyvinvointipalveluissa toimi virkansa puolesta tulosvastuullisena viranhaltijana vs. rehtori ja hyvinvoinnin palvelualuejohtaja Silja Kavilo. Hyvinvointilautakunta vastaa hyvinvointipalveluista ja lautakunnan alaiseen sivistystoimen tulosalueeseen kuuluvat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukio, vapaa sivistystyö (kansalaisopisto), kirjasto sekä nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimet. Hyvinvointipalveluita johtaa ja hyvinvointilautakunnan esittelijänä toimii hyvinvoinnin palvelualuejohtaja.

Teknisissä palveluissa virkansa puolesta tulosvastuullisena viranhaltijana toimi tekninen johtaja Jaakko Hintikka. Tekninen lautakunta vastaa teknisestä palvelualueesta, joka koostuu lupa- ja viranomaispalveluista, teknisestä osastosta, siivouspalveluista, vesilaitoksesta ja tilakeskuksesta. Teknisiä palveluita johtaa ja teknisen lautakunnan esittelijänä toimii tekninen johtaja.

Kunnan johtoryhmän muodostivat kunnanjohtaja, hallintojohtaja, tekninen johtaja, hyvinvointipalveluiden palvelualuejohtaja, elinkeinopäällikkö, kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö, siivouspäällikkö/työsuojelupäällikkö sekä toukokuusta 2025 alkaen päiväkodin johtaja. Johtoryhmä kokoontui keskimäärin joka toinen viikko.

Kunnan valmiusjohtoryhmänä toimi laajennettu johtoryhmä. Tilanteen vakavuudesta ja sen kestosta riippuen kunnan johtoryhmän tueksi ja kriisijohtamisen tehostamiseksi tarvitaan erikseen muun muassa eri toimialojen asiantuntijoita sekä tilannetietojen välittämiseen, viestintään ja muihin tehtäviin varattua henkilöstöä sekä sidosryhmien edustajia.

Rautavaaran kunnanvaltuusto kokoontui vuonna 2025 kuusi kertaa. Valtuuston puheenjohtaja valtuustokaudella 2025–2029 on Ilkka Roininen, KD.

Kunnanhallitus kokoontui 11 kertaa. Kunnanhallituksen puheenjohtaja valtuustokaudella 2025–2029 on Timo Tuovinen (Kesk.).

Rautavaaran kunnanvaltuuston jäsenet 2025–2029

Ilkka Roininen, KD, valtuuston pj

Eero Kukkonen, Kesk., valtuuston 1. vpj

Jussi Leppänen, Kok., valtuuston 2. vpj

Tiina Föhr, KD

Kalle Heikkinen, Kesk.

Anu Karmitsa, Kok.

Harri Korhonen, Kesk.

Kirsi Koskelo, Vas.

Maija Kärkkäinen, KD

Jukka Muukka, Kesk.

Janne Pursiainen, SDP

Hannele Pursiainen, SDP

Timo Tuovinen, Kesk.

Hanne Tuppurainen, SDP

Tarja Tuppurainen, Vas.

Kunnanhallituksen jäsenet 2025–2029

Jäsenet

Timo Tuovinen, Kesk., pj.

Hannele Pursiainen, SDP, 1. vpj.

Kirsi Koskelo, Vas., 2. vpj.

Jukka Muukka, Kesk.

Harri Korhonen, Kesk.

Anu Karmitsa, Kok.

Tiina Föhr, KD

Henkilökohtaiset varajäsenet

Jussi Leppänen, Kok.

Janne Pursiainen, SDP

Rauha Partanen, Vas.

Kalle Heikkinen, Kesk.

Sari Korhonen, Kesk.

Mika Mustonen, Kok.

Maija Kärkkäinen, KD

Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontui vuonna 2025 yhteensä neljä kertaa ja nuorisovaltuusto yhden kerran. Vanhus- ja vammaisneuvoston esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä toimi kulttuuri- ja vapaa-aikapääällikkö ja nuorisovaltuuston puolestaan etsivä nuorisotyöntekijä.

Kunnan yhteistoimintaelin yhteistyöryhmä käsitteli yhteistoimintalaissa mainittuja asiakokonaisuuksia ja laajemmin henkilöstöä koskevia asioita. Yhteistoimintaelin koostuu työnantajan ja henkilöstön edustajista. Työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta kunnissa annetun lain (449/2007) 14 §:n mukaan työnantaja ja henkilöstöä edustavat yhdistykset tai niiden rekisteröidyt paikalliset alayhdistykset nimeävät edustajansa yhteistoimintaelimeen. Työnantajan edustajina voivat toimia palvelussuhteessa kuntaan olevat, ja vuonna 2024 yhteistyökomiteassa työnantajan edustajina olivat kunnanjohtaja, hallintojohtaja, henkilöstösihteeri ja työsuojelupääällikkö. Työntekijöiden edustukseen

kuuluivat työntekijäjärjestöjen valitsevat jäsenet, työsuojeluvaltuutettu ja varavaltuutettu. Yhteistyöryhmän puheenjohtajana toimii vuorovuosin työnantajan ja työntekijän edustaja ja vuonna 2025 puheenjohtajana toimi henkilöstön edustaja Paula Hakkarainen ja sihteerinä työsuojelupäällikkö.

Rautavaaran kunnan henkilöstöasiat on kuvattu henkilöstöraportissa. Henkilöstöraportti antaa tietoa henkilöstömäärän kehityksestä ja tukee kunnan henkilöstöpolitiikkaa ja henkilöstöä koskevien linjausten tekemistä. Keskeisimmät asiat henkilöstöraportista on poimittu myös tähän tilinpäätöskertomukseen. Rautavaaran kunnan ja tytäryhtiöiden yhteenlaskettu työntekijöiden määrä vuonna 2025 oli 66,59 henkilötyövuotta (2024 63,67 htv).

Taulukko 1: Kunnan henkilöstömäärä

Palvelualue	Henkilöstöraportin htv			Henkilöstösuunnitelman htv			
	2023	2024	2025	2025	2026	2027	2028
Hallintopalvelut	6,8	5,22	5,92	6,14	7,14	6,14	6,14
Elinkeinopalvelut	2,9	3,9	3,55	3,83	2,5	2	2
Hyvinvointipalvelut	37,9	40	41,73	37,33	37	36,5	36,5
Hallinto	3,4	4,6	3,58	4,2	4,2	4,2	4,2
Yhtenäiskoulu ja lukio, opettajat	25,2	19,1	19,58	18,9	16	16	16
Koulunkäynninohjaajat	Sisältyy ylempään	5,6	5,49	6	5,5	5,5	5,5
Varhaiskasvatus	6,1	7,2	8,13	7	5,5	5,5	5,5
Kulttuuri- ja vapaa-aika (sis. kirjasto, nuorisoliikunta- kulttuuritoimet)	3,2	3,5	4,95	4,71	5,8	5,3	5,3
Tekninen	15,1	15,61	15,39	15,36	15,16	15,16	15,16
Hallinto	4,2	4,4	4,62	4,3	4,3	4,3	4,3
Elinkeinopalvelut	0						
Kiinteistönhoito	3,7	3,7	4,78	3,7	3	3	3
Kirvesmiehet	1,5	1,65	0,72	2	1	1	1
Muu tekninen (esim. metsänhoito, rakennushankkeet tms.)							
Vesi- ja viemärilaitos	1	1	0,41	1,2	1	1	1
Ruokapalvelu	0						
Siivouspalvelu	4,7	4,86	4,86	4,86	4,86	4,86	4,86
Yhteensä	62,7	64,73	66,59	62,66	61,80	59,8	59,8

Rautavaaran kunnan henkilöstön keski-ikä on 42,8 vuotta (vuonna 2024 keski-ikä oli 44,4 vuotta).

Rautavaaran kunnan palveluksesta siirtyi eläkkeelle vuoden 2025 aikana 3 henkilöä. Vuonna 2024 eläkkeelle ei siirtynyt yhtään henkilöä. Vuosina 2019–2022 eläkepoistuma on ollut merkittävä. Tuleva eläkepoistuma ja samaan aikaan tiedostettu rekrytointivaikeus varsinkin opetushenkilöstön osalta asettaa haasteita Rautavaaran kunnan henkilöstösuunnittelulle tulevaisuudessa

Taulukko 2: Eläkkeelle siirtyneet

Eläkkeelle siirtyneet		
Vuosi	Eläkkeelle siirtyneet	Keski-ikä
2019	9	56,3
2020	8	61,5
2021	6	56
2022	9	61,5
2023	2	65,1
2024	0	
2025	3	58,5

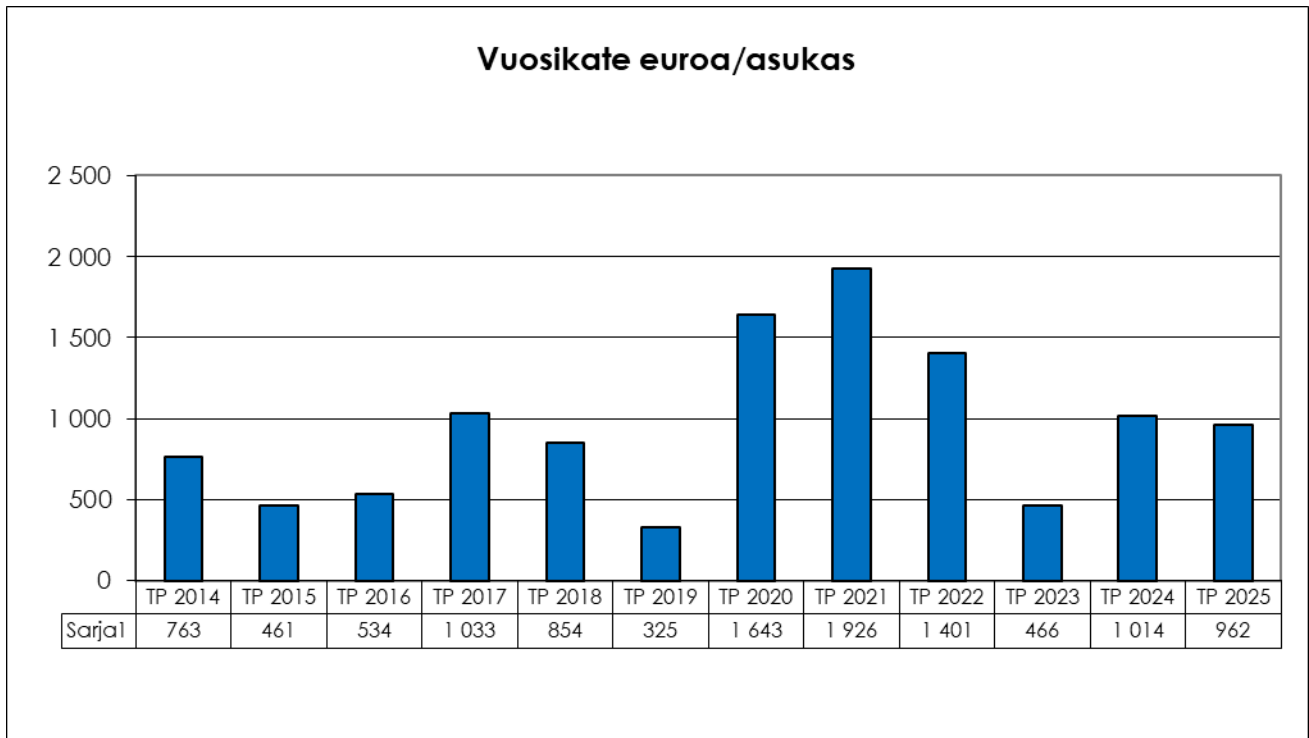
Vuonna 2025 sairauspoissaolot nousivat hieman vuodesta 2024. Keskimääräinen sairauspoissaolopäivä yhtä henkilötyövuotta kohden (kalenteripäivä) kunta-alalla on 16,3 (vuoden 2024 tilasto). Rautavaaralla sairauspoissaoloja oli vuonna 2025 yhteensä 1272 päivää eli 19,1 päivää/henkilövuosi (vuonna 2024 19,1 pv/htv, vuonna 2023 13,2 pv/htv, vuonna 2022 23 pv/htv).

Tilikauden tulos ja rahoitus

Toimintakertomuksessa kuvataan niitä olosuhteita ja tapahtumia, jotka vaikuttavat siihen, millaiseksi tilikauden tulos ja taloudellinen asema muodostuvat. Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta kuvataan rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa kunnan rahoituksen riittävyyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulo-rahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan. Laskelmissa esitetyt tunnuslukujen laskukaavat ja taulukot ovat suoria lainauksia Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston Yleisohjeesta kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta (2024).

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Rautavaaran kunnan vuoden 2025 tilinpäätös on ylijäämäinen 291 766,62 euroa. Alkuperäisen talousarvion ja budjettimuutosten mukainen ylijäämä oli 42 606 euroa. Tilikauden tulos per asukas oli 208 euroa, ja vuosikate per asukas oli 962 euroa (Kuva 2). Kokonaisuutena Rautavaaran kunnan vuosikatetta voidaan pitää vahvana. Suurimpia poikkeamia suhteessa alkuperäiseen talousarvioon olivat 334 978 euroa suuremmat valtionosuudet sekä noin 86 tuhatta euroa parempi verotulokertymä ja rahoituserät toteutuivat noin 54 tuhatta arvioitua paremmin.

Kuva 2: Vuosikate euroa per asukas

Toimintatuotot olivat 2 759 609 euroa ja olivat 104 604 euroa edellisvuotta pienemmät ja ylittivät talousarvion 30 570 eurolla. Toimintatuottojen ennakoitua suurempaa toteutumista selittää muun muassa ennakoitua suuremmat metsänmyyntitulot.

Toimintakulut olivat 7 564 495 euroa ja ne ylittivät alkuperäisen budjettinsa 13 134 eurolla ja alittivat muutetun budjetin 149 865 eurolla. Henkilöstömenot alittivat budjetin 12 134 eurolla. Palvelujen ostot alittuivat 68 063 eurolla muutettuun talousarvioon verrattuna.

Verotulot kokonaisuutena ylittivät talousarvion 86 509 eurolla. Rautavaaran valtionosuudet olivat vuonna 2025 2 224 237 euroa ja toteutuivat 220 372 euroa parempana muutettuun talousarvioon verrattuna.

Tilikauden vuosikate on 1 348 452 euroa ja se ylitti muutetun talousarvion 541 909 eurolla. Vuoden 2025 investoinnit on kyetty toteuttamaan kassavaroin ja näin kyetään toimimaan myös vuonna 2026.

Tuloksesta ja sen kehityksestä on raportoitu luottamushenkilöille ja viranhaltijoille kvartaaleittain.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT (Ulkoiset)					
TULOSLASKELMA	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Toimintatuotot yhteensä	3 051 258	2 807 744	2 772 466	2 864 213	2 759 609
Myyntitulot	1 155 599	857 957	900 448	978 935	934 444
Maksutulot	507 854	513 813	33 204	34 897	57 916
Tuet ja avustukset	354 308	385 657	304 692	338 906	254 311
Muut toimintatulot	1 033 497	1 050 317	1 534 122	1 511 475	1 512 938
Toimintakulut yhteensä	-15 868 924	-16 212 443	-6 976 778	-6 889 592	-7 564 496
Henkilöstökulut	-6 923 566	-7 259 156	-3 470 004	-3 506 103	-3 746 759
Palvelujen ostot	-7 383 996	-7 267 964	-2 271 319	-2 194 332	-2 520 023
Ain. tarv. ja tavarat	-976 499	-973 812	-793 365	-706 563	-744 964
Avustukset	-344 434	-456 020	-179 761	-240 644	-305 029
Muut toimintakulut	-240 429	-255 491	-262 329	-241 950	-247 721
Toimintakate	-12 817 666	-13 404 699	-4 204 312	-4 025 379	-4 804 887
Verotulot	6 709 919	6 677 371	3 769 895	3 587 762	3 595 510
Valtionosuudet	8 754 402	8 418 754	927 781	1 512 827	2 224 237
Rahoitustulot ja -kulut	267 656	377 011	170 808	358 172	333 593
Korkotuotot	68 906	71 430	68 920	79 649	72 767
Muut rahoitustuotot	253 669	352 035	352 265	408 424	356 201
Korkokulut	-53 781	-44 918	-132 726	-127 274	-90 943
Muut rahoituskulut	-1 138	-1 536	-117 651	-2 627	-4 432
Vuosikate	2 914 311	2 068 437	664 172	1 433 382	1 348 453
Poistot ja arvonalent.					
Suunn. muk. poistot	-926 918	-869 086	-737 417	-756 766	-744 207
Arvonalentumiset	-642 948				-312 479
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	1 344 445	1 199 351	-73 245	676 616	291 767
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:					
Toimintatuotot/-kulut, %	19,2	17,3	39,7	41,6	36,5
Vuosikate/Poistot, %	185,6	238	90,1	189,4	127,6
Vuosikate, €/asukas	1926	1401	466	1014	962
Asukasmäärä	1513	1476	1425	1414	1401

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulojen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa sen määrän tulorahoituksesta, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$$

Kun tunnusluvun arvo on vähintään 100 %, oletetaan tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli vuonna 2025 tilinpäätöksessä positiivinen yhdeksättä vuotta peräkkäin. Rautavaaran kunta pystyi edelleen lyhentämään lainojaan ja sen kassa on toistaiseksi vahva.

RAHOITUSLASKELMA	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TP 2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 914 311	2 068 436	664 172	1 433 382	1 348 453
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjausevät	166 482	-5 376	225 564	-268 714	-168 302
Tulorahoitus yhteensä	3 080 793	2 063 060	889 736	1 164 668	1 180 150
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-335 014	-414 145	-458 536	-443 685	-495 747
Rahoitusos. investointimenoihin	20 727	38 693	41 900		
Pysyvien vast. hyödykk. luov.tu	18 141	11 960	12 100		4 300
Investoinnit netto	-296 146	-363 492	-404 536	-443 685	-491 447
Toiminnan ja invest. rahavirta	2 784 647	1 699 568	485 200	720 983	688 703
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset				13 119	13 119
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys					
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset	-1 432 666	-1 436 966	-941 266	-506 083	-508 400
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-81 965	322 382	169 626	172 660	264 691
Rahoituksen rahavirta	-1 514 631	-1 114 584	-771 640	-320 304	-230 590
Rahavarojen muutos	1 270 016	584 984	-286 440	400 679	458 113
Rahavarat 31.12. €	2 469 291	3 054 276	2 767 836	3 168 515	3 626 628
Rahavarat 1.1. €	1 199 274	2 469 291	3 054 276	2 767 836	3 168 515
Rahavarojen muutos	1 270 017	584 984	-286 440	400 679	458 113
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT					
Toiminnan ja invest. rahavirran kertymä 5 vuodelta (1000 €)	5 597	6 891	6 773	7 391	6 379
Investointien tulorahoitus, %	927	550	159	323	272
Laskennallinen lainanhoitokate	2,8	2,5	1	2,1	2,2
Lainanhoitokate	2,0	1,4	0,7	2,5	2,4
Kassan riittävyys, pv	51	61	117	145	153
Asukasmäärä	1 513	1 476	1 425	1 414	1 401

Rahoituslaskelman välitulokset toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää antolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja rahavarojen lisäämiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Laskennallinen lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jataan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Lainanhoitokate

$$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys (pv)

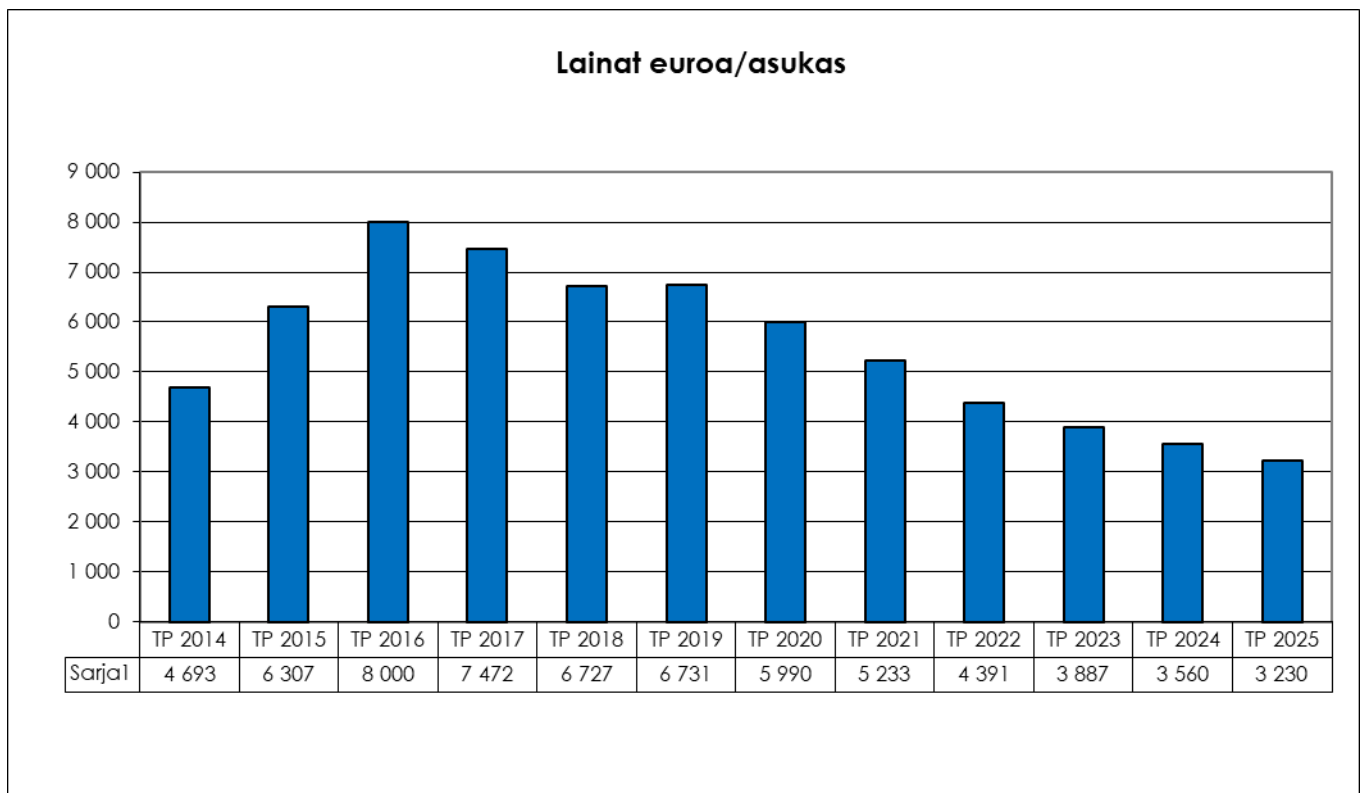
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

Tilinpäätös 2025 on yhdeksäs peräkkäinen tilinpäätös, milloin kunnan kokonaislainamäärä pienenee, eli velkaantumisen laskee. Lainamäärä pieneni 505 400 eurolla ja asukaskohtainen velka oli vuoden 2025 lopussa 3230 euroa. Kokonaislainamäärä on nyt 4 524 839 euroa.

Kuva 2: Lainamäärä euroa per asukas

**TASE JA SEN
TUNNUSLUVUT**

VASTAAVAA	2025	2024	VASTATTAVAA	2025	2024
	1 000 €	1 000 €		1 000 €	1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT	17 658	18 236	A OMA PÄÄOMA	18 168	17 876
I Aineettomat hyödykkeet	135	81	I Peruspääoma	7 499	7 499
Aineettomat oikeudet	0	1	II Arvonkorotusrahasto		
Muut pitkävaikutteiset menot	28	51	III Muut omat rahastot		
Ennakkomaksut	107	29	IV Edell. tilikausien ylijäämä	10 377	9 700
II Aineelliset hyödykkeet	14 729	15 177	V Tilikauden yli-/alijäämä	292	677
Maa- ja vesialueet	2 659	2 661	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Rakennukset	10 509	11 107	C PAKOLLISET VARAUKSET	86	254
Kiinteät rak. ja laitteet	1 189	1 156	Muut pakolliset varaukset	86	254
Koneet ja kalusto	233	111	D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	61	65
Muut aineelliset hyödykkeet	10	9	Lahjoitusrahastojen pääomat	57	62
Ennakkomaksut ja kesken-eräiset hankinnat	129	133	Muut toimeksiantojen pääomat	4	3
III Sijoitukset	2 794	2 978	E VIERAS PÄÄOMA	5 569	5 997
Osakkeet ja osuudet	2 564	2 734	I Pitkäaikainen	4 016	4 525
Muut lainasaamiset	159	173	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 016	4 525
Muut saamiset	71	71	Siirtovelat		
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	10	10	II Lyhytaikainen	1 553	1 472
Valtion toimeksiannot	0	0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	508	508
Lahjoitusrah. erityiskatteet	10	10	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	6 216	5 946	Saadut ennakot	79	45
I Vaihto-omaisuus			Ostovelat	387	360
II Saamiset	2 589	2 778	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	74	62
Pitkäaikaiset saamiset	1 851	1 986	Siirtovelat	505	497
Myyntisaamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>23 884</u>	<u>24 192</u>
Lainasaamiset					
Muut saamiset	1 851	1 986	TASEEN TUNNUSLUVUT	2025	2024
Siirtosaamiset			Omavaraisuusaste, %	76,3	73,9
Lyhytaikaiset saamiset	738	792	Suhteellinen velkaantuneisuus-%	64	74,7
Myyntisaamiset	335	364	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	10669	10377
Muut saamiset	165	157	Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	7615	7338
Siirtosaamiset	238	271	Lainakanta 31.12., 1000 €	4525	5033
III Rahat ja pankkisaamiset	3 627	3 168	Lainakanta 31.12., €/asukas	3230	3560
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>23 884</u>	<u>24 192</u>	Lainat ja vastuut 31.12.	4578	5060
			Lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	3268	3578
			Lainasaamiset, 1000 €	159	172
			Asukasmäärä	1401	1414

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

$$= 100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Alhainen omavaraisuusaste merkitsee suurta velkarasitetta. Omavaraisuusastetta voidaan arvioida seuraavien viitteellisten ohjearvojen perusteella: erinomainen yli 70 %, hyvä 50–69 %, tyydyttävä 30–49 %, heikko alle 30 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$ Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$ Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Lisäksi osoittajaan merkitään liitetieto-ohjeen mukaisesti liitetiedoissa esitetyt vuokravastuut ja leasingvastuut. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

$$= \text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$$

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

$$= [\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta.

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin vieraan pääoman erät Joukkovelkakirjalainat, Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, Lainat julkisyhteisöiltä ja Lainat muilta luotonantajilta.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut. Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Kokonaistulot ja menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä.

KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT					
TULOT	Euroa	%	MENOT	Euroa	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	2 760	30,6	Toimintakulut	7 564	85,6
Verotulot	3 596	39,8	- Valmistus omaan käyttöön		
Valtionosuudet	2 224	24,6			
Korkotuotot	73	0,8	Korkokulut	91	1,0
Muut rahoitustuotot	356	3,9	Muut rahoituskulut	4	0,0
Satunnaiset tuotot		0,0	Satunnaiset kulut		0,0
Tulorahoituksen korjaukset		0,0	Tulorahoituksen korjaukset		0,0
-Pys.vast.hyödykk.luov.voitot	-2	0,0	+/- Pakoll. varausten muutos	168	1,9
Investoinnit			-Pys.vast.hyödykk.luov.tappiot	1	
Rahoitusos. investointimen.		0,0	Investoinnit		
Pys.vast.hyödykk.luov.tulot	5	0,1	Investointimenot	496	5,6
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähenn.	13	0,1	Antolainasaamisten lisäykset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	508	5,8
Lyhytaikaisten lainojen lisäys			Lyhytaikaisten lainojen vähennys		
Oman pääoman lisäykset		0,0	Oman pääoman vähennykset		0,0
Kokonaistulot yhteensä	9 025	100,0	Kokonaismenot yhteensä	8 832	100,0
Täsmäytys					
				9 025	
				8 832	
				<u>193</u>	
Rahoituslaskelmasta:					
				458	
				265	
				<u>193</u>	

Tilikauden tuloksen käsittely

Rautavaaran kunnan vuoden 2025 tilikauden tulos on

- **Ylijäämäinen 291 766,62 euroa**
- **Ylijäämä esitetään siirrettäväksi taseen tilikauden yli-/alijäämätilille**
- **Kun vuoden 2025 ylijäämä 291 766,62 euroa lisätään taseeseen, nousee kumulatiivinen ylijäämä taseessa 10 668 560,45 euroon**
- **Taseessa ei siten ole kattamatonta alijäämää**

Kuntalain (410/2015) talouden tasapainovaatimukset ovat kiristyneet, ja erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyä koskevaa kriisikuntamittaristoa on uudistettu. Uudistetut kriteerit kuvaavat kunnan taloutta aiempaa monipuolisemmin eri näkökulmista. Mittariston perusrakenne on säilynyt ennallaan, mutta tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on tarkistettu. Uusia raja-arvoja on sovellettu vuodesta 2022 alkaen tilinpäätöstietojen perusteella.

Rautavaaran kunnalla ei ole lähitulevaisuudessa uhkaa joutua arviointimenettelyyn. Kunnan talous on pysynyt tasapainossa, ja aiemmin laadittu talouden tasapainottamissuunnitelma toteutettiin suunnitellusti ja saatiin päätökseen vuonna 2023. Kunnan taloudellinen tilanne on säilynyt vakaana myös tämän jälkeen.

Arvio tulevasta kehityksestä, riskienhallinnasta ja sisäinen valvonta

Valtionosuusjärjestelmää uudistusta on valmisteltu kauan. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus on olennainen osa valtionosuusjärjestelmää. Sillä turvataan kuntien mahdollisuudet pitää yllä riittävät peruspalvelut eri osissa maata kohtuullisella kunnallisverorasituksella ja maksutasolla. Alun perin uudistus oli tarkoitus saada voimaan vuonna 2026, sitten tavoite siirtyi vuoteen 2027. Hallitus ei päässyt lopulta sopuun uudistuksesta loppuvuonna 2025, joten hanke ei näytä etenevän tällä hallituskaudella.

Hyvinvointialueisiin nähden kunnan edunvalvonnan merkitys on edelleen korostunut. Hyvinvointialueet tarkastelevat palveluverkkoaan säännöllisesti talous- ja palvelutarpeiden muuttuessa. Tämä ylläpitää epävarmuutta kiinteistöjen käytöstä ja voi heikentää investointihalukkuutta sekä vaikuttaa henkilöstön kokemaan työrauhaan.

Työllisyyden hoito siirtyi 1.1.2025 valtiolta kuntien vastuulle TE-toimistojen lakkauttamisen myötä. Rautavaaran kunta kuuluu Kuopion työllisyysalueeseen. Uudistuksen käynnistyminen on ollut haastavaa, eikä työllisyysalueen toiminta ole kaikilta osin vastannut odotuksia erityisesti alkuvaiheessa. Yhteistyössä on ilmennyt haasteita, ja kunta selvitti myös mahdollisuutta siirtyä toiseen työllisyysalueeseen, mikä ei kuitenkaan toteutunut. Tilanne korostaa kunnan oman aktiivisen edunvalvonnan merkitystä palveluiden saatavuuden ja toimivuuden varmistamisessa. Kunnassa on varattu työskentelytila työllisyysalueen työntekijälle, mutta samalla on tunnistettu tarve omalle osaamiselle ja resursseille. Vuonna 2025 aloittanut työllisyyskoordinaattori vahvistaa kunnan roolia asiakastyössä, yritysyrityksessä ja palveluiden kehittämisessä.

Työllisyystilanne on heikentynyt. Väestön väheneminen, korkea työttömyys, pitkäaikaistyöttömyyden kasvu sekä sairastavuus lisäävät haasteita. Kunnan rahoitusvastuu työttömyysetuuksista on kasvanut merkittävästi, mikä lisää taloudellista painetta. Samanaikaisesti avoimien työpaikkojen määrä on vähentynyt. Tilannetta ovat vaikeuttaneet palveluihin ohjauksen hitaus uudistuksen alkuvaiheessa sekä kuntouttavan työtoiminnan muutokset. Kunnassa on käynnistetty toimenpiteitä palveluiden kehittämiseksi ja täydentämiseksi myös paikallisesti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Kokonaisuutena kunta tarvitsee lisää työtä, työpaikkoja sekä aktiivista edunvalvontaa ja toimenpiteitä työllisyyden parantamiseksi.

Rautavaaran kuntaa voidaan edelleen pitää monilta osin positiivisena poikkeuksena Suomen kuntakentässä. Kunnalla on edellytyksiä suunnitella talouttaan ylijäämäiseksi ja toteuttaa investointeja myös tulevana vuosina. Tarkka talouden ohjaus ja menokehityksen ennakointi ovat kuitenkin tärkeitä myös jatkossa. Kassavarojen riittävyys on toistaiseksi hyvä, ja kunnan määräaikaistalletukset tuottavat myös tulevana vuosina. Lisäksi kunnan metsäomaisuus sekä Savon Voiman osakkeet tuottavat vuosittain merkittävän tulon kunnan ja kuntalaisten hyväksi.

Vuoden 2025 toteuma osoittaa kuitenkin, että kustannuspaineet erityisesti palvelujen ostoissa ja henkilöstömenoissa ovat kasvaneet. Tämä korostaa talouden suunnittelun ja seurannan merkitystä. Talouden liikkumavara on edelleen pieni ja altis yksittäisten kustannuserien muutoksille, minkä vuoksi kustannustehokkuuteen on kiinnitettävä huomiota kaikessa toiminnassa.

Epävarmuustekijöinä Rautavaaran kuntataloudelle voidaan tunnistaa valtionosuusjärjestelmän mahdolliset muutokset sekä hyvinvointialueen toiminta. Valtionosuusjärjestelmän uudistaminen ei ole edennyt alkuperäisten suunnitelmien mukaisesti, mutta siihen liittyvä epävarmuus säilyy edelleen pitkällä aikavälillä. Rautavaaran kunnan näkökulmasta on tärkeää, että mahdollisissa tulevissa muutoksissa huomioidaan kuntien erityispiirteet, kuten pitkät etäisyydet, syrjäisyys sekä harvaan asuttujen kuntien korkeammat palvelutuotannon kustannukset. Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelurakennemuutoksen osalta on tärkeää, että hyvinvointialue jatkaa vuokralaisena nykyisissä tiloissa Rautavaaralla ja että nykyinen palvelutaso säilyy.

Hankintalainsäädännön uudistukseen liittyy lisäksi merkittäviä epävarmuustekijöitä, jotka voivat vaikuttaa kunnan palvelutuotantoon ja kustannusrakenteeseen. Lakiuudistus on tämän tilinpäätöksen valmistuessa valiokuntakäsittelyssä. Mikäli uusi sääntely toteutuu esityksen mukaisena, in-house-yhtiöihin liittyvää kymmenen prosentin omistusvaatimusta alettaisiin soveltaa 1.7.2027 alkaen, ja siirtymäaikana nykyisiä sopimuksia olisi mahdollista hyödyntää tietyin edellytyksin 30.6.2030 asti ilmoitusmenettelyä käyttäen. Lakimuutos voi lisätä kustannuksia, hallinnollista työmäärää ja siirtymävaiheen riskejä. Lisäksi markkinoiden toimivuuteen liittyy epävarmuutta, eikä kaikille palveluille välttämättä löydy toimivia vaihtoehtoja. Kunnassa on kuitenkin varauduttu uudistukseen kartoittamalla vaihtoehtoisia toimintatapoja.

Lisäksi koulutukseen ja osaavan työvoiman saatavuuteen liittyy epävarmuustekijöitä, kuten kansainvälisiä opiskelijoita koskevien lukukausimaksujen mahdolliset muutokset.

Rautavaaran kunnalla on merkittäviä mahdollisuuksia muun muassa luontomatkailun, mineraalivarantojen ja erilaisten energiahankkeiden kehittämisessä. Suurten hankkeiden edistämisen lisäksi on ensiarvoisen tärkeää, että kunta säilyttää jo toimivien yritysten toimintaympäristön kannustavana sekä edistää uuden pk-yritystoiminnan syntymistä alueelle.

Riskienhallinta

Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen Rautavaaran kunnan toiminnan laajuus ja talous ovat pienentyneet merkittävästi. Tämä korostaa talouden tasapainon ja toiminnan tehokkuuden merkitystä, kun käytettävissä oleva liikkumavara on aiempaa pienempi. Samalla kunnan kiinteistöihin liittyvät riskit ovat kasvaneet. Erityisesti sote-kiinteistöjen tuleva käyttö on osin epävarmaa palveluverkon muuttuessa, mikä lisää vajaakäytön ja vuokratuottojen menetyksen riskiä. Lisäksi kiinteistökannan korjausvelka on kasvanut, minkä vuoksi kunnan on jatkossa tarkasteltava omaisuuttaan kriittisesti ja luovuttava sellaisista kohteista, jotka eivät ole ydintoimintojen kannalta tarpeellisia. Ydintoimintojen kaventuessa myös tytäryhtiöihin ja vesilaitokseen liittyvät riskit korostuvat.

Kunnan talouteen kohdistuu paineita väestön vähenemisen ja ikääntymisen, korkean sairastavuuden sekä työttömyyden vuoksi. Työllisyyden hoidon siirtyminen kuntien vastuulle on lisännyt kunnan rahoitusvastuuta, eikä uudistuksen käynnistyminen ole ollut kaikilta osin sujuvaa. Tämä korostaa kunnan oman edunvalvonnan ja omien toimenpiteiden merkitystä. Työttömyyden pitkittyminen ja avoimien työpaikkojen vähäinen määrä lisäävät riskiä kustannusten kasvusta myös jatkossa.

Pienen kunnan organisaatio on ohut, ja monia tehtäviä hoitaa käytännössä yksi henkilö. Tämä tekee toiminnasta haavoittuvaa esimerkiksi poissaolotilanteissa ja henkilöstön vaihtuessa. Henkilöstön saatavuus ja pysyvyys ovat keskeisiä tekijöitä toiminnan jatkuvuuden kannalta. Lisäksi kunnalla on merkittäviä saatavia, joihin liittyy kokonsa vuoksi epävarmuutta.

Toimintaympäristöön liittyy myös laajempaa epävarmuutta. Kustannustason vaihtelut sekä valtionosuuksiin ja muuhun kuntia koskevaan lainsäädäntöön liittyvät muutokset voivat vaikuttaa kunnan talouteen nopeasti. Lainsäädäntömuutokset voivat edellyttää palveluiden järjestämisen ja toimintatapojen muuttamista. Myös tietoturvariskit kasvavat toiminnan digitalisoituessa. Näihin riskeihin on pyritty varautumaan muun muassa vakuutuksilla, valmiussuunnittelulla ja yhteistyöllä eri toimijoiden kanssa.

Kunnalla on käytössä Wpro -riskienhallinta- ja ilmoitusjärjestelmä.

Kokonaisuutena kunnan riskit liittyvät talouden kestävyys-, väestökehitykseen ja palveluiden järjestämisen muutoksiin. Tilanne edellyttää jatkuvaa seuranta- ja harkittuja ratkaisuja ja kykyä sopeuttaa toimintaa muuttuvissa olosuhteissa.

Sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan järjestämisvastuu on kunnanhallituksella. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää kunnan toiminnan laadukasta johtamista, riskien ennaltaehkäisyä ja hallintaa, mahdollisuuksien ja vahvuuksien hyödyntämistä, toiminnan jatkuvaa kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisen tarkastuksen tarkoituksena on varmistaa, että organisaation toiminta on tavoitteiden, päämäärien ja toimintaperiaatteiden sekä säädösten ja määräysten mukaista. Sisäinen tarkastus tukee toiminnan taloudellisuutta ja tuloksellisuutta sekä johtamis- ja hallintojärjestelmän kehittämistä.

Kuntalaissa ei ole säädetty sisäisestä tarkastuksesta, sillä kuntien ja kuntayhtymien erilaisen koon ja organisoitumismuotojen vuoksi kaikille kunnille ja kuntayhtymille yhtenäisen sisäisen tarkastuksen järjestämismallia ei ole löydettävissä. Suositeltavaa kuitenkin on, että etenkin keskisuudessa ja suuressa kunnassa ja kuntayhtymässä on ammattimainen sisäisen tarkastuksen toiminto. Se voidaan järjestää esimerkiksi kunnan/kuntakonsernin tai kuntayhtymän omana toimintana, yhteistoimintana muiden kuntien kanssa tai se voidaan hankkia ulkopuolisilta palvelujen tuottajilta.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen perustuu kunnan perustehtävään, toimintaympäristön analysointiin, kuntastrategiaan sekä toiminnan ja talouden tavoitteisiin. Riskienhallinta sisältää kunnan tavoitteita uhkaavien riskien tunnistamisen, arvioinnin ja priorisoinnin sekä tuloksellisen hallinnan.

Rautavaaran kunnanvaltuusto päätti 13.12.2021 § 75 sisäisen valvonnan järjestämisen linjauksesta, tavoitteista ja osa-alueista sekä niiden toimeenpano-, seuranta- ja arviointimenettelyistä Rautavaaran kunnassa ja kuntakonsernissa seuraavasti:

- sisäinen valvonta toteutetaan vuosittain osana tilinpäätöstä, jolloin kunnanhallitukselle annetaan selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta
- erillistä sisäistä tarkastusta (sisäisen tarkastuksen toimikuntaa) ei ole
- riskienhallinnan osalta selonteossa hyödynnetään soveltuvin Kuntaliiton mallilomaketta
- sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa huomioidaan kaikki kunnan palvelualueet

Sisäisessä valvonnassa on huomioitava, että kunnan tehtävien ja toimivallan jakoa säätelevät kuntalaki ja muu kuntia koskeva lainsäädäntö sekä kunnanvaltuuston hyväksymä hallintosääntö. Rautavaaran kunnan aiempi hallintosääntö oli tullut voimaan 1.1.2020, minkä jälkeen sitä oli päivitetty osittain aina tarvittaessa. Vuonna 2025 hallintosääntö päivitettiin kokonaisuudessaan niin, että se tuli uusittuna voimaan 1.1.2026 alkaen. Hallintosäännössä on määritelty selkeästi toimielinten ja viranhaltijoiden toimivalta. Hallintosäännössä ja vuosittain talousarvion yhteydessä valtuusto

määrittelee rahamääräisen toimivallan hankintoihin. Lisäksi kunnanhallitus antaa vuosittain ohjeet talousarvion ja taloussuunnitelman laadinnasta ja talousarvion täytäntöönpano-ohjeet, sekä tilinpäätöksen laadintaohjeet kunnanjohtajan johdolla. Kunnassa on myös tietoturvan osalta oma ohjeistuksensa ja tiedonohjaussuunnitelma (TOS) sekä asiakirjahallinnon ja arkistoinnin toimintaohjeet, joita pidetään ajan tasalla. Kunnassa on myös hankintaohje. Ohjeiden noudattamista valvotaan.

Sisäistä valvontaa palvelevat myös ohjeet viranhaltijapäätösten tiedottamisesta esimiehille ja määritellyille luottamushenkilöille. Kunnanhallitus valitsee edustajansa lautakuntien kokouksiin lakisäätöisen kunnanjohtajan ja kunnanhallituksen puheenjohtajan edustuksen lisäksi.

Riskienarviointilomake (Kuntaliiton mallipohja) edellistä vuotta koskien täydennetään ja päivitetään ja saatetaan kunnanhallituksen tietoon vuosittain. Lisäksi esihenkilöiden kesken on sovittu sisäisen valvonnan toteuttamisesta erillisen kunnassa laaditun lomakkeen pohjalta.

Kirjanpitäjä tarkasti 31.12.2025 käteiskassat ja kassat täsmäsivät.

Kuntakonsernin toiminta ja talous

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteisyyhteisöistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä. Yhdistelmässä ilmoitetaan tytäryhteisöjen lukumäärät yhteisötyypeittäin ja toimialoittain sekä kuntayhtymien, osakkuusyhteisöjen ja muiden omistusyhteisyyhteisöjen lukumäärät. Lisäksi ilmoitetaan yhdisteltyjen ja yhdistelemättä jätettyjen yhteisöjen lukumäärät. Tilinpäätöstiedot saadaan jättää yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, jos yhdistely ei ole tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Toimintakertomuksessa tehdään lyhyesti selkoa, miten konserniohjaus on kunnassa järjestetty. Selvityksestä tulee käydä ilmi, mitä tavoitteita kunta omistajana on asettanut tytäryhteisöilleen ja miten konserniohjauksen piiriin kuuluvien yhteisöjen toiminnan seuranta ja raportointi on vastuutettu kunnan toimielimille ja viranhaltijoille. Toimintakertomuksessa on lisäksi tehtävä selkoa, miten valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet ovat toteutuneet kuntakonsernin toiminnassa.

Toimintakertomuksessa on esitettävä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä erityisesti talouden näkökulmasta. Kehitysarvion tulee tuoda esiin sellaiset seikat, joiden perusteella arvioidaan tulevaisuudennäkymien poikkeavan aiemmasta kehityssuunnasta. Kertomuksessa on myös annettava selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.

Rautavaaran kuntakonserniin kuuluvat seuraavat tytäryhtiöt:

- Kiinteistö Oy Rautavaaran Virastotalo (kunnan omistusosuus 70,14 %)
- Rautavaaran Vuokratalot Oy (kunnan omistusosuus 100 %)

Tytäryhtiöille, kaikille kunnan edustajille ja tytäryhtiöiden hallituksille asetettiin seuraavat valtuustotason tavoitteet:

1. Konserniyhteisöjen on tuettava kuntastrategian ja kunnan talousarvion toteuttamista. Tavoite on toteutunut. Kunta on ollut mukana kummankin tytäryhtiön toiminnassa ja vaikuttanut sen toimintaa edustajiensa ja annetun omistajaohjauksen kautta.

2. Tulostavoitteena kummallakin tytäryhtiöllä on omakustannusperiaate. Omakustannusperiaate tarkoittaa, että yhtiöiden tulee tuotoillaan kattaa menonsa. Mahdollisista poikkeamista tulee erikseen sopia kunnan kanssa ja hinnoittelun tulee vastata yleistä kustannuskehitystä.

Tilinpäätöksen mukainen tulos Kiinteistö Oy Rautavaaran Virastotalon osalta oli vuonna 2025, -222,046,08 euroa (vuonna 2024, -247 323,63 €) ja Rautavaaran Vuokratalot Oy:n osalta vuonna 2025, 27,15 euroa (vuonna 2024 25,68 €). Kiinteistö Oy Rautavaaran Virastotalon kirjanpidossa poistot ovat

merkittävän suuret ja tekevät tuloksen tappiolliseksi. Rautavaaran Vuokratalot Oy on annetun omistajaohjauksen mukaisesti korottanut vuokrataksat omakustannustasolle.

3. Yhtiöiden tulee toteuttaa välttämättömät peruskorjaukset ja vuosikorjaukset ja turvata siten omistamiensa kiinteistöjen kunto sekä haettava ulkopuolista rahoitusta. Välttämättömät peruskorjaukset on tehty. Kuntaan on laadittu vuonna 2024 kiinteistöstrategia vuosille 2024–2034.

4. Yhtiöiden tulee raportoida kunnalle hyväksytyjen konserniohjeiden mukaisesti. Yhtiöiden raportointi kunnalle on parantunut ja vuoropuhelu asioiden hoitamiseksi on kehittynyt. Konsernin johdon tulee pystyä seuraamaan yhtiöiden toiminnan ja talouden tilannetta etukäteen. Määrätietoiselle omistajaohjauspolitiikalle on havaittu olevan tarvetta ja tätä kehitetään entisestään.

5. Yhtiöiden tulee laatia tilinpäätöksensä siten, että kuntakonsernin tilinpäätökseen voidaan ottaa tytäryhtiöiden tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase. Tavoite on toteutunut.

6. Yhtiöillä tulee olla riittävät ohjeistukset sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta. Tavoite on toteutunut osittain. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet on laadittu. Kunnan hankintaohje on myös tytäryhtiöitä ohjaava.

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2025	2024
Toimintatuotot	3 018 878	3 167 366
Toimintakulut	-8 292 915	-7 718 632
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0	0
Toimintakate	-5 274 037	-4 551 266
Verotulot	3 547 376	3 539 103
Valtionosuudet	2 936 188	2 269 033
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	71 105	80 967
Muut rahoitustuotot	365 255	407 229
Korkokulut	-105 429	-145 272
Muut rahoituskulut	-3 245	-2 226
Vuosikate	1 537 213	1 597 568
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-787 255	-875 602
Arvonalentumiset	-349 325	-85
Satunnaiset erät	2 394	555
Tilikauden tulos	403 027	722 436
Tilinpäätössiirrot	489	1 281
Tilikauden verot	79	-1 346
Laskennalliset verot		
Vähemmistöosuudet	-2 485	73 659
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	401 110	796 030

Konsernituloslaskelman tunnusluvut:

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	36,4	41,0
Vuosikate/Poistot, %	135,2	144,4
Vuosikate, euroa/asukas	1097	1130
Asukasmäärä	1401	1414

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= $100 * \text{Toimintatuotot} / \text{Toimintakulut}$ Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät konsernikohtaisia eroja. Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, konsernin tulorahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa käytetään seuraavaa tunnuslukua:

Vuosikate prosenttia poistoista

= $100 * \text{Vuosikate} / (\text{Suunnitelman mukaiset poistot} + \text{Arvonalentumiset})$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen ja säätiöiden vuotuista investointitasoa. Tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonlaiset investoinnit.

Vuosikatteen ja poistojen suhde on yksi kuntalain 118 §:n mukaisista kunnan erityisen vaikean taloudellisen aseman arvioinnissa käytettävistä tunnusluvuista. Tämän tunnusluvun mukaan kunta on erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa, jos tunnusluvun arvo on alle 80 % kaksi tilikautta peräkkäin yhdessä muiden laissa määritettyjen kriteerien kanssa.

Jos vuosikate on negatiivinen, on konsernin tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Konsernikohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2025	2024
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 537 214	1 597 568
Satunnaiset erät	2 394	555
Tulorahoituksen korjaukset	-170 579	-273 771
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-525 720	-493 032
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 384	7 581
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 999	515
Toiminnan ja investointien rahavirta	852 692	839 416
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	13 119	13 119
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0

Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-580 118	-574 969
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0
Oman pääoman muutokset	-772	-847
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-4 614	-2 094
Vaihto-omaisuuden muutos	-928	2 605
Saamisten muutokset	281 951	245 079
Korottomien velkojen muutokset	-101 536	-85 144
Rahoituksen rahavirta	-392 898	-402 251
Rahavarojen muutos	459 794	437 165
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	4 036 493	3 576 699
Rahavarat 1.1.	3 576 699	3 139 534
	459 794	437 165

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut:

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta (1000 €)	6178	6900
Investointien tulorahoitus, %	293	329
Laskennallinen lainanhoitokate	2,1	2
Kassan riittävyys	154	146

Rahoituslaskelman välitulokset Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja rahavarojen lisäämiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia rahavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä siltä osin kuin kertymä on laskettavissa. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate

= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulo- ja rahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jataan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulo- ja rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Konsernitilinpäätöksen laskennallista lainanhoitokattea käytetään yhtenä tunnuslukuna kuntalain 118 §:n mukaisessa kunnan erityisen vaikean taloudellisen aseman arvioinnissa. Kuntalain 118 §:n mukainen tunnusluvun raja-arvo on 0,8.

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset.

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2025	2024	VASTATTAVAA	2025	2024
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 000 €	1 000	OMA PÄÄOMA	1 000 €	1 000 €
Aineettomat hyödykkeet	16 340	16 779	Peruspääoma	16 308	15 716
Aineettomat oikeudet	145	93	Arvonkorotusrahasasto	7 499	7 499
Muut pitkävaikutteiset menot	11	23		6	6
Ennakkomaksut	26	41	Muut omat rahastot	609	434
Aineelliset hyödykkeet	107	29			
Maa- ja vesialueet	15 878	16 356	Edellisten tilikausien ylijäämä	7 793	6 981
Rakennukset	3 022	3 027	Tilikauden yli-/alijäämä	401	796
Kiinteät rak. ja laitteet	10 977	11 559	VÄHEMMISTÖOSUUDET	2	0
Koneet ja kalusto	1 459	1 445	PAKOLLISET VARAUKSET	89	257
Muut aineelliset hyödykkeet	278	167	Muut pakolliset varaukset	89	257
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	10	9	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	86	104
Sijoitukset	132	149			
Osakkuusyhtiöosuudet	317	330	VIERAS PÄÄOMA		
Muut osakkeet ja osuudet	0	0	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	4 809	5 375
Joukkovelkakirjalainasaamiset	1	1	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	0	0
Muut lainasaamiset	0	13	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	572	586
Muut saamiset	82	82	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	1 180	1 224
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	34	49	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 046	23 263
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus	17	16			
Saamiset			KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Pitkäaikaiset saamiset	1 851	1 986			
Lyhytaikaiset saamiset	767	856			

Rahoitusarvopaperit	99	77	Omavaraisuusaste, %	70,8	67,6
Rahat ja pankkisaamiset	3 938	3 500	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	69	80
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>23 046</u>	<u>23 263</u>	Kertynyt ylijäämä, 1000 €	8194	7779
			Kertynyt ylijäämä, €/asukas	5848	5500
			Konsernin lainat, €/asukas	3841	4215
			Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	5381	5961
			Lainat ja vuokravastuut 31.12.	5676	6261
			Lainat ja vuokravastuut, €/asukas.	4051	4428
			Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	13
			Kunnan asukasmäärä	1401	1414

Konsernitaseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat konsernin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$
 Koko pääoma kaavassa tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Kun käytetään lyhennyttä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois. Tunnusluvun arvo kertoo, kuinka suuri osa kunnan varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Alhainen omavaraisuusaste merkitsee suurta velkarasitetta. Välitettävät varat voivat heikentää omavaraisuusastetta. Omavaraisuusastetta voidaan arvioida seuraavien viitteellisten ohjearvojen perusteella: erinomainen yli 70 %, hyvä 50–69 %, tyydyttävä 30–49 %, heikko alle 30 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$
 Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Kun käytetään lyhennyttä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa konsernin asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää. Kuntayhtymän konsernissa asukaskohtaista tunnuslukua ei esitetä.

Konsernin lainakanta 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta.

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin vieraan pääoman erät Joukkovelkakirjalainat, Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta, Lainat julkisyhteisöiltä ja Lainat muilta luotonantajilta.

Konsernin lainat, euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymän konsernissa ei asukaskohtaista lainamäärää esitetä.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Joukkovelkakirjalainat + Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta + Lainat julkisyhteisöiltä + Lainat muilta luotonantajilta + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä konsernin lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan konsernitalinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena

Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen

Talousarvion toteutuminen

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (KuntaL 110.5 §). Toteutusvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutusvertailusta on lisäksi käytävä ilmi, ovatko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla (KuntaL 110.4 §). Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin rahavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa (KuntaL 110.4 §). Toteutusvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutusvertailu laaditaan vähintään sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- tai tuloerälle.

Toteutusvertailun laadinnasta vastaa kunnanhallitus sekä tilivelvolliset toimeilimet ja viran- tai toimenhaltijat. Selvitys tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa annetaan talousarvion toteutusvertailuosassa (KuntaL 113, 115 §). Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista (KuntaL 121.2 §). Arvioinnissa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutusvertailu.

Toteutusvertailuun otetaan alkuperäinen talousarvio, talousarviomuutokset, muutettu talousarvio ja toteutuma sekä poikkeama muutetun talousarvion ja toteutuman välillä. Euromääräisen poikkeaman lisäksi poikkeama voidaan esittää suhteellisena osuutena.

Käyttötalouden toteutuminen

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousoosan avulla. Talousarvion käyttötalousoosassa valtuusto on asettanut tehtäväkohtaiset tavoitteet sekä osoittanut tavoitteiden edellyttämät tuloarviot ja määrärahat tehtävien hoitamiseen.

Käyttötalousoosan toteutumisessa selvitetään tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden poikkeamat ja niiden syyt siltä osin kuin valtuusto ei ole niitä hyväksynyt talousarviomuutoksina.

Hallintopalvelut

Vastuhenkilö: hallintojohtaja

Kunnanhallitus

Toiminnan kuvaus ja katsaus toimintavuoteen 2025

Hallintopalveluiden tehtävänä on ohjata, yhteensovittaa ja tukea kuntakonsernin toimintaa. Hallintopalveluiden toimintaa johti ja toiminnasta vastasi hallintojohtaja. Hallintopalveluihin sisältyi kunnanhallituksen tulosalue.

Vuoden 2025 huhtikuussa järjestettiin samanaikaisesti alue- ja kuntavaalit. Rautavaaran kunnassa äänioikeutettuja oli 1232, joista äänioikeuttaan käytti aluevaaleissa 663 henkilöä (kunnan äänestysprosentti 53,8 % ja koko maan 51,7 %) ja kuntavaaleissa 723 (kunnan äänestysprosentti 58,7 % ja koko maan 54,2 %).

TE-palveluiden siirtyivät Kuopion työllisyysalueelle vuoden 2025 alusta. Kunta osoitti toimistotilan työllisyysalueen asiantuntijoille asiakaskäyntejä ja -tapaamisia varten. Viestintää muutoksista tehtiin yhdessä työllisyysalueen kanssa ja yhteistyölle haettiin yhteisiä toimintatapoja.

ICT-ympäristöä kehitettiin yhdessä kunnan ict-palveluntuottaja Savon ICT-palvelut Oy:n kanssa.

Henkilöstöhallinnon kulut ylittivät niille varatun määrärahan noin 50 000 eurolla. Tästä suurin osa johtui työterveyshuollon kasvaneista kustannuksista. Siirtymävaihe työterveyshuollon palveluntuottajasta

toiseen aiheutti kustannusten nousua mm. toimintasuunnitelman laatimisen sekä järjestelmien ja liittymien uusimisen vuoksi. Kunta on halunnut panostaa henkilöstön työhyvinvointiin mm. tarjoamalla huomattavasti lakisääteistä paremman työterveyshuollon. Tämän uskotaan vaikuttavan myönteisesti työssä jaksamiseen ja viihtymiseen sekä rekrytointeihin.

Myös palvelujen ostot ylittivät talousarvion. Muun muassa majoitus- ja ravitsemispalveluiden, matkustus- ja kuljetuspalveluiden sekä koulutus- ja kulttuuripalveluiden kustannukset olivat arvioitua suuremmat. Hallinnon ICT-palveluissa toteutunut palvelimen osto aiheutti niin ikään määrärahan ylityksen.

Hallintopalveluiden tulosalue ylitti sille varatun määrärahan noin 75 933 eurolla.

Henkilöstöhallinto

Henkilöstöhallinto on osa hallintopalveluita, jonka toiminnasta vastaa hallintojohtaja. Hallintojohtaja toimii muun muassa kunta- ja hyvinvointialuetyönantajien (KT) yhteyshenkilönä, henkilöstöasioiden viestijänä yhdessä henkilöstösihteerin kanssa ja palkkaukseen liittyvien asioiden vastuuhenkilönä. Henkilöstösihteerä suunnittelee ja toteuttaa toimintaa henkilöstöhallinnossa. Henkilöstöön ja henkilöstöpolitiikkaan liittyvät asiat ratkaisevat pääasiassa joko kunnanhallitus tai hallintojohtaja toimivaltuuksiensa mukaisesti.

Kunnassa toimii lakisääteisenä yhteistoimintaelimenä yhteistyökomitea, joka myös käsittelee henkilöstöön liittyviä asioita yhteistoiminnassa työnantajan kanssa.

Vakinaisen henkilöstön määrä 31.12.2025 oli 58 henkilöä, vuoden alussa 57 henkilöä. Vuoden 2025 aikana vakinaisesta tehtävästä erosi 5 henkilöä (2 työsuhteista ja 3 virkasuhteista). Uusia työsuhteita alkoi 2 kpl ja uusia virkasuhteita 4 kpl.

Rautavaaran kunnan neuvonnassa sijaitsevassa Kelan yhteispalvelupisteessä on käytössä Kelan etäpalvelupiste, jossa asiakkaat voivat ottaa etäyhteyden Kelan asiakaspalvelijaan. Lisäksi apua tarjotaan Kelan avustavassa asiakaspalvelussa, yleisessä neuvonnassa ja Kelan lomakkeiden täyttämässä kuten ennenkin. Palvelupisteen asiakaskäynnit on kirjattu Kelan omaan Asti-järjestelmään. Vuoden 2025 aikana asiakaskäyntejä oli yhteensä 154 kpl (vuonna 2024 120 kpl).

Henkilöstön työhyvinkartoitus toteutettiin ajalla 15.9.-30.9.2025 hyödyntäen Keva:n kyselypalvelua. Työhyvinvointikyselyn vastausprosentiksi muodostui 60,9 % (vuonna 2024 58,2 %). Työhyvinvointiprosentiksi muodostui 86 % (vuonna 2024 84 %). Työhyvinvointikartoituksessa kysyttiin suosittelisiko työntekijä työpaikkaa tuttavalleen, johon 100 %:a vastasi kyllä (vuonna 2024 95 %).

Kunnassa on käytössä henkilöstöopas, jota henkilöstösihteerä päivittää.

Henkilöstö on oikeutettu työpaikkaliikuntaan tunnin ajan viikossa sopivana ajankohtana työvuoron aikana esihenkilön kanssa sovitulla tavalla huolehtien siitä, ettei normaalien työtehtävien hoitamiseksi aiheudu haittaa. Työpaikkaliikunnan toteuttamisen OVTES-työehtosopimuksen piiriin kuuluvissa työtehtävissä huomattiin aiheuttavan haasteita, minkä vuoksi ohjeistusta muutettiin 1.1.2025 alkaen niin, että henkilöstön on mahdollista valita vuosittain, ottaako käyttöönsä lisäyksen ePassi-saldoon, jolloin sen yhteenlaskettu summa olisi 275 €/vuosi vai ePassi-saldon 200 €/vuosi ja työpaikkaliikunnan.

Kunnassa on käytössä työsuhdeasuntoetu. Kunnan tyhjänä olevia vuokra-asuntoja tarjotaan kunnan henkilöstölle sillä edellytyksellä, että asunnoissa asuvien henkilöiden kotipaikka on Rautavaara.

Koulutussuunnitelman mukaisia koulutuksia vuonna 2025 oli kokonaisuudessaan 62 päivää (vuonna 2024 yhteensä 25 päivää), joista koulutuskorvaukseen oikeuttavia oli 30 (vuonna 2023 12 päivää). Koulutuskorvausta haettiin Työllisyysrahastolta.

KVTESin ja OVTESin G-osion palkkausjärjestelmä muuttui ja uusi tasopalkkajärjestelmä tuli voimaan 1.2.2025. Muutokset koskivat KVTESin palkkauslukua, palkkahinnoitteluliitteitä ja eräitä muita määräyksiä. Uusi tasopalkkajärjestelmä tuli ottaa käyttöön 1.10.2025 alkaen. Rautavaaran kunnassa otettiin tasopalkkajärjestelmä käyttöön KVTESin ja OVTESin G-osion osalta 1.7.2025.

Tasopalkkajärjestelmän pohjana käytettiin vuoden 2024 aikana tehtyjä tehtäväkuvia sekä valtakunnallisia kriteerejä. Tasopalkkajärjestelmä käsiteltiin palkkaustyöryhmässä ja yhteistyökomiteassa kevään aikana ja kunnanhallitus käsitteli tasopalkkajärjestelmän toimeenpanon kesäkuun kokouksessa. Tasopalkkajärjestelmä korvasi tehtävänkuvaukset ja tehtäväkohtaiset palkat.

Kunnanhallitus käsitteli tammikuun kokouksessaan vuoden 2024 aikana valmiiksi saadun henkilökohtaisen työsuorituksen arviointijärjestelmän (TSA), sen kuvaus ja henkilökohtaisen työsuorituksen arviointilomakkeen. TSA-järjestelmää alettiin soveltaa 1.2.2025 alkaen.

Vuonna 2025 jaettiin kehittämisohjelmaan perustuvia järjestelyeriä siten, että 1.2.2025 toteutettiin keskitetty erä (noin 0,35–0,55 % sopimusosalasta riippuen) ja 1.6.2025 kohdennettiin paikallinen kehittämisohjelmaerä (TS:ssä 0,15 % tehtäväkohtaisiin palkkoihin kyseisen sopimusalan kesken ja TTES:ssä 0,40 % yhden työntekijän palkkaan).

Työsuojelu

Työsuojeluhenkilöstö on kokoontunut säännöllisesti käsittelemään ajankohtaisia asioita, lisäksi he ovat tehneet työsuojelua tutuksi mm. säännöllisillä intrajulkaisuilla. Työsuojelun vuoden 2025 painopisteenä oli mielenterveyden hyvinvointi, mikä näkyi erityisesti mielen hyvinvointiin liittyvinä julkaisuina.

Työterveyshuollon toimintasuunnitelma tehtiin kesällä 2025 työterveyshuollon siirryttyä Pihlajalinnasta Terveystalolle. Kaikille työntekijöille on otettu takaisin terveystarkastukset, kun ennen tämä on koskenut vain altisteluvaarallisia työtä tekeviä. Käytössä on myös influenssarokotukset koko henkilökunnalle. Rautavaaran kunnassa on käytössä Työkyvyn tuen malli varhaisen tukemisen toimintamallina, joka on osa työterveyshuollon toimintasuunnitelmaa.

Syksyllä 2025 järjestettiin työsuojeluvälit, jossa valittiin työsuojeluvaltuutettu ja varatyösuojeluvaltuutettu. Kunnanhallitus nimesi työnantajan edustajat yhteistoimintaan kaudelle 2026–2029, työnantajan edustajina yhteistoiminnassa ovat kunnanjohtaja, hallintojohtaja, työsuojelupäällikkö ja henkilöstösihteeri.

Työsuojelun toimintaohjelma päivitettiin uudelle kaudelle ja se käsiteltiin yhteistyökomitean vuoden 2025 ensimmäisessä kokouksessa.

Työterveyshuollon kustannukset nousivat vuonna 2025 yhteensä 131 035 euroon, kun edellisenä vuonna ne olivat olleet 65 020 euroa. Kela-korvausten määrä vuonna 2025 oli 23 640 euroa (vuonna 2024 määrä oli 25 323 euroa). Työterveyshuollon siirtyminen eri palveluntuottajalle aiheutti lisäkustannuksia mm. toimintasuunnitelman, järjestelmien vaihdoksen ja liittymien määrittelyn vuoksi.

Vuonna 2025 sairauspoissaolot nousivat hieman vuodesta 2024. Keskimääräinen sairauspoissaolopäivä yhtä henkilötyövuotta kohden (kalenteripäivä) kunta-alalla on 16,3 (vuoden 2024 tilasto). Rautavaaralla sairauspoissaoloja oli vuonna 2025 yhteensä 1272 päivää eli 19,1 päivää/henkilövuosi (vuonna 2024 19,1 pv/htv, vuonna 2023 13,2 pv/htv, vuonna 2022 23 pv/htv).

Vuoden 2025 aikana lyhyiden (1–3 pv) sairauspoissaolojen määrä on noussut huomattavasti; vuonna 2025 niitä oli 301 pv (v. 2024 puolestaan 199 pv). Pidempien sairauspoissaolojen osalta 4–29 pv sairauspoissaolojen määrä on pysynyt lähes samana, vuoden 2025 määrän ollessa 400 pv (v. 2024 425 pv), kun taas 30–60 pv sairauspoissaolojen määrä on kasvanut 477 pv (v.2024 384 pv). Vastaavasti 61–90 pv sairauspoissaolojen määrä on laskenut huomattavasti 94 pv (v. 2024 332 pv).

Palkattomien sairauspoissaolojen määrä vähentyi huomattavasti vuoden 2025 aikana. Vuonna 2025 niitä oli 4 pv ja vuonna 2024 59 pv.

Hallintopalveluiden valtuustotason tavoitteiden toteutuminen 2025

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari tai indikaattori	Toteutuminen
Luontomatkailun kehittäminen			
Tavoite 1: Kehitetään viestintää ja edistetään yhteistyötä paikallisten, alueellisten ja uusien toimijoiden kanssa.	Toimenpide 1: Toimitaan yhteistyössä elinkeinopalveluiden kanssa.	Mittari 1: Tehdyt kehittämistoimenpiteet	Toteutui. Kuntamarkkinointia kehitettiin yhteistyössä elinkeinopalvelujen kanssa.
Paikkakunnalla käyvien viiptymän pidentäminen			
Tavoite 1: Markkinoidaan työntekijöille tarjottavaa lyhytaikaista majoitusta luontoisetuna sekä työsuhdeasuntoa niille, jotka siirtävät vakinaisen osoitteensa Rautavaaralle.	Toimenpide 1: Markkinoidaan työntekijöille tarjottavaa lyhytaikaista majoitusta luontoisetuna sekä työsuhdeasuntoa niille, jotka siirtävät vakinaisen osoitteensa Rautavaaralle.	Mittari 1: Yöpymiset lyhytaikaisessa majoituksessa per vuosi sekä vuokratut työsuhdeasunnot per vuosi.	Toteutui. Lyhytaikaista majoitusta ja työsuhdeasuntoja markkinoitiin rekrytointien yhteydessä. Lyhytaikaisessa majoituksessa yöpymisiä oli vuoden aikana 267 vrk, joista kunnan 102 vrk. Vuoden aikana kuusi työsuhdeasuntoa oli vuokrattuna työntekijöille (joista osa vain osan vuotta; kaikkiaan yhteensä 34 vuokrakuukautta).
Vanhojen ja uusien yritysten toimintaedellytysten kehittäminen			
Tavoite 1: Lisätään kunnan paikallisten ostojen moninaisuutta.	Toimenpide 1: Kunnan ostodatan analysointi.	Mittari 1: Tehty kyllä/ei	Toteutui. Kunta ostaa paljon ja moninaisesti paikallisia palveluja ja tuotteita.
Hyvinvointia ja viihtymistä tukevan asuin ympäristön kehittäminen ja markkinointi			
Tavoite 1: Osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen	Toimenpide 1: Kuntalauskyselyn tulosten arviointi ja kyselyn säännöllinen järjestäminen	Mittari 1: Tehty kyllä/ei	Toimenpide toteutui. Alkuvuonna 2025 toteutettiin kuntalauskysely, jolla kartoitettiin mm. tyytyväisyyttä palveluihin ja kehitysehdotuksia. Vastauksia saatiin noin 60. Kunnan palveluihin

			<p>oltiin pääsääntöisesti hyvin tyytyväisiä, mutta myös kehittämiskohteita nousi esille.</p> <p>Kysely toteutetaan jatkossa säännöllisesti.</p>
Yhdistystoiminnan hyödyntäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä			
Tavoite 1: Kunnan yhdistysavustusten kehittäminen.	Toimenpide 1: Lisätään kunnan yhdistysavustusten määrää.	Mittari 1: Tehty kyllä/ei	Toimenpide toteutui. Yhdistysavustusten määrää lisättiin 2000 eurolla niin, että kunta jakoi yhdistyksille avustuksia yhteensä 14 000 euron edestä vuonna 2025.
Kunta on hyvä paikka tehdä töitä			
Tavoite 1: Laadukas ja sujuva rekrytointiprosessi	Toimenpide 1: Ylläpidetään laadukasta ja sujuvaa rekrytointiprosessia, joka tarjoaa positiivisen kokemuksen hakijoille.	Mittari 1: Rekrytointien hakijapalaute vähintään 4 (asteikolla 1–5).	Ei toteutunut kokonaan. Rekrytointien hakijapalautekeskiarvot ovat vaihdelleet välillä 3,77–4,13.
Tavoite 2: Työnantajamielikuvan kehittäminen entisestään	Toimenpide 2: Hakijamäärän kasvu avoimena oleviin palvelussuhteisiin	Mittari 2: Hakijamäärä kasvanut kyllä/ei	Toteutui osittain. Opetuspuolella oli edelleen ajoittain haasteena saada riittävästi päteviä hakijoita. Muuten hakijamäärät pääsääntöisesti kasvoivat hieman edellisvuodesta.
Tavoite 3: Henkilöstön veto- ja pitovoiman kehittäminen entisestään	Toimenpide 3: Parannetaan henkilöstön työtyytyväisyyttä entisestään	Mittari 3: Henkilöstön työtyytyväisyys on parantunut kyllä/ei	Toteutui. Henkilöstön työhyvinvointiprosentti vuonna 2025 toteutetussa työhyvinvointikartoituksessa oli 86 % (vuonna 2024 84 %). Kartoitukseen vastanneista 100 % suosittelisi työpaikkaa tuttavalleen (vuonna 2024 95 %). Parannusta edellisen vuoden tasoon, joka sekin oli jo hyvä, oli suurimmassa osassa mittareita.

	Toimenpide 3: Henkilöstön vaihtuvuus vähenee (lukuun ottamatta eläköitymisiä).	Mittari 3: Henkilöstön vaihtuvuus on vähentynyt (lukuun ottamatta eläköitymisiä).	Ei toteutunut. Vuoden 2025 aikana vakinaisesta tehtävästä (työ- tai virkasuhde) erosi 5 henkilöä. Vuonna 2024 vastaava luku oli 3 henkilöä. Vaikka suunta oli nouseva, määrät ovat edelleen melko pieniä.
	Toimenpide 3: Perehdyttämisen onnistuminen.	Toimenpide 3: Perehdyttäminen on onnistunut kyllä/ei	Toteutui. Työhyvinvointikyselyssä väittämä "Työyhteisössäni huolehditaan perehdyttämisestä" sai keskiarvon 4,2, eli suurin osa vastaajista oli täysin tai melko samaa mieltä (asteikko 1–5, edellisvuoden tulos 4,1). Kunnassa on käytössä perehdyttämisen tarkistuslista.
Kuntatalous, joka kestää myös ekologisen ja sosiaalisen tarkastelun			
Tavoite 1: Seudullisten yhteistyömahdollisuuksien kartoittaminen ja kehittäminen.	Toimenpide 1: Ylläpidetään yhteyksiä naapurikuntien kanssa yhteistyömahdollisuuksien kartoittamiseksi ja kehittämiseksi.	Mittari 1: Tehty kyllä/ei	Toteutui. Pohjois-Savon kuntien kanssa tehtiin tiiviisti yhteistyötä erityisesti työllisyys- ja matkailupalveluiden suhteen. Myös Nurmeksella on käyty alustavia keskusteluja.

Kunnanhallituksen toteuma ja tunnusluvut

	TP 2025 (€)	TA 2025 (€)	Muutettu TA 2025 (€)	TP 2024 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2024 (%)
Toimintamenot	1 052 268	866 335	976 335	906 621	75 933	8 %	16 %
Toimintatulot	37 144	33 120	33 120	61 718	4024	12 %	-40 %
Netto	1 015 124	833 215	943 215	844 903	71 909	8 %	20 %
	TP 2025 (€)	TA 2025 (€)	Muutettu TA 2025 (€)	TP 2024 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2024 (%)
Sisäiset menot	274 586	266 776	266 776	259 550	7810	3 %	6 %
Sisäiset tulot	486 183	320 432	320 432	440 455	165751	52 %	10 %
Netto	-211 597	-53 656	-53 656	-180 905	-157 941	294 %	17 %
Poistot	184 887	13 901	13 901	28 341			

Tunnusluvut netto		2023	2024	2025
hallintopalvelut €/asukas		567	597	724

Elinkeinopalvelut

Vastuhenkilö: elinkeinopäällikkö

Toiminnan kuvaus ja katsaus toimintavuoteen 2025

Rautavaaran kunnan elinkeinopalveluiden tehtävänä on paikallisen elinkeinoelämän tukeminen, uusien yritysten toimintaedellytysten vahvistaminen, matkailun kehittäminen sekä työllisyyspalveluiden järjestäminen ja koordinointi. Vuonna 2025 elinkeinopalveluiden toiminta tapahtui toimintaympäristössä, jossa erityisesti työllisyyspalveluiden rakenteellinen muutos ja työmarkkinatilanteen heikentyminen vaikuttivat merkittävästi resurssien kohdentamiseen.

Toimintavuoden painopisteitä olivat luontomatkailun kehittäminen, kansainvälisen näkyvyyden vahvistaminen, yrityssparraus sekä työllisyysalueen käynnistämiseen liittyvä hallinnollinen ja taloudellinen valmistelutyö. Elinkeinopalveluissa työskentelivät elinkeinopäällikkö, hankevastaava sekä työllisyyskoordinaattori.

Yritysyhteistyö oli aktiivista. Vuoden aikana toteutettiin noin yhdeksän yritys kohtaista sparrausta, joissa käsiteltiin investointeja, liiketoiminnan kehittämistä, työvoimatarpeita sekä rahoitusratkaisuja. Sparraukset eivät olleet yksittäisiä neuvontakäyntejä, vaan useissa tapauksissa pidempikestoisia kehittämisprosesseja, joissa kunta toimi koordinoivana ja mahdollistavana tahona.

Luontomatkailun kehittämistä jatkettiin Nature's Best -hankkeessa. Vuoden aikana järjestettiin luontomatkailun tuotteistamiseen liittyviä työpajoja sekä asiantuntijakoulutus tekoälyn hyödyntämiseen matkailuyritystoiminnassa. Hankkeessa vuonna 2025 muodostui uusia matkailun markkinointimateriaaleja (esitteet, englanninkielinen matkailusivusto) sekä edistettiin näkyvyyttä messuilla ja alueellisissa tapahtumissa. Myös yritysten vastuullisuusosaamista vahvistettiin ja toteutettiin Rautavaaran matkailun vastuullisuussivu. Hankkeessa tehdyn opastesuunnitelman myötä uusittiin ja uusitaan tienvarsiopasteita Rautavaaran kunnan alueen yleishyödyllisiin kohteisiin ja luontokohteisiin.

Budjetin toimintakulut alitettiin.

Kuntamarkkinointi

Vuonna 2025 kuntamarkkinointi oli systemaattista ja monikanavaista. Digitaalista näkyvyyttä vahvistettiin jatkamalla Googlen hakusanamainontaa ja sosiaalisen median kampanjoita. Englanninkielisen Visit Rautavaara -sivuston kehittämistä jatkettiin, ja kansainväliseen kohderyhmään suunnattua markkinointia lisättiin.

Rautavaara osallistui useisiin tapahtumiin ja messuihin, joissa kuntaa esiteltiin matkailu- ja asuinympäristönä. Keskeisiä tapahtumia olivat Erätaikamessut Kuopiossa, Korpimetsän kutsu -messu, Rautavaarapäivät sekä muut paikalliset ja alueelliset tapahtumat. Erätaikamessuilla tavoitettiin arviolta 1500–2000 kävijää ja arvontaan osallistui yli tuhat henkilöä, mikä osoittaa kiinnostuksen luontomatkailuun olevan merkittävää.

Paikallista matkailuneuvontaa kehitettiin edelleen. Visit Rautavaara -esitemateriaalia pidettiin saatavilla kunnantalolla ja jaettiin alueen yrityksiin. Yritysten materiaaleja koottiin yhteen helposti saavutettavaan muotoon. Markkinointiviestintä pyrittiin pitämään ajantasaisena ja kohdennettuna.

Tonttimarkkinointia jatkettiin sähköisen esitteen avulla, ja yhteistyötä maanomistajien kanssa ylläpidettiin. Suunniteltua erillistä somekampanjaa ei resurssivajeen vuoksi toteutettu.

Pysyttiin budjetissa.

Työllisyyspalvelut

1.1.2025 työllisyyden hoito siirtyi valtiolta kuntien vastuulle. Rautavaaralla tämä oli päätetty toteuttaa liittymällä Kuopion työllisyysalueeseen, joka vastuukuntana tuottaa 11 kunnan lakisääteiset työllisyystoimet. Muutos ei tapahtunut kivuttomasti, Kuopion työllisyysalueella tapahtui paljon muutoksia koko vuoden ajan ja moni asia ei toiminut odotetulla tavalla. Yhteistyö Kuopion työllisyysalueen ja Rautavaaran kunnan välillä oli haastavaa eivätkä työllisyysalueen palvelut toteutuneet toivotusti tai suunnitellusti varsinkaan ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Kunnassa tutkittiinkin mahdollisuutta vaihtaa työllisyysaluetta lisälmen johtamaan Ylä-Savon työllisyysalueeseen ja tätä alettiin jo valmistella, mutta joulukuussa 2025 tuli tieto Työ- ja elinkeinoministeriöstä, että siirtoa ei hyväksytä, koska Ylä-Savon työllisyysalue oli muodostettu Valtioneuvoston poikkeusluvalla, eikä siihen sallittu jälkikäteen liittyä.

Työtä ja hyvinvointia Koillis-Savossa hanke päättyi toukokuussa, mutta kunnassa haluttiin jatkossakin panostaa samankaltaiseen tiiviiseen asiakastyöhön, jota oli tehty hankkeessa. Huhtikuussa kunnassa aloitti työllisyyskoordinaattori, jonka työnkuvaan kuuluu mm. työllisyysasioiden asiakastyö ja yritys yhteistyö. Ensimmäisenä toimintavuonna työllisyyskoordinaattorin työaikaa kului paljon yhteistyön rakentamiseen työllisyysalueen ja muiden yhteistyötahojen, esim. hyvinvointialueen ja alueen yritysten kanssa.

Vuoden vaihteen TE-uudistuksen yhteydessä myös kuntien rahoitusvastuu työttömyysetuuksista kasvoi merkittävästi. Nyt kunnan rahoitusvastuu alkaa jo 100 työttömyyspäivän jälkeen riippumatta työttömyysetuuslajista, kun aiemmin raja oli 300 päivää ja vain työmarkkinatuesta. Samaan aikaan koko maassa on massatyöttömyys ja varsinkin pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut merkittävästi,

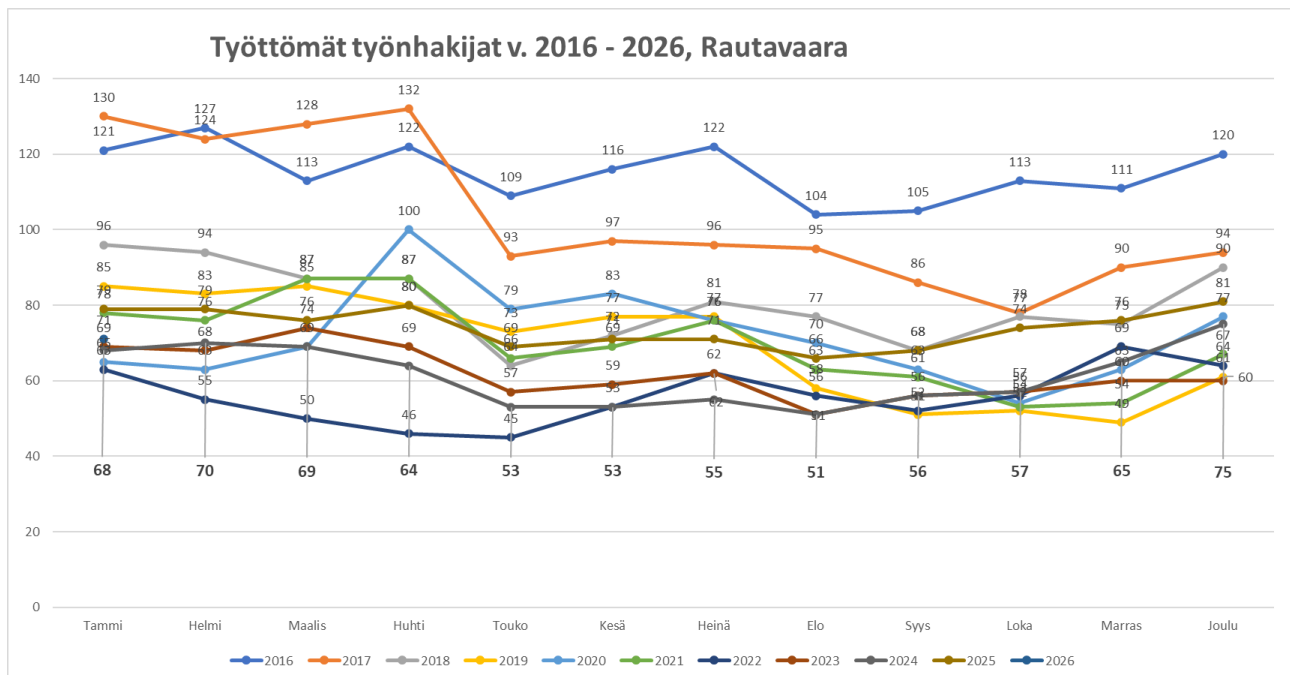
uusia avoimia työpaikkoja on aiempaa paljon vähemmän. Pohjois-Savon joulukuun 2025 luvut:*
Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Pohjois-Savossa joulukuussa 13,8 %, Rautavaaralla 16,6 %

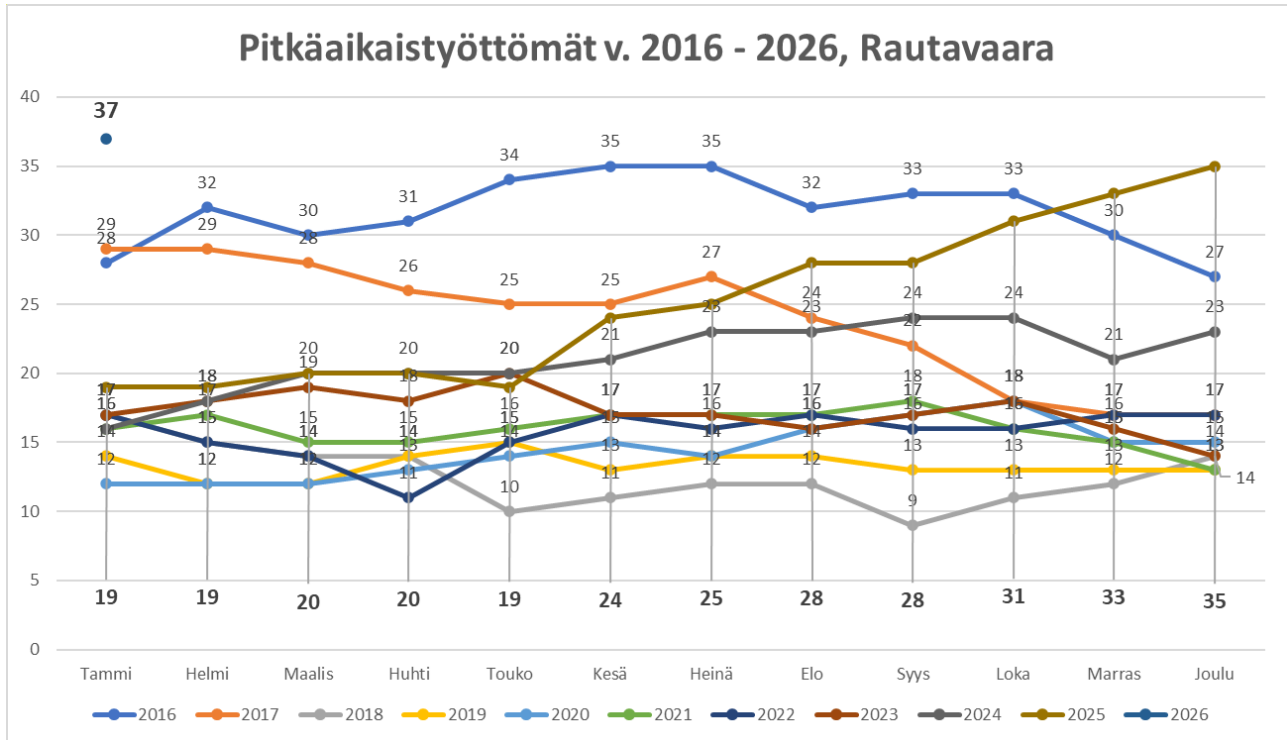
Työttömien työnhakijoiden määrä kasvoi kaikissa Pohjois-Savon seutukunnissa

- Kaikkia pitkäaikaistyöttömiä 31 % enemmän kuin vuosi sitten
- Alle 25-vuotiaita pitkäaikaistyöttömiä 93 % enemmän kuin vuosi sitten
- Uusia avoimia työpaikkoja 29 % vähemmän kuin vuosi sitten

Työttömyyslukuja pahentaa myös se, että uusien työllisyysalueiden aloitettua on palveluihin ohjaus ollut suurelta osin jäissä, mikä vaikuttaa suoraan työttömien työnhakijoiden lukuihin. Lisäksi kuntouttavaan työtoimintaan tehdyt tiukennukset johtivat siihen, että Rautavaaralla kuntouttavaan työtoimintaan hyvinvointialue ei ohjannut koko vuonna yhtään asiakasta.

Vuoden 2025 aikana on kunnassa yritetty löytää ratkaisuja näihin kysymyksiin jatkossa, työllisyyskoordinaattori on tutkinut tapoja järjestää palveluita omassa kunnassa, mutta esim. kuntouttavan työtoiminnan osalta lainsäädäntö on vaiheessa ja lopullisia valtakunnan tason ratkaisuja on vaikea ennustaa. Lapinlahtelaisen Verso ry:n kanssa on syksyllä 2025 aloitettu keskustelu mahdollisuudesta tuoda heidän palveluitaan hankkeina tai ostopalveluina (nuorten työpaja, kuntouttava työtoiminta, Kaski- ja Versoomo-hankkeet) Rautavaaralle. Näistä matalan kynnyksen mielenterveyden tuki, Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittama hanke Versoomo, voi aloittaa pienimuotoisesti Rautavaaralla jo keväällä 2026.

Elinkeinopalveluiden valtuustotason tavoitteiden toteutuminen 2025

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari tai indikaattori	Vastuutaho	Tulos
Luontomatkailun kehittäminen				
Tavoite 1: Matkailuun ja luontokohteisiin linkittyvien palveluiden edistäminen.	Toimenpide 1: Tuotteistamis- ja vastuullisuustyöpajat /tilaisuudet yrityksille jatkuvat.	Mittari 1: Toteutuneitten työpajojen / tilaisuuksien määrä.	Rautavaara Nature´s Best hanke. Yhteistä vetovoimaa Rautavaaran matkailuun yritysryhmähanke/elinkeinopalvelut	Vuoden 2025 aikana järjestettiin reitteihin, vesistöihin ja tapahtumiin liittyviä tuotteistamistyöpajoja. Tuloksena saatiin muutamia pilotoituja luontomatkailun tuotteita ja useita konsepteja jatkokehittelyyn. Asiantuntijatyöpaja tekoälyn hyödyntämisestä toteutui. Opastesuunnitelma valmistui ja sitä hyödynnetään tienvarsikylttien investoinneissa. Matkailuverkoston kokoontumisia 5 kpl + 1 kpl asiantuntijatyöpaja
Tavoite 2: Luontokohteiden ja matkailuun linkittyvien	Toimenpide 2: Englanninkielisen markkinointimateriaalin tuottaminen	Mittari 2: Tuotetun materiaalin	Nature's Best hanke	Englanninkielinen Visit Rautavaara -verkkosivu julkaistiin tammikuussa 2025. Sisältö peilaa suomiversiota, ja teknisen toteutuksen osalta

palveluiden näkyvyyden lisääminen.	jatkuu: Verkkosivut ja esite julkaistaan.	laatu ja määrä		tehtiin yhteistyötä Planeetan kanssa. Lisäksi englanninkielinen matkailuesite valmistui toukokuussa. Molemmat toteutukset tukevat alueen kansainvälistä saavutettavuutta.
	Toimenpide 2: Erämessut Kuopiossa	Mittari 2: Messuilla/osastolla vierailiiden määrä	Elinkeinopalvelut. Nature's Best hanke	Erätaikamessujen osasto keräsi kolmen päivän aikana huomattavaa huomiota: pisteellä vieraili 891 henkilöä ja arvontaan osallistui 1155. Osallistujien kiinnostus painottui erityisesti Tiilikajärven kansallispuistoon ja alueen aktiviteetteihin. Esitteitä jaettiin laajasti ja messuraportti sisältää yksityiskohtaiset mittarit ja analyysit. Tavoitteet saavutettiin näkyvyydessä ja kävijäkontaktien määrässä.
Tavoite 3: Matkailuneuvonnan kehittäminen.	Toimenpide 3: Kesäajan matkailuneuvonnan näkyvyyden parantaminen viestintää ja opasteita lisäämällä.	Mittari 3: Neuvontapahtumien määrä.	Elinkeinopalvelut. Neuvontapalvelun tuottaja.	Keväällä 2025 koulutettiin yksi lisähenkilö matkailuinfoon kesäkaudeksi. Koulutuksen sisällöt kattoivat asiakaspalvelun, paikallistuntemuksen ja tiedonlähteet. Aiemmin kunnan henkilöstöä oli koulutettu matkailuneuvontaan Tuula Palojärven toimesta. Tiedotusta parannettiin sähköisesti somessa ja Visit Rautavaara -sivulla, matkailuinfoa torilla oli näkyvät kyltit. Matkailuinfo 2025: Puhelut:16 kpl, joista 1 kv-asiakas. (lisäystä vuoteen 2024 +3 kpl) Suullinen neuvonta: 5–15 henkilöä päivittäin. (Pysyi samassa kuin 2024)

Paikkakunnalla käyvien viipymän pidentäminen				
Tavoite 1: Matkailupalvelutuotannon monipuolistaminen.	Toimenpide 1: Yritysten yhteistoiminnan edistäminen jatkuu.	Mittari 1: Yritysryhmän yhteisten toimenpiteiden määrä.	Yritysryhmähanke/ elinkeinopalvelut	Yritysten välistä yhteistyötä on edistetty aktiivisesti työpajojen, yhteismarkkinoinnin ja verkostotilaisuuksien muodossa. Osallistuminen messuille sekä yhteisten markkinointimateriaalien valmistelu on vahvistanut yhteistyötä. Toimenpiteet ovat luoneet pohjaa matkailupalveluiden monipuolistamiselle myös tulevaisuudessa.
Vanhojen ja uusien yritysten toimintaedellytysten kehittäminen				
Tavoite 1: Yritysten työllistämisen edistäminen	Toimenpide 1: Yritysten työvoimatarpeiden kartoitus jatkuu.	Mittari 1: Tehtyjen kartoitusten määrä.	Työtä ja hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa Koillis-Savossa hanke	Hankkeen aikana yritysten työvoimatarpeita kartoitettiin yrityskäyntien ja työnantajayhteistyön kautta. Yrityksille annettiin neuvontaa työllistämisen tukimuodoista (mm. palkkatuki ja työkokeilu) sekä tuettiin avoimien työpaikkojen ja piilotyöpaikkojen löytämistä. Hankkeen päättymisen jälkeen toimintaa on jatkettu Rautavaaran kunnassa työllisyyskoordinaattorin toimesta, joka on jatkanut yritysten kontaktointia sekä piilotyöpaikkojen kartoittamista ja työllistymismahdollisuuksien edistämistä.
	Toimenpide 1: Työnantajien neuvonta ja työpaikalla tapahtuva työvalmennus jatkuu.	Mittari 1: Työpaikkakäyntien määrä.	Työtä ja hyvinvointia nyt ja tulevaisuudessa Koillis-Savossa hanke	Työpaikkakäyntien kautta on tavoitettu lukuisia työnantajia ja samalla edistetty työvalmennuksen tunnettavuutta ja vaikuttavuutta. Työpaikkavalmentajat ovat antaneet tukea työarkeen, ja toiminta on saanut kiitosta erityisesti pienyrityksiltä. Valmennusten määrä ja vaikuttavuus ovat kasvaneet verrattuna edellisvuoteen.
	Toimenpide 1: TE-palvelujen uudistuksesta viestiminen.	Mittari 1: Viestinnän laatu ja määrä.	Kuopion työllisyysalue ja elinkeinopalvelut.	TE-palvelujen uudistuksesta on viestiä pääasiassa kunnan sisäisessä päätöksenteossa ja luottamushenkilöille. Aihetta

				on käsitelty kunnanhallituksessa ja valtuustossa osana työllisyysalueen käynnistymistä koskevaa keskustelua. Kuopion työllisyysalueen toiminnan käynnistyminen on ollut haastavaa ja työllisyysalueen oma viestintä on ollut niukkaa, minkä vuoksi laajempi viestintä kuntatasolla on toistaiseksi perustunut pitkälti käytettävissä olevaan rajalliseen tietoon sekä kunnan omiin keskusteluihin ja tilannekatsauksiin.
	Toimenpide 1: TE-palvelujen kontaktointi yrityksiin.	Mittari 1: Kontaktien määrä.	Kuopion työllisyysalue elinkeinopalvelut.	Yhdessä työllisyysalueen edustajan kanssa aloitettu yrityskäynnit syksyllä 2025, yhteiskäyntejä kolme.
Hyvinvointia ja viihtymistä tukevan asuinympäristön kehittäminen ja markkinointi				
Tavoite 1: Aktiivinen tonttimarkkinointi	Toimenpide 1: Tonttimarkkinointikampanja somessa	Mittari 1: Somekampanjan raportti	Elinkeinopalvelut ja tekninen toimi	Somekampanjaa ei toteutettu raportointikaudella. Resursseja on kohdennettu tietopyyntöihin ja päätöksentekoon sekä työllisyysalueen käynnistämiseen, strategiatyöhön sekä elinkeinopalvelujen keskeisten tehtävien hoitamiseen.
Tavoite 2: Työllisyyskoordinaattori aloittaa alkuvuoden 2025 aikana.	Toimenpide 2: Toimintamallin/ yhteistyön kehittäminen työllisyysalueen kanssa	Mittari 2: Asiakaskontaktien määrä ja laatu	Elinkeinopalvelut/työllisyyskoordinaattori	Työllisyyskoordinaattori on aloittanut tehtävässään alkuvuonna 2025. Toiminnan alkuvaiheessa painopiste on ollut asiakastyön käynnistämässä sekä asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn tilanteiden selvittämisessä. Yhteistyötä työllisyysalueen kanssa on alettu rakentaa, mutta työllisyysalueen käynnistymiseen liittyneet muutokset ja epäselvyydet ovat osaltaan hidastaneet toimintamallien vakiintumista. Asiakaskontaktit ovat sisältäneet yksilöllistä ohjausta, palvelutarpeen arviointia sekä asiakkaiden ohjaamista tarkoituksenmukaisten palvelujen, kuntoutuksen tai työllistymistä tukevien toimenpiteiden piiriin.

Kuntatalous, joka kestää myös ekologisen ja sosiaalisen tarkastelun				
Tavoite 1: Kehittämistoiminta ulkopuolisen rahoituksen avulla	Toimenpide 1: Kartoitetaan kehittämistarpeita ja valmistellaan/haetaan uusia hankkeita	Mittari 1: Kunnan hankesalkku	Elinkeinopalvelut	Rautavaaran matkailuekosysteemihanke hakemus Pohjois-Savon liitolle on luotu ja jätetty lokakuun alkupuolella. Valmistettiin yritystukihankkeen hankesuunnitelma ja hakemus vuoden 2025 aikana, jonka on tarkoitus jättää EV-Keskukselle (Entinen ELY-Keskus) vuoden 2026 alussa.

Elinkeinopalveluiden toteuma ja tunnusluvut

	TP 2025 (€)	TA 2025 (€)	Muutettu TA 2025 (€)	TP 2024 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2024 (%)
Toimintamenot	509 416	558 289	611 289	405 870	-101 873	-17 %	26 %
Toimintatulot	83 674	119 356	119 356	212 134	-35 682	-30 %	-61 %
Netto	425 742	438 933	491 933	193 736	-66 191	-13 %	120 %
	TP 2025 (€)	TA 2025 (€)	Muutettu TA 2025 (€)	TP 2024 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2024 (%)
Sisäiset menot	41 903	22 717	22 717	36 316	19 186	84 %	15 %
Sisäiset tulot							
Netto	41 903	22 717	22 717	36 316	19 186	84 %	15 %
Poistot							

Tunnusluvut netto	2023	2024	2025
Asukasluku	1425	1414	1401
Elinkeinopalvelut €/asukas	155	137	304

Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja

Toiminnan kuvaus ja katsaus toimintavuoteen 2025

Teknisen toimen tehtävänä on tuottaa asumisen, kiinteistöjen ylläpidon, kunnallistekniikan ja ympäristönkäytön peruspalveluita. Teknisen toimen tulosaluetta johtaa tekninen johtaja ja omia vastuualueitaan johtaa siivouspalvelupäällikkö sekä lupa- ja viranomaispalveluissa työnjohtaja/rakennustarkastaja.

Investointihankkeista isoimpana toteutettiin Hopeapajun vesikatkon uusiminen. Saarelan siltahanke käynnistyi marraskuussa 2025 ja jatkuu alkukesään 2026.

Yläasteen opettajien asuntolan purkaminen aloitettiin joulukuussa 2025, jatkuu kevääseen 2026.

Investointina toteutettiin myös kameravalvonnan päivittämistä, jossa lisättiin kameroita ja valvontaa myös kriittisen infran kohteisiin.

Tekninen toimi alitti käyttötalouden budjetin noin 185 000 eurolla. Toimintamenot ovat alittuneet n. 125 000 eurolla ja toimintatulot ylittyneet n. 60 000 eurolla.

Siivouspalvelut

Vastuuhenkilö: siivouspalvelupäällikkö

Siivouspalvelut tuottivat ylläpito- ja perussiivouspalvelut kunnan kiinteistöihin ja osaan hyvinvointialueen tiloista edelleen laadukkaasti ja taloudellisesti. Toiminnassa huomioitiin muutokset kiinteistöjen käyttöasteissa.

Kalustoa ja välineistöä uusittiin suunnitelman mukaisesti ja hankinnoissa huomioitiin erityisesti ergonomia ja tarkoituksen mukaisuus sekä monikäyttöisyys.

Siivouspalvelut alitti käyttötalouden budjetin noin 7000 eurolla. Alitus selittyy sillä, että kaluston uusintaan varattua rahaa ei käytetty kokonaan ja palveluja aineita ostettiin vähemmän. Myyntituotot toteutuivat talousarvion mukaisesti.

Lupa- ja viranomaispalvelut

Vastuuhenkilö: rakennustarkastaja

Vuonna 2025 rakennusvalvonnassa käsiteltiin 15 kappaletta uusia rakentamislain mukaisia lupia.

Edellisen vuoden lupamäärästä jäätin edelleen alhaisemmaksi viiden luvan verran, jota selittää uuden rakentamislain voimaantulo vuoden alusta. Uudessa laissa mm. alle 30 neliöiset pihasaunat vapautettiin luvanvaraisuudesta.

Katselmuksia kertyi vuoden aikana 26 kappaletta.

Lupahakemuksien määrän vähentymisestä huolimatta toimintatuottojen määrä ylittyi n. 14 000 euroa budjetoidusta määrästä. Tuottoon vaikutti merkittävästi aivan vuoden 2024 lopussa käsitellyistä aurinkovoima-hankkeen luvista merkittävät lupatuotot kirjautuivat vuodelle 2025.

Toimintakulut ylittivät budjetoidun määrärahan n. 4000 euroa. Ylitys johtui rakennusvalvonnan ohjelmistojen päivitysten korkeista hinnoista.

Ympäristönsuojelun tehtävät ostetaan Kuopion ympäristönsuojelupalveluilta. Kuopion ympäristönsuojelupalvelu hoiti tehtävät pääasiassa etätyöskentelyllä, tehtäviin kokonaisuudessaan oli varattu 1 päivä viikossa.

Ympäristölupavelvollisia tai rekisteröityjä toimijoita Rautavaaralla oli vuoden 2025 alussa 13 kpl (kivenlouhimot- ja murskaamot, eläinsuojat, jakeluasema, energiantuotantolaitos). Ympäristönsuojelulain mukaisten kohteiden määräaikaistarkastuksia ei tehty.

Maa-aineslupia oli voimassa 11 kpl, joista 7 kpl tarkastettiin vuonna 2025. Maa-ainesoton lupavelvolliset ovat raportoineet Notto-järjestelmään. Vuonna 2025 käsiteltiin kaksi maa-aineslupaa.

Vesi- ja viemärlaitos

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja

Rautavaaran kunnan vesilaitos toimitti asiakkailleen vuonna 2025 käyttövettä noin 110 m³ vuorokaudessa. Vuotuinen puhtaan veden pumppausmäärä oli noin 40 000 m³ ja jätevedenpuhdistamon käsittelemä jätevesimäärä oli noin 110 000 m³. Vesi- ja viemärlaitos toimi ympäristöluvan määrittelemissä päästörajoissa.

Jätevedenpuhdistamoa rasittaa keväisin ja syksyisin hulevesien määrä.

Vesilaitoksen investointina toteutettiin jätevedenpuhdistamon uudistamista n. 90 000 eurolla sekä alkaneelle vuodelle 2026 jatkuvalla investoinnilla raakavesilinjan ilmanpoistokaivojen uusintaa toteutui vuodelle 2025 n. 21 000 euroa. Lisäksi vesilaitokselle investoitiin pakettiauto 20 000 eurolla.

VESIHUOLLON TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2025		1.1.-31.12.2024	
Liikevaihto	231 791,00		231 824,89	
Liiketoiminnan muut tuotot	7 523,26		6 179,82	
Tuet ja avustukset kunnalta	62 395,53		50 452,00	
Muut tuet ja avustukset			21,18	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-59 360,78		-41 917,25	
Palvelujen ostot	-82 335,13	-141 695,91	-56 336,38	-98 253,63
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-50 927,92		-41 152,72	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-10 079,42		-9 765,00	
Muut henkilösivukulut	-1388,19	-62 395,53	465,14	-50 452,58
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-76 745,23		-83 872,89	
Liiketoiminnan muut kulut	-13738,26	-90 483,49	-9926,22	-93 799,11
Liikelyijäämä (-alijäämä)	7 134,86		45 972,57	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot		0,07	0,41	
Korkokulut				
Korvaus peruspääomasta				
Muut rahoituskulut		0,00		0,41
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	7 134,93		45 972,98	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	7 134,93		45 972,98	

Tilakeskus

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja

Tilakeskuksen tilahallinta- ja kunnossapitoyksiköt vastaavat kunnan rakennetusta kiinteistöomaisuudesta, toimitilajohtamisesta, teknisestä isännöinnistä, kiinteistöjen ja pihojen ylläpidosta sekä rakennusten kunnossapidosta.

Rautavaaran kunnan omistamista rakennuksista merkittävimmät ovat koulukeskus, päiväkotijä ja terveydenhuollon- ja pelastustoimen rakennukset.

Tilakeskuksen alaisia tiloja vuokrataan sisäisenä vuokrauksena hallintokunnille ja ulkoisena vuokrauksena mm. Pohjois-Savon Hyvinvointialueelle. Vuokramääräisesti suurin asiakas on edelleen Pohjois-Savon Hyvinvointialue, jonka vuosittainen vuokramäärä ylittää miljoona euroa. HVA:n vuokraamien tilojen määräaikaiset vuokrasopimukset päättyivät vuoden 2025 loppuun ja uusien sopimusten myötä tilavuokria vähenee jatkossa n. 200 000 euroa vuodessa.

Tilikaudelle 2025 kunnan tyhjen vuokra-asuntojen määrä pysyi suurin piirtein edellisen vuoden tasolla, joskin asuntojen tarjoaminen henkilöstöetuutena laskee määrää hiukan.

Kunta on tukenut vuonna 2025 Vuokratalot Oy:tä tyhjiin vuokra-asuntojen vuoksi noin 70 000 eurolla.

Kiinteistöstrategia 2024 - 2034 antaa hyvän pohjan päätöksenteolle kiinteistöjen hallintaan. Kiinteistöstrategian pohjalta jatketaan tarkastelua mm. asuntokannan vähentämiseen ja korjausten painottamista säilytettäviin kohteisiin.

Teknisten palveluiden ulkoiset erät toteutuma

	TP 2025 (€)	TA 2025 (€)	Muutettu TA 2025 (€)	TP 2024 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2024 (%)
Toimintamenot	2 612 470	2 740 192	2 740 192	2 472 547	-127722	-5 %	6 %
Toimintatulot	2 012 103	1 950 935	1 950 935	1 981 768	61168	3 %	2 %
Netto	600 367	789 257	789 257	490 779	-188 890	-24 %	22 %

Tekniset palvelut euroa/asukas

Tunnusluvut netto	2023	2024	2025
Asukasluku	1425	1414	1401
Tekninen toimi €/asukas	572	347	429

Teknisten palveluiden sisäiset erät toteutuma

	TP 2025 (€)	TA 2025 (€)	Muutettu TA 2025 (€)	TP 2024 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2024 (%)
Sisäiset menot	518799	475192	475192	502144	43607	9 %	3 %
Sisäiset tulot	1369119	1152018	1152018	1184670	217101	19 %	16 %
Netto	-850 320	-676 826	-676 826	-682 526	-173 494	26 %	25 %
Poistot	863283	731834	731834	715746			

Teknisten palveluiden valtuustotason tavoitteiden toteutuminen 2025

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari tai indikaattori	Toteuma
Luontomatkailun kehittäminen			
Tavoite 1: Matkailukohteiden rakennetut puitteet ovat siistejä ja ehjiä.	Toimenpide 1: Kohteiden parkkipaikat, WC:t, nuotiopaikat jne säännöllisten tarkastusten kohteiksi, huoltokierrokset.	Mittari 1: Onko tarkastukset ja korjaukset toteutuneet? Säännölliset huoltokierrokset?	Tarkastukset ja viikottaiset huoltokierrokset ostettu paikalliselta toimijalta.

Paikkakunnalla käyvien viipymän pidentäminen			
Tavoite 1: Pidetään uimarannoilla, parkkipaikoilla, luontokohteilla jne puitteet kunnossa.	Toimenpide 1: Kartoitetaan kohteiden parkkipaikkojen, levähdysalueiden jne varustelut. Lisätään tarvittaessa ja huolehditaan ylläpidosta.	Mittari 1: Onko palautekanavien palautteisiin reagoitu?	Palautteet käyty läpi viikkopalaverissa ja reagoitu.
Vanhojen ja uusien yritysten toimintaedellytysten kehittäminen			
Tavoite 1: Hyödynnetään omissa hankkeissa ja hankinnoissa paikallisten yritysten palveluja.	Toimenpide 1: Huolehditaan hankintoja ja kilpailutuksia tehdessä että paikallisilla toimijoilla on mahdollisuus osallistua.	Mittari 1: Onko lähialueen toimijat saaneet tarjouspyynnöt, tarjonneet, valittu?	Kaikki kilpailutukset olleet paikallisten toimijoiden tarjottavissa. Valittu paikallinen useaan hankkeeseen.
Hyvinvointia ja viihtymistä tukevan asuinympäristön kehittäminen ja markkinointi			
Tavoite 1: Kehitetään ja ylläpidetään kuntalaisille tärkeitä puitteita ja mahdollisuuksia vapaa-ajan aktiviteetteihin.	Toimenpide 1: Otetaan kuntalaisten palautteet huomioon investointeja suunniteltaessa.	Mittari 1: Onko uusia saatu uusia tai kehitetty merkittävästi olemassa olevia paikkoja?	Toteutettu 2025 mm. potkureiden ja veneiden hankinta. Otetu 2026 investointeihin mm. Kiparin kota.
Yhdistystoiminnan hyödyntäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä			
Tavoite 1: Luodaan yhdistyksille mahdollisuuksia hankkia tuloja toiminnan kattamiseen.	Toimenpide 1: Hyödynnetään yhdistyksiä palveluntarjoajina esim. Liikuntapaikkojen kunnossapidossa ja hoidossa.	Mittari 1: Onko ulkoilupaikkojen hoito hankittu yhdistyksiltä?	Raikulta hankittu kentän hoito ja kuntosalin tarkastukset, neljältä yhdistykseltä hankittu monitoimitalon ilta- ja aamunvalvontakierrokset.
Kunta on hyvä paikka tehdä töitä			
Tavoite 1: Tuetaan ja ylläpidetään henkilöstön työkykyä.	Toimenpide 1: Toimitaan varhaisen välittämisen mallin mukaisesti ja ylläpidetään aitoa vuorovaikutusta.	Mittari 1: Onko toimittu mallin mukaan, pidetty keskustelut jne? Keva:n kysely.	On pidetty keskustelut mallin mukaan ja osallistuttu Keva:n työhyvinvointikyselyyn. Kyselyn tulokset käyty läpi yhdessä. Tulokset olleet hyviä.
Tavoite 2: Huolehditaan että työntekijöillä on oikeat työvälineet työntekoon.	Toimenpide 2: Hankitaan tarvittavat ohjelmistot jne ja pidetään olevat ajan tasalla. Hankitaan tekniselle henkilöstölle tarvittavat ammattityökalut.	Mittari 2: Kysely henkilöstölle koetaanko työnteon edellytysten olevan kunnossa.	Tekniselle toimelle on hankittu kaksi uutta pakettiautoa.
Kuntatalous, joka kestää myös ekologisen ja sosiaalisen tarkastelun			
Tavoite 1: Kuntalaisten tasapuolinen kohtelu maksuissa.	Toimenpide 1: Saatetaan ja pidetään kunnan saatavat ajan	Mittari 1: Onko vanhat saatavat hoidettu, saatavat ajan tasalla?	Saatavien kokonaissummaa on saatu pienennettyä reilusti.

	tasalla ja hoidetaan perinnät.		
--	--------------------------------	--	--

Hyvinvointipalvelut

Vastuuhenkilö: hyvinvoinnin palvelualuejohtaja (1.1.2026 alkaen rehtori-sivistysjohtaja)

Sivistystoimi

Toiminnan kuvaus ja katsaus toimintavuoteen 2025

Hyvinvoinnin palvelualue (1.1.2026 alkaen sivistyspalveluiden palvelualue) tuottaa sivistykseen, koulutukseen, kasvatukseen, vapaaseen sivistystyöhön, varhaiskasvatukseen, hyvinvointiin ja terveyteen, kotoutumiseen, kulttuuriin, liikuntaan ja nuorisotyöhön liittyviä lakisääteisiä palveluita.

Hyvinvoinnin palvelualue koostuu koulutoimesta (sis. esi- ja perusopetus, lukio), varhaiskasvatuspalveluista sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluista (sis. kirjasto, nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimet, vapaa sivistystyö, kotoutuminen ja hyte-työ). Hyvinvointipalveluihin kuuluu myös joukkoliikenne. Vastuualuejohtajina palvelualueella toimivat rehtori-sivistysjohtaja, apulaisrehtori, päiväkodinjohtaja sekä kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö.

Vuoden 2025 aikana sivistysjohdon hallintoa järjesteltiin osittain uudelleen. Lukuvuoden 2024–2025 aikana luokanopettaja teki osana tehtäviään apulaisrehtorin tehtäviä, lukuvuoden 2025–2026 alkaessa hän siirtyi kokonaan virka-apulaisrehtoriksi.

Vuoden 2025 alusta lähtien kotoutumispalveluiden kustannuspaikka siirrettiin hyvinvoinnin palvelualueen alle aiemmalta paikaltaan elinkeinopalveluiden alaisuudesta. Lisäksi vuoden 2025 talousarvioon luotiin kustannuspaikka hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Vuoden 2025 aikana sivistyspalveluissa oli menossa seuraavat hankkeet ja erityisavustukset: Osaava tulevaisuus – opetushenkilöstön osaamisen kehittyminen nousuun Pohjois-Savossa, Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027, Let's Harrastetaan vol 4!, Koulunuorisotyön startti Rautavaaralla, Rautis Liikkuu!, etsivän nuorisotyön valtionavustus,

Sivistystoimen toiminnassa ei tapahtunut vuonna 2025 merkittäviä muutoksia.

Sivistystoimen menot (3 390 343 €) olivat vuonna 2025 lähes talousarvion (3 386 545 €) mukaiset. Toimintatuloja kertyi 1 060 € budjetoitua enemmän.

Sivistystoimi pysyi hyvin vuoden 2025 budjetissaan, sillä sen nettomenot ylittivät talousarvion vain 2 738 eurolla.

Koulutoimi

Vastuuhenkilö: rehtori-hyvinvoinnin palvelualuejohtaja (1.1.2026 alkaen rehtori-sivistysjohtaja)

Koulukeskuksen henkilöstömäärässä tapahtui pieniä muutoksia vuonna 2025. Kuntaan vakinaistettiin yksi vakituinen koulunkäynnin ohjaaja. Lisäksi palkattiin yksi määräaikainen resurssiopettaja lukuvuoden 2025–2026 ajaksi valtion koulutuksellisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen myöntämän hankerahoituksen avulla.

Koulutoimen toiminta säilyi vuoden 2025 aikana pääosin edellisen toimintavuoden kaltaisena. Esi- ja perusopetuksen oppilasmäärä on 2025–2026 lukuvuonna 118 (edellisvuonna 115). Perusopetuksen luokkien määrä pysyi samana. Elokuussa 2024 alkanut Osaava tulevaisuus -hanke sai jatkoa. Osaava tulevaisuus – opetushenkilöstön osaamisen kehittyminen nousuun Pohjois-Savossa -hankkeen tarkoituksena on vahvistaa opetushenkilön osaamista ja sitä kautta kehittää Rautavaaran yhtenäiskoulun toimintaa.

Toisena hankkeena käynnistyi Aluehallintoviraston tukema Harrastamisen Suomen Mallin mukainen Let's harrastetaan vol 4! -hanke, jonka avulla kehitetään paikallista harrastustoimintaa. Hankkeen tarkoituksena on mahdollistaa maksuton harrastus lapsille ja nuorille koulupäivän yhteydessä.

Vuonna 2025 lukion opiskelijamäärä kasvoi edellisvuodesta. Lukuvuoden 2025–2026 alussa opiskelijoita oli yhteensä 39, joista ensimmäisellä vuosikursilla aloitti 15 opiskelijaa. Yhteistyötä Finest Future -yrityksen kanssa jatkettiin, ja syksyllä 2025 opintonsa aloitti seitsemän (7) uutta kansainvälistä opiskelijaa. Lukiossa käynnistyi elokuussa 2024 Yhdessä tukien – kohti uutta oppimisen tukea -hanke. Oppimisen tuen kehittämiseen lukiokoulutuksessa kohdennettu hanke kestää vuoden 2026 toukokuuhun asti ja sitä toteutetaan yhteistyössä lisälmen Lyseon kanssa.

Koulutoimi (ml. joukkoliikenne) alitti talousarvioon varatun budjettinsa –388,90 eurolla.

Varhaiskasvatus

Vastuhenkilö: päiväkodin johtaja

Vuonna 2025 aikana varhaiskasvatuksen henkilöstössä tapahtui seuraavat muutokset: uusi päiväkodin johtaja aloitti tammikuussa ja syksyllä 2025 palkattiin uusi määräaikainen lastenhoitaja ajalle 1.9.2025–31.5.2026. Lastenhoitaja palkattiin valtion myöntämällä avustuksella, jonka tarkoituksena on edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta varhaiskasvatuksessa.

Päiväkodissa työskenteli vuoden 2025 lopussa päiväkodin johtajan lisäksi vakituisessa työsuhteessa varhaiskasvatuksen opettaja sekä kolme varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa, joista yksi työskenteli 50-prosenttisella työajalla. Lisäksi varhaiskasvatukseen hankittiin varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelua 1–2 päivänä viikossa ostopalveluna, koska oman varhaiskasvatuksen opettajan rekrytoinnissa ei yrityksestä huolimatta onnistuttu.

Vuonna 2025 varhaiskasvatuksessa olevien lasten lapsilukumäärässä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Perhepäivähoidon lapset siirtyivät kesän 2025 aikana päiväkotiin.

Varhaiskasvatus ylitti talousarvioon varatun budjettinsa 7 050,14 eurolla.

Kulttuuri- ja vapaa-aika

Vastuhenkilö: kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen henkilöstössä tapahtui pieniä muutoksia. Henkilöstö pysyi muuten samana, mutta toukokuussa kulttuuri- ja kirjastopalveluissa aloitti siviilipalvelusmies ja lokakuussa 2025 nuorisopalveluissa aloitti koulunuorisotyöntekijä. Siviilipalvelusmiehestä koituvat kustannukset

mahtuivat aiemmin suunniteltuun käyttötalouteen, ja koulunuorisotyöntekijän palkasta enemmistö tulee kahden hankkeen kautta.

Rautavaarapäivät 27.–29.6.2025 oli vuoden suurin kunnan järjestämä tapahtuma. Rautavaarapäivistä saatu palaute oli erinomaista, mutta tapahtumalla on myös kasvavan tapahtuman haasteita.

Rautavaaran yhdistyskenttä on aktiivinen. Yhdistykset järjestävät tapahtumia, kerhoja ja liikuntatoimintaa. Liikuntatoimintaa kunnan alueella järjestää muutama aktiivinen yhdistys. Ohjaukspalkkioita saivat Ala-Luostan Maamiesseura (40 ohjauksetta), Rautavaaran Raiku (250 ohjauksetta), Rautavaaran nuorisosirkus (36 ohjauksetta), Koillis-Savon Sulka (23 ohjauksetta) ja Rautavaaran Invalidit (42 ohjauksetta). Yhteensä ohjauksetta vuonna 2025 oli 391 (vuonna 2024 ohjauksetta oli 457, vuonna 2023 taas 423).

Kirjaston kävijämäärät todennäköisesti laskivat aiemmista vuosista. Kirjastossa oli yhteensä 20 000 kävijää (27 269 kävijää vuonna 2024, 19 625 kävijää vuonna 2023, 14 273 vuonna 2022). Keskellä vuotta kirjastojärjestelmän kävijämittari lakkasi ilmoittamasta lukuja, joten virallinen kävijöiden määrä on 10 077. 20 000 kävijää perustuu ovimittarin kokonaislukuun, josta on vähennetty vuosien 2019–2024 kävijämäärät, joten luku 20 000 kävijästä ei ole tarkka eikä lukua voi suoraan verrata vuoden 2024 lukuun. Lainauksien määrä laski hieman. Vuonna 2025 kokonaislainauksien määrä oli 15 344 lainaa (15 818 lainaa vuonna 2024, 15 036 lainaa vuonna 2023). Kirjastossa järjestettiin kymmenen (10) näyttelyä, minkä lisäksi järjestettiin yksi näyttely kunnantalolla.

Vapaa sivistystyö eli kansalaisopistopalvelut Rautavaaralla toteuttaa Kuopion kansalaisopisto ostopalveluna. Kurseja suunniteltiin 59 (50 vuonna 2024, 51 vuonna 2023), joista 41 toteutui (37 vuonna 2024, 41 vuonna 2023). Kurseille osallistui yhteensä 309 opiskelijaa (386 opiskelijaa vuonna 2024, 335 opiskelijaa vuonna 2023). Yksittäinen ihminen on voinut osallistua useammalle kurssille vuoden aikana. Toteutuneiden tuntien määrä kasvoi ja ylitti koronapandemiaa edeltäneen tason. Kasvun varaa on kuitenkin edelleen, sillä Rautavaara on valmistautunut vuosittain tilaamaan Kuopion kansalaisopistolta 1 100 opetustuntia (toteutuneiden määrä 958).

Vuosi	Rautavaara
2025	958
2024	868
2023	944
2022	934
2021	884
2020	717
2019	924

Rautavaaran kunnan asukasluku oli vuoden 2024 lopussa 1 413 henkilöä, josta ulkomaan kansalaisten osuus oli 1,9 %. Heistä suurimmat ryhmät ovat opiskeluperusteisesti maassa olevat lukion opiskelijat sekä tilapäistä suojelua saavat ukrainalaiset. Hieman alle puolet Rautavaaran lukion opiskelijoista tulee Suomen ulkopuolelta. Vuoden 2025 lopussa Rautavaaralla oli alle tusina tilapäistä suojelua saavaa ukrainalaista, joista kunta sai laskennallista korvausta. Rautavaaralla oli muutamia työperusteisesti maassa olevia ja vähäisesti muita maahanmuuttajia.

Rautavaaralla kotoutumispalvelut siirtyivät vuonna 2025 kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen alle. Kotoutumista koordinoi hyvinvointi- ja kotoutumiskoordinaattori (kotoutuminen 0.5 htv), joka toimi paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti kotoutumisen yhdyshenkilönä. Ohjausta ja neuvontaa annettiin yksilöllisesti ajanvarauksella suomeksi ja englanniksi, ja se oli maksutonta. Maahanmuuttajille järjestettiin "Tervetuloa Rautavaaralle" -iltatilaisuus elokuun loppupuolella. Kunnassa otettiin käyttöön Koto-AJ eli kotoutumisen asiakastietojärjestelmä vuoden 2025 alussa. Vuoden 2025 talousarvion toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet kotoutumispalveluiden osalta.

Uusi kotoutumislaki tuli voimaan 1.1.2025 samaan aikaan työllisyyspalveluiden uudistuksen kanssa. Molemmassa uudistuksissa kotoutumis- ja työllisyyspalveluiden järjestämisvastuu siirtyi kunnille, joiden tehtävä on entistä kattavammin edistää maahan muuttaneiden kotoutumista. Kuopion työllisyyspalvelualue vastaa työnhakija-asiakkaina olevien maahanmuuttajien palveluista.

Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sai systemaattisemmat rakenteet vuoden 2025 aikana. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä, johon sisältyy ehkäisevä päihdetyö, kokoontui vuoden aikana viisi (5) kertaa. Kunnassa otettiin käyttöön Kaikukortti, jota jakavat kunnan puolelta hyvinvointi- ja kotoutumiskoordinaattori sekä erityisnuorisotyöntekijä. Rautavaaran kunta liittyi myös mukaan Mieliteko-ohjelmaan keväällä 2025. Rautavaaran kunta osallistui keväällä 2025 ensimmäisiin Välittämisen SM-kisoihin, josta kunta sai voiton Suomen välittävimpänä kuntana. Vuoden loppupuolella kunta järjesti kaikille avoimet Koko kylän pikkujoulut, joissa yhdistystoimijat esittäytyivät. Järjestöfoorumia ei järjestetty, sillä sen yhdistykset eivät ole osoittaneet merkittävää kiinnostusta erilliseen järjestöfoorumiin tai vastaavaan tapahtumaan.

Nuorisotyö sai lokakuussa 2025 lisävahvistusta kahden hankkeen kautta palkattavasta koulunuorisotyöntekijästä. Toiminnassa otettiin käyttöön nuorisotyötä dokumentoiva Nuodo-järjestelmä. Nuorisotyössä on tehty kansainvälistä kuin myös maakuntarajat ylittävää yhteistyötä. Nuorisovaltuusto järjesti hieman toimintaa, mutta nuorisovaltuuston toimintaa ei ole saatu kovin säännölliseksi. Etsivää nuorisotyötä tekevä erityisnuorisotyöntekijä on ohjannut tuen tarpeessa ja elämän nivelvaiheissa olevia nuoria sekä ohjannut heitä tarvitsemiensa palveluiden pariin.

Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimi alitti budjettinsa -3 924,14 eurolla.

Hyvinvointipalvelujen valtuustotason tavoitteiden toteutuminen 2025

Tavoite	Toimenpiteet	Mittari tai indikaattori	Toteuma
Luontomatkailun kehittäminen			
Tavoite 1: Nuorisotyö panostaa leiritoimintaan ja yhteistyöhön.	Toimenpide 1: Nuorisopalvelut järjestävät vähintään kolme (3) leiriä joko itse tai yhteistyössä muiden (yhdistykset, seurakunnat, nuorisokeskukset, toiset kunnat ja muut mahdolliset yhteistyökumppanit) kanssa.	Mittari 1: Vähintään kolme leiriä järjestetty/ei järjestetty. Mittari 2: Vähintään kaksi kansainvälistä toimintaa järjestetty/ei järjestetty. Mittari 3: Maakuntarajoja	Mittari 1: Tavoite on toteutunut osittain. Järjestettiin yksi leiri. Leirejä yritettiin järjestää enemmän, mutta niihin ei riittänyt osallistujia. Mittari 2: Vähintään kaksi kansainvälistä toimintaa järjestetty. Osallistuttiin Poke the Globe -päivään Metsäkartanolla.

	<p>Toimenpide 2: Kansainvälisen nuorisotyön saralla järjestetään ainakin kaksi (2) toimintoa vuodessa.</p> <p>Toimenpide 3: Nuorisotyössä tähdätään maakuntarajat ylittävään yhteistyöhön.</p>	<p>ylittävää yhteistyötä on kehitetty.</p>	<p>Erytisnuorisotyöntekijä osallistui Partnership Building Activity -työntekijäliikkuuteen Georgiassa.</p> <p>Mittari 3: Tavoite on toteutunut. Erytisnuorisotyöntekijä osallistui nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön maakuntien välisiin verkostopäiviin. Mahdollisia yhteistyömuotoja on ideoitu Pohjois-Karjalan kuntien nuorisotyöntekijöiden kanssa. Rautavaaran nuorisotyössä on tehty yhteistyötä Hyvärilän nuorisokeskuksen kanssa.</p>
Paikkakunnalla käyvien viiptymän pidentäminen			
<p>Tavoite 1: Kirjaston asema kunnan kulttuurisena keskuksen ja vierailukohteena</p>	<p>Toimenpide 1: Kirjasto kasvattaa profiiliaan koko kunnan kulttuurikeskuksena. Kirjastossa on läpi vuoden näyttelyitä, kuitenkin vähintään kymmenen (10) erillistä näyttelyä.</p> <p>Toimenpide 2: Kirjasto kasvattaa kävijämääriään.</p>	<p>Mittari 1: Kirjastossa on ollut läpi vuoden näyttelyitä, vähintään kymmenen (10) erilaista näyttelyä.</p> <p>Mittari 2: Kävijämäärä on kasvanut / ei ole kasvanut edellisvuodesta.</p>	<p>Mittari 1: Kirjastossa järjestettiin vuoden aikana kymmenen (10) näyttelyä, minkä lisäksi yksi puukaiverrustöitä esittelevä näyttely kunnantalolla.</p> <p>Mittari 2: Tavoite ei toteutunut. Kirjaston kävijämäärä laski 27 269 kävijästä noin 20 000 kävijään. Kesällä vuotta kirjastojärjestelmän kävijämittari lakkasi ilmoittamasta lukuja, joten virallinen kävijöiden määrä on 10 077. 20 000 kävijää perustuu ovimittarin kokonaislukuun, josta on vähennetty vuosien 2019–2024 kävijämäärät, joten luku 20 000 kävijästä</p>

			ei ole tarkka eikä lukua voi suoraan verrata vuoden 2024 lukuun.
Vanhojen ja uusien yritysten toimintaedellytysten kehittäminen			
Tavoite 1: 4H-toiminnan uudelleenkäynnistäminen.	Toimenpide 1: Vuonna 2024 Rautavaaran kunta selvitti 4H:n toimintaedellytyksiä kunnassa. Vuonna 2025 4H on käynnistänyt toimintansa Rautavaaralla.	Mittari 1: 4H on käynnistänyt toimintansa Rautavaaralla vuoden 2025 aikana.	Mittari 1: Tavoite on toteutunut osittain. 4H pilotoi toimintaansa Rautavaaralla järjestämällä nuorille suunnatun 4H-yrittäjäkurssin. Kurssille osallistui neljä oppilasta.
Tavoite 2. Vahvistetaan yhteistyötä paikallisten yritysten sekä koulutoimen välillä.	Toimenpide 1. Kutsutaan paikallisia yrittäjiä kouluvierailuille.	Mittari 1: vuoden aikana on toteutettu vähintään 1–2 kouluvierailua. (kyllä/ei)	Mittari 1: Tavoite on toteutunut. Yrittäjät eivät vierailleet fyysisesti koululla, mutta koululla järjestettiin yritysvierailupäivä, jonka aikana oppilaat pystyivät tutustumaan rautavaaralaisiin yrityksiin (Yrityskylä).
Hyvinvointia ja viihtymistä tukevan asuinympäristön kehittäminen ja markkinointi			
Tavoite 1: Vahvistetaan rautavaaralaisten lasten ja nuorten hyvinvointia luontoyhteyttä ja vahvistamalla.	Toimenpide 1. Kehitetään ja otetaan käyttöön luontopedagogisia menetelmiä varhaiskasvatuksessa ja koulutoimessa. Toimenpide 2. Hyödynnetään aktiivisesti alueen luontoympäristöjä.	Mittari 1. Varhaiskasvatuksessa ja koulussa on laadittu suunnitelma luontopedagogisten menetelmien toteuttamisesta (kyllä/ei) Mittari 2: Luontopedagogisia menetelmiä on kehitetty vähintään kuukausittain (kyllä/ei) Mittari 3. Varhaiskasvatuksessa ja koulussa on järjestetty vähintään yksi tapahtuma, jossa lapset ja nuoret ovat vierailleet rautavaaralaisessa luontokohteessa.	Mittari 1: Tavoite ei ole toteutunut. Systemaattista suunnitelmaa ei ole tehty, vaikka luontopedagogiikka on tuotu mukaan päiväkodin arkeen ja opetukseen. Mittari 2: Tavoite on toteutunut osittain. Luontopedagogisia menetelmiä on käytössä, mutta niitä ei on kehitetty harvemmin kuin kuukausittain. Kerran kuukaudessa - tavoite ei välttämättä ole realistinen. Mittari 3: Tavoite ei ole toteutunut.

			Päiväkodin välittömään lähiluontoon on tehty retkiä säännöllisesti, mutta varsinaisessa luontokohteessa ei ole käyty.
Tavoite 2: Rautavaaralla on monipuolisia tapahtumia, jotka lisäävät viihtyvyyttä ja nostavat kunnan tunnettua.	Toimenpide 1: Kunnan, yhdistysten, yritysten ja yksityishenkilöiden yhteistyössä tekemä Rautavaarapäivät järjestetään suurin piirtein samankokoisena kuin vuonna 2024. Toimenpide 2: Kulttuuritapahtumia tarjotaan monipuolisesti eri-ikäisille ja läpi vuoden. Toimenpide 3: Kirjastossa järjestetään vähintään kolme (3) kirjastoarjesta poikkeavaa tapahtumaa.	Mittari 1: Rautavaarapäivät 2025 järjestettiin suurin piirtein samankokoisena kuin vuonna 2025. Mittari 2: Kulttuuritapahtumia järjestettiin/ei järjestetty monipuolisesti eri-ikäisille läpi vuoden. Mittari 3: Kirjastossa järjestettiin/ei järjestetty vähintään kolme erilaista tapahtumaa.	Mittari 1: Tavoite on toteutunut. Rautavaarapäivät 2025 järjestettiin suurin piirtein samankokoisena kuin vuonna 2024. Mittari 2: Tavoite on toteutunut. Erilaisia kulttuuriin liittyviä tapahtumia on järjestetty läpi vuoden. Mittari 3: Tavoite on toteutunut. Kirjastossa on järjestetty esimerkiksi kaksi taidetyöpajaa, useammat näyttelyn avajaiset, mukiinmaalaustyöpaja, useampi kirjailijavierailu, tuolijumppia, satutunteja ja muita tapahtumia.
Tavoite 3: Rautavaaran kunnassa on toimivat kotoutumispalvelut.	Toimenpide 1: Kotoutumispalveluiden tuottaminen on vakiintunut Rautavaaralla, ja Rautavaaran kunta kykenee vastaamaan kotoutumislain asettamista velvollisuuksista. Toimenpide 2: Kunnan kotoutumisohjelma otetaan käyttöön ja sitä toteutetaan onnistuneesti kotoutumispalveluissa. Toimenpide 3: Kunnassa otetaan käyttöön Koto-	Mittari 1: Kotoutumispalveluiden tuottaminen on vakiintunut. Kunta kykenee vastaamaan kotoutumislain asettamiin velvollisuuksiin. Mittari 2: Kotoutumisohjelma on otettu käyttöön ja sitä toteutetaan onnistuneesti kotoutumispalveluissa. Mittari 3: Koto-AJ on otettu käyttöön.	Mittari 1: Tavoite on toteutunut. Kotoutumispalveluiden tuottaminen on vakiintunut ja kunta kykenee vastaamaan kotoutumislain asettamiin velvollisuuksiin. Mittari 2: Tavoite on toteutunut osittain. Kotoutumisohjelma on palautettu ajoissa ELY-keskukselle. Kotoutumislakiin tehdyt muutokset eivät kuitenkaan

	AJ eli kotoutumisen asiakastietojärjestelmä.		enää vaadi kotoutumisohjelmaa kirjallisena dokumenttina. Mittari 3: Tavoite on toteutunut. Koto-AJ on otettu käyttöön.
Tavoite 3: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen kaikenikäisten rautavaaralaisten keskuudessa.	<p>Toimenpide 1. Koulussa käynnistetään säännöllisesti toteutettava liikkumiseen aktivoiva välituntitoiminta.</p> <p>Toimenpide 2: Kunnassa järjestetään vähintään kolme liikunta-aiheista tapahtumaa/tempausta.</p> <p>Toimenpide 3: Kunnassa toteutetaan vuoden 2025 aikana vapaa-aikakysely, jolla kartoitetaan ihmisten toiveita vapaa-aika-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden kehittämiseen.</p> <p>Toimenpide 4: Vapaa-aikatoimi järjestää kuntalaisten toiveiden mukaisia kerhoja säännöllisesti.</p> <p>Toimenpide 5: Kunnassa on selvitetty liikunnanohjaajan palkkaamista.</p>	<p>Mittari: välituntitoimintaa on toteutettu viikoittain (kyllä/ei).</p> <p>Mittari 2: Kolme liikunta-aiheista tapahtumaa/tempausta järjestetty vuoden 2025 aikana.</p> <p>Mittari 3: Vapaa-aikakysely on toteutettu/ei ole toteutettu.</p> <p>Mittari 4: Aikuisten kerhotoiminta on/ei ole säännöllistä.</p> <p>Mittari 5: Liikunnanohjaajan palkkaamista on/ei ole selvitetty.</p>	<p>Mittari 1: Tavoite on toteutunut. Aktiivivälitunteja on viikoittain. Koulun pihalle on hankittu välituntivälinevarasto, josta oppilaat voivat ottaa varusteita välituntien ajaksi. Lisäksi koulunuorisotyöntekijä järjestää aktivoivia sisävälitunteja.</p> <p>Mittari 2: Tavoite on toteutunut. Liikunta-aiheisia tapahtumia oli kahdeksan (8) tapahtumaa.</p> <p>Mittari 3: Tavoite on toteutunut. Vapaa-aikakysely 2025 on toteutettu.</p> <p>Mittari 4: Tavoite on toteutunut. Aikuisten kerhotoiminta, esimerkiksi iltapäivähetki ikäihmisille Pajarinteellä, toimi säännöllisesti marraskuusta 2025 alkaen. Tuolijumppa on toiminut pääsääntöisesti tiistaisin esimerkiksi kesätaukoja lukuun ottamatta.</p> <p>Mittari 5: Tavoite on toteutunut. Kunnassa tehtiin selvitys liikunnanohjaajan palkkaamisesta.</p>

Yhdistystoiminnan hyödyntäminen hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä			
Tavoite 1: Kunta tekee järjestöjen kanssa toimivaa yhteistyötä.	<p>Toimenpide 1: Kuntaan on perustettu järjestöfoorumi, joka kokoontuu 2–3 kertaa vuoden aikana.</p> <p>Toimenpide 2: Kohdennetaan yhdistyksille toiminta-avustusta hyvinvoinnin kohdentamiseen ja huomioidaan yhdistysavustuksien myöntämisessä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.</p>	<p>Mittari 1: Järjestöfoorumi on järjestetty vähintään kaksi (2) kertaa vuoden 2025 aikana.</p> <p>Mittari 2: Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen huomioitiin yhdistysavustuksia jaettaessa.</p>	<p>Mittari 1: Tavoite on toteutunut osittain. Yhdistyksille järjestettiin koko kylän pikkujoulut marraskuussa 2025, mutta järjestöfoorumin kaltaisiin tapahtumiin yhdistykset eivät ole osoittaneet merkittävää kiinnostusta.</p> <p>Mittari 2: Tavoite on toteutunut. Yhdistysavustuksissa huomioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.</p>
Tavoite 2: Pyydetään yhdistyksiä ja järjestöjä mukaan koulun ja varhaiskasvatuksen toimintaan.	Toimenpide 2: Koulu ja varhaiskasvatus ovat aktiivisia yhdistysten suuntaan ja ehdottavat yhteistyön muotoja.	Mittari 2: yhdistykset ovat tehneet yhteistyötä koulun ja/tai varhaiskasvatuksen kanssa vähintään kahdessa tapahtumassa.	Mittari 2: Tavoite on toteutunut. Keväällä järjestetyssä yhteisöllisessä vanhempainillassa ("koulukarkeloissa") ja niiden suunnittelussa oli mukana paikallisia yhdistyksiä ja yrityksiä. Myös koulun joulujuhla tehtiin järjestöyhteistyönä.
Kunta on hyvä paikka tehdä töitä			
Tavoite 1: Tuodaan työkykyä ja -hyvinvointia tukevia elementtejä työntekijöiden työpäiviin.	<p>Toimenpide 1: Kartoitetaan palvelualueen työntekijöiden toiveita työkyvyn tukemiseen kehityskeskusteluissa, tiimipalaverissa ja kyselyin</p> <p>Toimenpide 2: Otetaan toimenpiteitä kokeiluun työntekijöiden toiveiden mukaisesti</p>	Mittari 1: Erilaisia työpäivän aikana tapahtuvia työntekijöiden hyvinvointia ja työkykyä tukevia keinoja on kokeiltu ja otettu käyttöön vähintään kaksi	Mittari 1: Tavoite on toteutunut. Päiväkodilla järjestettiin Mieliteko-ohjelman kautta työhyvinvointiin keskittyvä valmennuskokonaisuus. Koululla palaverien ja YS-ajan ajankohdista tehtiin säännöllisempiä, mikä lisää työn ennakoitavuutta ja jättää tilaa keskustelulle. Koululla on myös järjestetty henkilökunnan omia,

			yhteisöllisyyttä lisääviä tapahtumia. Hyvinvoinnin palvelualue oli vetovastuussa koko henkilöstölle suunnatusta työhyvinvointipäivästä 2.10.2025.
Kuntatalous, joka kestää myös ekologisen ja sosiaalisen tarkastelun			
Tavoite 1: Toimiva hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen.	Toimenpide 1: Rautavaaran kuntaan on koottu ja nimetty uudistettu ja yhdistetty hyte- ja EPT-ryhmä. Ryhmä kokoontuu 3–6 kertaa vuoden aikana erilaisin painotuksin. Toimenpide 2: Rautavaaran kunnassa on otettu käyttöön Kaikukortti.	Mittari 1: Yhdistetty hyte- ja EPT-ryhmä on aloittanut toimintansa ja kokoontunut vähintään kolmesti vuoden aikana. Mittari 2: Kaikukortti on otettu/ei ole otettu käyttöön.	Mittari 1: Tavoite on toteutunut. HYTE-työryhmä on aloittanut toimintansa ja kokoontui vuoden 2025 aikana viisi (5) kertaa. Mittari 2: Tavoite on toteutunut. Kaikukortti on otettu käyttöön.
Tavoite 2: Aktiivinen nuorisovaltuusto ja nuorisotyö.	Toimenpide 1: Nuorisovaltuuston näkyvyyttä ja toimintaedellytyksiä parannetaan. Toimenpide 2: Nuorisotyön tilastointia ja dokumentointia parannetaan muun muassa ottamalla käyttöön Nuodo-järjestelmä.	Mittari 1: Nuorisovaltuusto on järjestänyt Rautavaaralla toimintaa. Nuorisovaltuuston toiminta on vakiintunut. Mittari 2: Nuodo-järjestelmä on otettu/ei ole otettu käyttöön.	Mittari 1: Tavoite on toteutunut osittain. Nuorisovaltuusto on päättänyt esimerkiksi Kuopio-reissun järjestämisestä. Nuorisovaltuuston toiminta ei ole kuitenkaan erityisen säännöllistä. Mittari 2: Tavoite on toteutunut. Nuodo-järjestelmä on otettu käyttöön.

Sivistystoimen toteuma ja tunnusluvut

	TP 2025 (€)	TA 2025 (€)	Muutettu TA 2025 (€)	TP 2024 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2024 (%)
Toimintamenot	3390343	3386545	3386545	3104554	3798	0 %	9 %
Toimintatulot	626688	625628	625628	608604	1060	0 %	3 %
Netto	2 763 655	2 760 917	2 760 917	2 495 950	2 738	0 %	11 %

	TP 2025 (€)	TA 2025 (€)	Muutettu TA 2025 (€)	TP 2024 (€)	Poikkeama Muut. TA (€)	Poikkeama Muut. TA (%)	Poikkeama TP 2024 (%)
Sisäiset menot	1020013	707765	707765	827114	312248	44 %	23 %

Sisäiset tulot							
Netto	1 020 013	707 765	707 765	827 114	312 248	44 %	23 %
Poistot	8517	18202	18202	12680			

TUNNUSLUVUT NETTO		2023	2024	2025
Perusopetus €/oppilas		10633	11678	13724
Lukio €/oppilas		14556	16069	15228
Hyvinvointi €/asukas		1657	1765	1973

Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

Toteutumisvertailusta tulee käydä ilmi määrärahat ja tuloarviot, toteutuneet menot ja tulot sekä niiden erotus (toimintakate/netto). Alkuperäinen talousarvio ja siihen tehdyt hyväksytyt muutokset esitetään erikseen. Poikkeamana esitetään muutetun talousarvion ja toteutuman erotus. Euromääräisen poikkeaman lisäksi poikkeama voidaan esittää suhteellisena osuutena. Toteutumisvertailussa tehdään selkoa merkittävien poikkeamien syistä. Toteutumisvertailussa voidaan esittää myös muita olennaisia perustelutietoja, kuten kertaluonteisten erien vaikutus talousarvion toteutumiseen.

Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Toimintakatteen ennakoitua parempaan tulokseen on vaikuttanut käyttötalouden hyvä toteutuma.

Lisäksi tilikauden tulosta paransi budjetoitua parempi verotulokertymä, Rautavaaran verotulokertymäksi arvioitiin 3 509 000 euroa. Verotuloja saatiin 3 595 510 euroa joten verotulokertymä ylitti talousarvion 86 510 eurolla. Valtionosuudet olivat vuonna 2025 2 224 237 euroa, mikä ylitti alkuperäisen talousarvion 334 978 eurolla ja muutetun talousarvion 220 372 eurolla. Rahoitustuotot ja -kulut olivat 333 593 euroa, mikä ylitti alkuperäisen budjetin 54 593 eurolla.

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN				
	Alkuperäinen TA	Muutettu TA	Toteutuma 2025	Poikkeama TA-TP
Toimintatulot	2 729 039	2 729 039	2 759 609	30 570
Myyntitulot	901 741	901 741	934 444	32 703
Maksutulot	38 000	38 000	57 916	19 916
Tuet ja avustukset	303 283	303 283	254 311	-48 972
Muut toimintatulot	1 486 015	1 486 015	1 512 938	26 923
Valmistus omaan käyttöön				
Toimintamenot	-7 551 361	-7 714 361	-7 564 496	149 865
Henkilöstömenot	-3 699 393	-3 758 893	-3 746 759	12 134
Palvelujen ostot	-2 527 086	-2 588 086	-2 520 023	68 063
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-769 555	-769 555	-744 964	24 591
Avustukset	-271 500	-314 000	-305 029	8 971
Muut toimintamenot	-283 827	-283 827	-247 721	36 106
Toimintakate	-4 822 322	-4 985 322	-4 804 887	180 435
Verotulot	3 509 000	3 509 000	3 595 510	86 510
Valtionosuudet	1 889 259	2 003 865	2 224 237	220 372
Rahoitustulot ja -menot:	279 000	279 000	333 593	54 593
Korkotulot	40 000	40 000	72 767	32 767
Muut rahoitustuotot	345 000	345 000	356 201	11 201
Korkokulut	-105 000	-105 000	-90 943	14 057
Muut rahoituskulut	-1 000	-1 000	-4 432	-3 432
Vuosikate	854 937	806 543	1 348 453	541 910
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-763 937	-763 937	-744 207	19 730
Arvonalentumiset			-312 479	-312 479
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Tilikauden tulos	91 000	42 606	291 767	249 161
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	91 000	42 606	291 767	249 161

Verotulojen erittely:	Toteutuma 2024	Alkuper. TA2025	Muutettu TA 2025	Toteutuma 2025	Poikkeama
Verotulot yhteensä					
Kunnan tulovero	1 986 993	1 930 000	1 930 000	1 863 273	- 66 727
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 097 260	1 077 000	1 077 000	1 221 999	144 999
Kiinteistövero	503 509	502 000	502 000	510 237	8 237
Muut verotulot					
	Tulovero%	Tuloverokertymä	Muutos%		
Verovuosi 2020	22,00	3 673 690	- 1,78		
Verovuosi 2021	22,00	3 738 547	1,76		
Verovuosi 2022	22,00	3 875 324	3,66		
Verovuosi 2023	9,36	1 999 055	- 48,42		
Verovuosi 2024	9,40	1 986 993	- 0,60		
Verovuosi 2025	9,40	1 863 273	- 6,22		
Kiinteistöveroprosentit:	2021	2022	2023	2024	2025
Yleinen	1,23	1,23	1,23	1,3	1,3
Vakituinen asunto	0,65	0,65	0,65	0,65	0,65
Muu kuin vak. asunto	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Rakentamaton rakennuspaikka	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
Kiinteistöverokertymä	459 822	474 282	486 329	503 509	510 237
Yhteisöverokertymä	2 511 551	2 327 765	1 284 511	1 097 260	1 221 999
Valtionos. ja verotulomen.korv.	Toteutuma 2024	Alkuper. TA2025	Muutettu TA 2025	Toteutuma 2025	Poikkeama
Valtionosuudet yhteensä	1 512 827	1 889 259	2 003 865	2 224 237	220 372
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus, ml. tasaukset	1 001 324	1 456 000	1 456 000	1 477 555	21 555
Hark.var. valt.os. korotus					
Opetus- ja kultt.toimen muut	134 475	142 259	256 865	453 989	197 124
Verotulomenetysten korvaus	377 028	291 000	291 000	292 693	1 693

Investointien toteutuminen

Investointiosan toteutuminen esitetään hankkeittain tai hankeryhmittäin vastaavalla tavalla kuin talousarviossa.

INVESTOINTIEN TOTEUTUMINEN	Toteutuma 2024	Alkuper. TA2025	Muutettu TA2025	Toteutuma 2025	Poikkeama TA-TP
Kunnanhallitus					
Tonttien myynti					
Menot					
Tulot		0		4 000	4 000
Netto		0		4 000	4 000
Hallinnon ICT-ympäristö					
Menot	18 766	15 000	15 000	11 350	3 650
Tulot					
Netto	18 766	15 000	15 000	11 350	3 650
Hedsam asumispalveluyksiköihin					
Menot		20 000	0	0	0
Tulot					
Netto		20 000	0	0	0
Valvontakameroiden hankinta					
Menot	0	25 000	25 000	29 935	-4 935
Tulot					
Netto	0	25 000	25 000	29 935	-4 935
Hopeapajun kattoremontti					
Menot	0	150 000	100 000	96 567	3 433
Tulot					
Netto	0	150 000	100 000	96 567	3 433
Ajoneuvoinvestoinnit					
Menot	0	0	20 000	17 627	2 373
Tulot		0	0	1 261	1 261
Netto	0	0	20 000	16 367	3 633
Saarelan silta					
Menot	26 330	450 000	260 000	77 720	182 280
Tulot	0	375 000	0	0	0
Netto	26 330	75 000	260 000	77 720	182 280
Katuverkko/valaistuksen rak.					
Menot	29 103	20 000	20 000	10 775	9 225
Tulot					
Netto	29 103	20 000	20 000	10 775	9 225

	Toteutuma 2024	Alkuper. TA2025	Muutettu TA2025	Toteutuma 2025	Poikkeama TA-TP
Julkinen käyttöomaisuus					
Liikuntapaikkojen uudistaminen					
Menot	12 632	600 000	0	0	0
Tulot		180 000	0	0	0
Netto	12 632	420 000	0	0	0
Välituntial./puiston uudistaminen					
Menot	53 599				
Tulot					
Netto	53 599				
Kylttien ja opasteiden uusiminen					
Menot	804	30 000	30 000	8 653	21 347
Tulot					
Netto	804	30 000	30 000	8 653	21 347
Ulkoliikuntapaikkojen wc:t					
Menot	8 633				
Tulot					
Netto	8 633				
Kiparin ulk.a ja Jokisuunniemi					
Menot	14 404	30 000	30 000	9 610	20 390
Tulot					
Netto	14 404	30 000	30 000	9 610	20 390
Teiden ja parkkipaikka-al. perusp.					
Menot	28 495	100 000	100 000	4 751	95 249
Tulot					
Netto	28 495	100 000	100 000	4 751	95 249
Koulukesk. kalusteet ja kalusto					
Menot	0	81 000	81 000	81 095	-95
Tulot					
Netto	0	81 000	81 000	81 095	-95
Varh.kasv. toiminnanohj.järjestelmä					
Menot		12 000	12 000	0	12 000
Tulot					
Netto		12 000	12 000	0	12 000
Koirametsän rakentaminen					
Menot		50 000	15 000	15 713	-713
Tulot					
Netto		50 000	15 000	15 713	-713
Kuntoportaat					
Menot		20 000	0	0	0

Tulot					
Netto		20 000	0	0	0
Patsaspuistohanke					
Menot	8 585	30 000	20 000	1 039	18 961
Tulot					
Netto	8 585	30 000	20 000	1 039	18 961
Monitoimitalon kattoremontti					
Menot	215 580				
Tulot					
Netto	215 580				
Matonpesupaikka					
Menot	20 505				
Tulot					
Netto	20 505				
VESIHUOLLON TASEYKSIKÖ					
Jätevedenpuhdist. uudistaminen					
Menot		0	80 000	89 523	-9 523
Tulot					
Netto		0	80 000	89 523	-9 523
Raakavesilinjojen uusinta					
Menot		0	65 000	21 420	43 580
Tulot					
Netto		0	65 000	21 420	43 580
Vesi- ja viemäriinjojen digitointi					
Menot	825				
Tulot					
Netto	825				
Jokisuunniemen ja Kiparin tonttien infra					
Menot	5 425				
Tulot					
Netto	5 425				
Vesilaitoksen auton hankinta					
Menot		0	20 000	19 969	31
Tulot					
Netto		0	20 000	19 969	31
Kaikki yhteensä					
Menot	443 686	1 633 000	893 000	495 747	397 253
Tulot	0	555 000	0	5 261	5 261
Netto	443 686	1 078 000	893 000	490 486	391 992

Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kunnan menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

Rahoitusosa sisältää sellaisia eriä, joiden toteutumisen seuranta tapahtuu talousarvion tuloslaskelma- ja investointiosassa sekä sellaisia eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Näitä viimeksi mainittuja eriä ovat mm. antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, lainojen lisäykset ja vähennykset sekä oman pääoman muutokset.

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN				
	Talousarvio 2025	Muutettu TA	Toteutuma 2025	Poikkeama TA-TP
Toiminnan rahavirta				
Tulo-rahoitus	854 937	806 543	1 180 150	373 607
Vuosikate	854 937	806 543	1 348 453	541 910
Satunnaiset erät				0
Tulo-rahoituksen korjauserät			-168 302	-168 302
Investointien rahavirta	-1 078 000	-893 000	-491 447	401 553
Investointimenot	-1 633 000	-893 000	-495 747	397 253
Rahoitusosuudet investointimen.	555 000	0	0	0
Pysyvien vast. hyödykk. luov.tulot			4 300	4 300
Toiminnan ja investointien rahavirta	-223 063	-86 457	688 703	775 160
				0
Rahoituksen rahavirta				0
Antolainauksen muutokset	0	0	13 119	13 119
Antolainasaamisten lisäykset				0
Antolainasaamisten vähennykset			13 119	13 119
Lainakannan muutokset	-508 400	-508 400	-508 400	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-508 400	-508 400	-508 400	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys				0
Lyhytaikaisten lainojen vähennys				0
Oman pääoman muutokset				0
Muut maksuvalmiuden muutokset	144 415	144 415	264 691	120 276
Vaikutus maksuvalmiuteen	-587 048	-450 442	458 113	908 555

Antolainasaamisten lisäyksiä muille ovat kunnan myöntämät lainat muille kuin liikelaitoksille. Antolainasaamisten vähennyksiä ovat antolainojen lyhennykset kunnalle tilikauden aikana.

Pitkäaikaisten lainojen lisäys osoittaa kuinka paljon kunta on tilivuoden aikana ottanut uutta pitkäaikaista lainaa tai uusinut niitä. Pitkäaikaisten lainojen vähennys osoittaa, kuinka paljon lainoja on lyhennetty tilivuoden aikana. Toteutumisessa erät esitetään bruttona, vaikka valtuusto olisi talousarviossa hyväksynyt pitkäaikaisten lainojen erotuksen sitovana eränä. Lyhytaikaisten lainojen muutos osoittaa lyhytaikaisten lainojen lisäyksen ja vähennyksen.

Kuntayhtymässä oman pääoman lisäyksiä ovat lisäksi jäsenkunnan tai -kuntayhtymän maksama pääomasijoitus kuntayhtymään. Oman pääoman ehtoinen sijoitus voi olla peruspääoman korotusta tai lisäsijoitus oman pääoman muuhun erään, esimerkiksi sijoitusrahastoon. Oman pääoman

vähennyksiä ovat pääoman palautukset (peruspääomaosuuden tai sijoitusrahaston pääomaosuuden palautus) jäsenkunnalle.

Vaikutus maksuvalmiuteen -erä esitetään toteutumisvertailussa summattuna yhdellä rivillä, jos näin on menetelty myös talousarviossa. Tähän erään sisältyy eriä, joiden muutoksia on talousarviossa vaikea arvioida, mm. toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden, pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten saamisten sekä korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

	Määrärahat (1 000 €)					Tuloarv. (1 000 €)				
	Alkuper. TA	TA:n muut	TA muut. jälk.	Tot.	Poikk.	Alkuper. TA	TA:n muut	TA muut. jälk.	Tot.	Poikk.
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Kunnanhallitus										
Hallintopalvelut	866	110	976	1 052	- 76	33		33	37	4
Elinkeinopalvelut	558	53	611	509	102	119		119	84	- 35
Hyvinvointilautakunta										
Sivistystoimi	3 386		3 386	3 390	- 4	626		626	627	1
Tekninen lautakunta										
Tekninen toimi	2 740		2 740	2 612	128	1 951		1 951	2 012	61
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot						3 509		3 509	3 595	86
Valtionosuudet						1 889	115	2 004	2 224	220
Korkotulot						40		40	73	33
Muut rahoitustulot						345		345	356	11
Korkomenot	105		105	91	14					
Muut rahoitusmenot	1		1	4	- 3					
INVESTOINTIOSA										
Kunnanhallitus										
Tonttien myynti						-		-	4	4
Hallinnon ICT-ympäristö	15		15	11	4					
Hedsam as.palv.yks.	20	- 20	-	-	0					
Valvontakamer.hank.	25		25	30	-5					
Hopeapajun kattorem.	150	- 50	100	97	3					
Ajoneuvoinvestoinnit	-	20	20	18	2					
Saarelan silta	450	- 190	260	78	182	375	- 375	-	-	-
Katuverkko/valaist.rak.	20		20	11	9					
Talonrakennus										
Julkinen käyttöom.										
Liikuntapaikk. uudistam.	600	- 600	-	-	-	180	- 180	-	-	-
Kylttien ja opast. uus.	30		30	9	21					
Kiparin ulk.a. ja Jokis.	30		30	10	20					
Teiden ja parkkip.al. per.	100		100	5	95					
Koulukesk.kalust.ja kalusto	81		81	81	-					
Varh.k.toim.ohj.järjestelmä	12		12	-	12					
Koirametsän rakentam.	50	- 35	15	16	- 1					
Kuntoportaati	20	- 20	-	-	-					
Patsaspuistohanke	30	- 10	20	1	19					
Vesi- ja viemärlaitos										
Jätevedenpuhd. uudistam.	-	80	80	89	- 9					
Raakavesilinjojen uusinta	-	65	65	21	44					
Vesilaitoksen auton hank.	-	20	20	20	-					
RAHOITUSOSA										
Antolainauksen muut.										-
Antolainasaam. lis.										-
Antolainasaam. väh.									13	13
Lainakannan muut.										-
Pitkäaik. lain. lis.										-
Pitkäaik. lain. väh.	508		508	508	-					-
Lyhytaik. lain. muut.										-
Oman pääoman muut.										-
Muut maksuvalm. muut.						144		144	265	121
Vaikutus maksuvalm.										-
YHTEENSÄ	9 797	- 577	9 220	8 663	557	9 211	- 440	8 771	9 290	519

Tilinpäätöslaskelmat

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernituloslaskelma ja -tase sekä konsernin rahoituslaskelma. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja -asetusta kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti.

Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2025	1.1.-31.12.2024
Toimintatuotot		
Myyntituotot	934 443,93	978 935,08
Maksutuotot	57 916,32	34 897,01
Tuet ja avustukset	254 311,43	338 905,58
Muut toimintatuotot	<u>1 512 937,42</u>	<u>1 511 475,52</u>
Valmistus omaan käyttöön	2 759 609,10	2 864 213,19
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-3 071 177,07	-2 853 239,48
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-598 371,67	-616 014,31
Muut henkilösivukulut	-77 210,00	-36 849,57
Palvelujen ostot	-2 520 022,52	-2 194 331,98
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-744 963,66	-706 563,52
Avustukset	-305 029,50	-240 643,58
Muut toimintakulut	<u>-247 721,44</u>	<u>-241 950,32</u>
Toimintakate	-4 804 886,76	-4 025 379,57
Verotulot	3 595 509,43	3 587 762,63
Valtionosuudet	2 224 237,00	1 512 827,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	72 767,28	79 649,24
Muut rahoitustuotot	356 201,21	408 424,09
Korkokulut	-90 943,18	-127 274,15
Muut rahoituskulut	<u>-4 432,11</u>	<u>-2 627,15</u>
Vuosikate	1 348 452,87	1 433 382,09
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-744 207,00	-756 766,32
Arvonalentumiset	<u>-312 479,25</u>	<u>0,00</u>
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	291 766,62	676 615,77
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	291 766,62	676 615,77

Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12.2025		1.1.-31.12.2024	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 348 452,87		1 433 382,09	
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät	-168 302,25	1 180 150,62	-268 713,98	1 164 668,11
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-495 747,22		-443 685,33	
Rahoitusosuudet investointimenoihin				
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustulot	4 300,00	-491 447,22		-443 685,33
Toiminnan ja investointien rahavirta		688 703,40		720 982,78
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	13 118,66	13 118,66	13 118,65	13 118,65
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-508 400,00	-508 400,00	-506 083,00	-506 083,00
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	-4 654,27		-1 201,92	
Saamisten muutos	188 360,95		180 490,80	
Korottomien velkojen muutos	80 984,64	264 691,32	-6 628,60	172 660,28
Rahoituksen rahavirta		-230 590,02		-320 304,07
Rahavarojen muutos		458 113,38		400 678,71
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	3 626 628,03		3 168 514,65	
Rahavarat 1.1.	3 168 514,65	458 113,38	2 767 835,94	400 678,71

Tase

Kunnan tase

VASTAAVAA	2025	2024	VASTATTAVAA	2025	2024
A PYSYVÄT VASTAAVAT			A OMA PÄÄOMA		
I Aineettomat hyödykkeet			I Peruspääoma	7 499 014,23	7 499 014,23
Aineettomat oikeudet	0,00	625,12	II Arvonkorotusrahasasto		
Muut pitkävaikutteiset menot	28 005,49	51 386,44	III Muut omat rahastot		
Ennakkomaksut	<u>107 064,57</u>	<u>29 344,33</u>	IV Edell. tilikausien ylijäämä	10 376 793,83	9 700 178,06
	135 070,06	81 355,89	V Tilikauden yli-/alijäämä	<u>291 766,62</u>	<u>676 615,77</u>
				18 167 574,68	17 875 808,06
II Aineelliset hyödykkeet			B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Maa- ja vesialueet	2 658 604,94	2 661 022,65	C PAKOLLISET VARAUKSET		
Rakennukset	10 509 015,12	11 107 209,25	Muut pakolliset varaukset	86 023,51	253 704,02
Kiinteät rak. ja laitteet	1 188 858,72	1 155 761,25	D. TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Koneet ja kalusto	232 795,80	111 052,63	Lahjoitusrahastojen pääomat	56 331,80	62 271,84
Muut aineelliset hyödykkeet	9 624,52	8 585,21	Muut toimeksiantojen pääomat	<u>4 173,77</u>	<u>2 818,47</u>
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	<u>129 191,48</u>	<u>132 791,05</u>		60 505,57	65 090,31
	14 728 090,58	15 176 422,04	E VIERAS PÄÄOMA		
III Sijoitukset			I Pitkäaikainen Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 016 439,71	4 524 839,71
Osakkeet ja osuudet	2 564 268,05	2 734 268,05	Siirtovelat	<u>4 016 439,71</u>	<u>4 524 839,71</u>
Muut lainasaamiset	159 212,72	172 331,38	II Lyhytaikainen Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	508 400,00	508 400,00
Muut saamiset	<u>71 176,89</u>	<u>71 176,89</u>	Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
	2 794 657,66	2 977 776,32	Saadut ennakot	78 882,00	45 089,45
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Ostovelat	387 126,64	360 416,45
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	Muut velat/Liittymismaksut ja muut	73 560,49	61 685,36
Lahjoitusrah. erityiskatteet	<u>9 936,29</u>	<u>9 866,76</u>	Siirtovelat	<u>505 170,34</u>	<u>496 563,57</u>
	9 936,29	9 866,76		1 553 139,47	1 472 154,83
C VAIHTUVAT VASTAAVAT			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>23 883 682,94</u>	<u>24 191 596,93</u>
I Vaihto-omaisuus					
II Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset	1 850 695,05	1 985 709,57			
Myyntisaamiset	0,00	0,00			
Lainasaamiset	0,00	0,00			
Muut saamiset	1 850 695,05	1 985 709,57			
Siirtosaamiset	0,00	0,00			
Lyhytaikaiset saamiset	738 605,27	791 951,70			
Myyntisaamiset	335 041,74	363 987,97			
Muut saamiset	165 605,58	156 947,24			
Siirtosaamiset	<u>237 957,95</u>	<u>271 016,49</u>			
	2 589 300,32	2 777 661,27			
III Rahat ja pankkisaamiset	<u>3 626 628,03</u>	<u>3 168 514,65</u>			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>23 883 682,94</u>	<u>24 191 596,93</u>			

Konsernilaskelmat**KONSERNITULOSLASKELMA**

	1.1.- 31.12.2025		1.1.- 31.12.2024	
Toimintatuotot		3 018 878,19		3 167 366,03
Toimintakulut		-8 292 914,91		-7 718 632,32
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)		0,00		0,00
Toimintakate		-5 274 036,72		-4 551 266,29
Verotulot		3 547 376,35		3 539 102,83
Valtionosuudet		2 936 188,00		2 269 032,94
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	71 105,22		80 967,30	
Muut rahoitustuotot	365 254,57		407 229,69	
Korkokulut	-105 428,99		-145 272,22	
Muut rahoituskulut	-3 244,77	327 686,03	-2 225,82	340 698,95
Vuosikate		1 537 213,66		1 597 568,43
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-787 255,34		-875 601,54	
Arvonalentumiset	-349 325,09	-1 136 580,43	-85,00	-875 686,54
Satunnaiset erät		2 394,28		554,68
Tilikauden tulos		403 027,51		722 436,57
Tilinpäätössiirrot		488,71		1 280,98
Tilikauden verot		78,60		-1 346,13
Laskennalliset verot		0,00		0,00
Vähemmistöosuudet		-2 484,98		73 658,83
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		401 109,84		796 030,25

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	1.1.- 31.12.2025		1.1.-31.12.2024	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 537 213,66		1 597 568,43	
Satunnaiset erät	2 394,28		554,68	
Tulorahoituksen korjauserät	-170 579,00	1 369 028,94	-273 770,94	1 324 352,17
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-525 720,19		-493 031,91	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 384,24		7 581,23	
Pysyvien vast. hyödykkeiden luovutustulot	6 999,55	-516 336,40	514,52	-484 936,16
Toiminnan ja investointien rahavirta		852 692,54		839 416,01
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	13 118,66	13 118,66	13 118,65	13 118,65
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-580 118,01		-574 969,43	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	-580 118,01	0,00	-574 969,43

Oman pääoman muutokset	<u>-772,24</u>	<u>-772,24</u>	<u>-847,03</u>	<u>-847,03</u>
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	-4 613,63		-2 094,19	
Vaihto-omaisuuden muutos	-928,45		2 605,39	
Saamisten muutos	281 951,19		245 079,33	
Korottomien velkojen muutos	<u>-101 535,65</u>	<u>174 873,46</u>	<u>-85 144,08</u>	<u>160 446,45</u>
Rahoituksen rahavirta		<u>-392 898,13</u>		<u>-402 251,36</u>
Rahavarojen muutos		459 794,41		437 164,65
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	4 036 493,13		3 576 698,72	
Rahavarat 1.1.	<u>3 576 698,72</u>	459 794,41	<u>3 139 534,07</u>	437 164,65

Kunnan konsernitase

VASTAAVAA	2025	2024	VASTATTAVAA	2025	2024
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	7 499 014,23	7 499 014,23
Aineettomat oikeudet	11 268,45	22 516,07	Arvonkorotusrahasto	5 818,47	5 818,47
Muut pitkävaikut. menot	26 268,12	41 506,72	Muut omat rahastot	608 614,82	434 396,50
Ennakkomaksut	<u>107 064,57</u>	<u>29 344,33</u>	Edell. tilikausien ylijäämä	7 793 016,41	6 981 492,60
	144 601,14	93 367,12	Tilikauden yli-/alijäämä	<u>401 109,84</u>	<u>796 030,25</u>
Aineelliset hyödykkeet				16 307 573,77	15 716 752,05
Maa- ja vesialueet	3 022 403,43	3 027 148,28	VÄHEMMISTÖOSUUDET	2 292,97	0,00
Rakennukset	10 977 068,94	11 558 495,16			
Kiinteät rak. ja laitteet	1 458 904,90	1 445 241,37	PAKOLLISET VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	277 983,74	166 755,12			
Muut aineelliset hyödykkeet	9 932,67	8 893,36	Muut pakolliset varaukset	<u>88 828,51</u>	<u>256 653,50</u>
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	131 821,05	149 451,66		88 828,51	256 653,50
	15 878 114,73	16 355 984,95	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	85 891,91	104 577,11
Sijoitukset					
Osakkuusyhtiöosuudet	0,00	0,00	VIERAS PÄÄOMA		
			Pitkäaikainen korollinen vieras po.	4 808 952,16	5 375 022,35
Muut osakkeet ja osuudet	234 498,86	234 498,87			
Joukkovelkakirjalainasaam.	509,46	509,46	Pitkäaikainen koroton vieras po.	0,00	0,00
			Lyhytaikainen korollinen vieras po.	572 301,62	586 349,37
Muut lainasaamiset	0,00	13 118,59	Lyhytaikainen koroton vieras po.	1 179 719,18	1 223 749,88
Muut saamiset	<u>82 363,30</u>	<u>82 363,30</u>			
	317 371,62	330 490,22	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>23 045 560,12</u>	<u>23 263 104,26</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	34 502,50	48 574,07			
VAIHTUVAT VASTAAVAT					
Vaihto-omaisuus	16 835,29	15 906,84			
Saamiset					
Pitkäaikaiset saamiset	1 850 695,05	1 985 709,57			
Lyhytaikaiset saamiset	766 946,66	856 372,77			
Rahoitusarvopaperit	98 585,49	77 138,50			
Rahat ja pankkisaamiset	3 937 907,64	3 499 560,22			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>23 045 560,12</u>	<u>23 263 104,26</u>			

Tilinpäätöksen liitetiedot

Rautavaaran kunnan tilinpäätös 2025 on laadittu Kirjanpitolautakunnan Kuntajaoston antamien ohjeiden "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta" (2024) ja "Yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetiedoista" (2025) mukaisesti. Kunnan tilinpäätöksen liitetiedot ryhmitellään tilinpäätöksessä kirjanpitoasetuksen 2 luvun liitetietovaatimusten mukaisesti

- tilinpäätöksen laatimista
- tilinpäätöksen esittämistapaa
- tuloslaskelmaa
- taseen vastaavia ja vastattavia
- vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä
- henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskeviin liitetietoihin.

Kunnan tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

- 1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja – menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja – menetelmät

Jaksotusperiaatteet:

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle

Pysyvät vastaavat:

Pysyvien vastaavien arvostus. Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmanpoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Sijoitusten arvostus. Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan

Rahoitusomaisuus:

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan

Avustusten käsittely:

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi

- 2) Esittämistapamuutokset

Ei ole

- 3) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Ei ole

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tiedot ovat vertailukelpoiset

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut ja virheiden korjaukset

Ei ole

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus:

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet:

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset:

Konsernitaseessa vapaaehtoiset varaukset sekä poistoero on siirretty edellisten tilikausien yli-/alijäämään ja vuoden 2025 muutokset tilikauden yli-/alijäämään

Keskinäisen omistuksen eliminointi: Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä

Vähemmistöosuudet:

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa

Suunnitelmapoistojen oikaisu:

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät:

Konsernitilinpäätöksessä on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä

Poikkeavat tilikaudet:

Ei ole

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus:

Tiedot ovat vertailukelpoiset

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksina

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Hallintopalvelut	50 938	75 936	37 143	61 708
Elinkeinopalvelut	83 674	212 134	83 674	212 134
Sivistystoimi	736 594	771 013	626 688	608 604
Tekniset palvelut	2 147 672	2 108 283	2 012 103	1 981 768
Kunnan toimintatuotot yht.	3 018 878	3 167 366	2 759 609	2 864 213

7) Verotulojen erittely

	2025	2024
Kunnan tulovero	1 863 273	1 986 993
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 221 999	1 097 260
Kiinteistövero	510 237	503 509
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	3 595 509	3 587 763

8) Valtionosuuksien erittely

	2025	2024
Kunnan peruspalv. valt.osuus	1 477 555	1 001 324
Siitä:Verotul. perustuva valtionos.tasaus	390 993	155 652
Siitä:Harkinnanvar. Valtionos. korotus		
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	453 989	134 475
Verotulomenetysten korvaus	292 693	377 028
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	2 224 237	1 512 827

9) Palvelujen ostojen erittely

	2025	2024
Asiakaspalvelujen ostot	304 639	309 876
Muiden palvelujen ostot	2 215 383	1 884 456
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	2 520 022	2 194 332

10) Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltyinä Rautavaaran kunta tukee valtuustoryhmiä vain luovuttamalla vastikkeetta kunnantalon kokoustiloja ja niiden laitteistoa ryhmien omien kokousten pitämiseen

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset

poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

A PYSYVÄT VASTAAVAT	Rautavaaran kunnan poistoaika tai menojäännöspoisto:
I Aineettomat hyödykkeet	
Kehittämismenot	4 vuotta
Aineettomat oikeudet	10 vuotta
Liikearvo	4 vuotta
Muut pitkävaikuttiset menot	4-30 vuotta
II Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat	10–50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Vedenjakeluverkosto ja viemäriverkko	30 vuotta
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	15-25 %
Koneet ja kalusto	4–15 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	
Luonnonvarat	käytön mukainen
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	ei poistoaikaa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

12) Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista

Vuodelle 2023 kirjattua 323 700 euron pakollista varausta Pohjois-Savon pelastuslaitoksen varallaolokorvausta varten on purettu vuonna 2025 167 680,51 euroa ja varausta on jäljellä 31.12.25 86 023,51 euroa.

13) Toimintatuottoihin sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja muihin toimintakuluihin sisältyvät pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot

	Konserni 2025	Konserni 2024	Kunta 2025	2024
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesial. luovutusvoitot	1582		1582	
Savon koul. ky	1698	262		
Luovutusvoitot yhteensä	3280	262	1582	
Muut toimintakulut				
Kunta, teknisen toimen auto	961		961	
Savon koulutus kuntayhtymä		17		
Luovutustappiot yhteensä	961	17	961	

14) Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

	Konserni 2025	2024	Kunta 2025	2024
Satunnaiset tuotot				
Ylä-Savon koulutus kuntayhtymä				
Savon koulutus kuntayhtymä		555		
Satunnaiset tuotot yht.		555	-	-
Savon koul. Ky, sopimussakko	2 394			
Satunnaiset kulut yht	2 394		-	-

15) Muihin rahoitustuottoihin sisältyvät tuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

	2025	2024
Osinkotuotot muista yhteisöistä	351 208	349 836
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	659	659
Yhteensä	351 867	350 495

16) Erittely poistoeron muutoksista

Ei ole

peruste ei ole äänten enemmistön tuottava omistus yhteisössä sekä kuntakonsernin osuus sen omasta ja vieraasta pääomasta sekä voitosta tai tappiosta viimeksi laaditussa tilinpäätöksessä

21) kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä, kuntayhtymän nimi, kotipaikka ja kunnan omistusosuus kuntayhtymästä sekä kunnan osuus sen omasta ja vieraasta pääomasta sekä yli- tai alijäämästä viimeksi laaditussa tilinpäätöksessä

22) yhteisyhteisöistä sekä yhden viidesosan tai sitä suuremman omistusosuuden kohteena olevista yrityksistä tai yhteisöistä ja muista omistusyhteisyhteisöistä nimi, kotipaikka, kunnan ja kuntakonsernin omistusosuus sekä kuntakonsernin osuus sen omasta ja vieraasta pääomasta sekä voitosta tai tappiosta viimeksi laaditussa tilinpäätöksessä.

Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)		tilikauden voitosta / tappiosta
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Rautavaaran virastotalo	Rautavaara	70,14	70,14	817	41	-156
Rautavaaran Vuokratalot Oy	Rautavaara	100	100	63	739	0
Kuntayhtymät						
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	0,598	0,598	433	349	22
Ylä-Savon koulutus ky	Iisalmi	1,7	1,7	386	68	-6
Pohjois-Savon Liitto	Kuopio	0,41	0,41	6	3	1

Rautavaaran kurssi- ja leirikeskussäätiö: Vuoden 2025 tilikauden alijäämä on -194 911,61 €, kun vuonna 2024 se oli alijäämäinen -5996,67 €. Oma pääoma 31.12.2025 oli 289 892,53 €, kun 31.12.2024 se oli 531 803,46 €. Säätiön sääntöjen mukaisesti, jos säätiö puretaan, luovutetaan sen jäljellä olevat varat Rautavaaran kunnalle käytettäväksi nuorisotyön hyväksi

23) Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyhteisöiltä

	2025		2024	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		18 420		23 149
Lainasaamiset	159 212		159 212	
Siirtosaamiset		34 222		129 266
Yhteensä				
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset				

Siirtosaamiset				
Yhteensä				
Saamiset yhteensä	159 212	52 642	159 212	152 415

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Opetus- ja kulttuuritoimen valt.os				
Työtä ja hyvinvointia avustustulo		42 107		42 107
Natures Best hankkeen avustustulo	19 793	21 619	19 793	21 619
opetus- ja kultt. Valtionosuus	145 844		145 844	
Kelan korvaus työterv.huollosta	23 640	25 323	23 640	25 323
Muut olennaiset siirtosaamiset	80 730	185 624	47 494	181 967
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yht.	270 007	271 016	236 771	271 016

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Tase-eräkohtainen erittely oman pääoman erien lisäyksistä ja vähennyksistä sekä siirroista näiden erien välillä tilikauden aikana

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Peruspääoma 1.1.	7 499 014	7 499 014	7 499 014	7 499 014
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	7 499 014	7 499 014	7 499 014	7 499 014
Arvonkorotusrahasto 1.1.	5 818	5 818		
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasto 31.12.	5 818	5 818		
Muut omat rahastot	435 396	434 299		
Siirrot rahastoon		1 097		
Siirrot rahastosta				
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	608 615	435 396		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1	7 793 016	6 981 493	10 376 794	9 700 178
Siirto vahinkorahastoon				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12	7 793 016	6 981 493	10 376 794	9 700 178
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	401 110	796 030	291 767	676 616
Oma pääoma yhteensä	16 307 574	15 716 752	18 167 575	17 875 808

26) Erittely poistoerosta

Ei ole

27) Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	2025	2024
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 828 730	2 878 356
Lainat julkisyhteisöiltä		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	2 828 730	2 878 356

28) Erittely liikkeeseen lasketuista joukkovelkakirjalainoista

Ei ole

29) Pakollisiin varauksiin merkityt erät

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Eläkevaraukset				
Muut pakolliset varaukset	88 828	256 653	86 024	253 704
Muut pakolliset varaukset yhteensä	88 828	256 653	86 024	253 704

30) Pitkä- ja lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä, ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisyyksille

	2025		2024	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Siirtovelat				
Ostovelat		11877		23727
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Ostovelat				
Siirtovelat				7 750

31) Maksuvalmiuden kannalta merkittävä sekilimiitti

Ei ole

32) Muut velat – erän jakautuminen liittymismaksuihin ja muihin velkoihin

Ei ole

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Lomapalkkavelka ja jaksotukset	451 239	429 056	404 734	381 567

Korkojaksotukset	12233		11 110	12 191
Muut olennaiset siirtovelat	124 556	168 958	89 325	102 805

Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

34) Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Vuokratalot				
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	366 404	366 404		
Lainat julkisyhteisöiltä	500 824	534 511		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	2 264 005	2 264 005		

35) Vakuuksista, jotka kunta on muuten kuin edellä kohdassa 34 tarkoitetulla tavalla antanut puolestaan, yhteenlaskettu arvo vakuuslajeittain eriteltynä

Ei ole

36) Vakuuksista, jotka kunta on antanut sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta, yhteenlaskettu arvo vakuuslajeittain eriteltynä

Ei ole

37) Yhteenlaskettu arvo kunnan antamista muista kuin edellä 34–36 kohdissa tarkoitetuista vakuuksista lajeittain eriteltynä

Ei ole

38) Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Vuokravastuut yhteensä	193 014	220 944		
- seuraavalla tilikaudella maks. osuus	25 982	37 010		
Leasingvastuut yhteensä	101 686	85 857	53 298	33 083
- seuraavalla tilikaudella maks. osuus	21 043	14 340	15 334	7 627

Leasing sopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.

39) Kunnan antamat vastuusitoumukset sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta Kiinteistö Oy Rautavaaran virastotalo jäljellä oleva pääoma 53 902 euroa.

40) Muut kunnan antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut

	Konserni		Kunta	
	2025	2024	2025	2024
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset				

Rautavaaran Vuokratalot (kv29.6.15)				
Alkuperäinen pääoma			45 000	45 000
Jäljellä oleva pääoma			0	4 500
KOy Rautavaaran Virastotalo (kv16.9.19)				
Alkuperäinen pääoma			100 000	100 000
Jäljellä oleva pääoma			53 902	60 568
Rautavaaran kurssi- ja leirikeskus- sätiö (Kv 19.4.10 § 39, takaus myönnetty enintään 400.000 €)				
Alkuperäinen pääoma	200 000	200 000	200 000	200 000
Jäljellä oleva pääoma	14 661	28 118	14 661	28 118
Jättekukko/takausvastuu Kuopion kaupungille	26 107	29 837	26 107	29 837
	2025	2024		
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	13 125 088	12 306 944		
kattamattomista takausvastuista 31.12.				
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takaus-keskuksen rahastosta 31.12.	16800	13207		

41) Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

Viranhaltijan virkasuhteen purkamiseen liittyvä asia, mahdollinen korvausvelvollisuus noin 30 000-35 000 euroa

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain

	2025(htv)	2024(htv)
Hallintopalvelut	5,92	6,43
Elinkeinopalvelut	3,55	3,83
Hyvinvointipalvelut	41,73	36,75
Tekniset palvelut	15,39	15,36

43) Tilikauden henkilöstökulut

	2025	2024
--	------	------

Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	3 746 759	3 506 103
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	3 957	5 351
Henkilöstökulut yhteensä	3 750 716	3 511 454

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2025	2024
Keskustan Rautavaaran kunnallisjärjestö	1578,79	1465,05
Rautavaaran sos.dem. ty ry	729,05	1058,76
Vasemmistoliiton Rautavaaran yhdistys	411,25	409,15
Perussuomalaisten paikallisyhdistys	55,50	158,10
Kristillinen liitto	993,01	383,45
Kokoomus	500,80	

45) Tilintarkastajan palkkiot

	2025	2024
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	7 100,65	6 613,00
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan siht.tehtävät	3 742,32	3 380,69
Muut palkkiot		
Palkkiot yhteensä	10 842,97	9 993,69

46) Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisestä liiketoimista, jos ne ovat olennaisia eikä niitä ole toteutettu tavanomaisin kaupallisin ehdoin

Ei ole

Eriytetyt tilinpäätökset

Luvussa esitetään liikelaitosten sekä kirjanpidollisesti ja laskennallisesti eriytettyjen yksiköiden tilinpäätöslaskelmat ja niiden liitetiedot, talousarvion toteutumisvertailut ja toimintakertomukset. Liikelaitoksen erillistilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma ja rahoituslaskelma ja niiden liitteenä ilmoitettavat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Rautavaaran kunnalla on vain yksi kirjanpidollisesti ja laskennallisesti eriytetty yksikkö, Rautavaaran kunnan vesi- ja viemärilaitos.

Rautavaaran kunnan vesi- ja viemärlaitos

Toimintakertomus

Vesihuoltolain uudistuksen myötä 1.1.2026 vesi- ja viemärlaitosta kokonaisuudessaan kutsutaan vesihuoltolaitokseksi.

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on turvata toimialueensa kiinteistöille tehokas ja toimintavarma puhtaan käyttöveden jakelu sekä jäteveden poisto ja puhdistus.

Lisäksi vesihuoltolaitos toimittaa käyttövettä yhdelle vesiosuuskunnalle.

Rautavaaran kunnan vesihuoltolaitos toimitti asiakkailleen vuonna 2025 puhdasta käyttövettä noin 110 m³ vuorokaudessa. Vuotuinen pumppausmäärä oli noin 40 000 m³. Jätevedenpuhdistamon käsittelemä jätevesimäärä oli noin 110 000 m³.

Vesihuoltolaitos toimii ympäristöluvan määrittelemissä päästörajoissa.

Vesihuoltolaitoksen liikevaihto pysyi edellisen vuoden tasolla noin 231 000 eurossa.

Toimitettavien vesimäärien voidaan olettaa myös jatkossa vähenevän.

Vuonna 2025 investoitiin noin 80 000 euroa jätevedenpuhdistamon prosessin laitteistoon. Tulevina vuosina investointeja on kohdennettava puhtaan käyttöveden jakeluverkoston kunnostamiseen.

Toiminnan taloutta suunniteltaessa on tiedostettava mahdollisuuksien rajallisuus nykyisen kaltaisella vesimäärällä. Myöskään ainakaan suuria vesimaksujen korotuksia ei ole mahdollista tehdä.

Kunnalla on Jokisuunniemessä ja Karikon alueella myymättömiä tontteja jotka mahdollistavat liittymämäärien lisääntymisen, mikäli tontteja saadaan myytyä.

Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

VESIHUOLLON TUOSLASKELMA

	1.1.- 31.12.2025		1.1.- 31.12.2024	
Liikevaihto		231 791,00		231 824,89
Liiketoiminnan muut tuotot		7 523,26		6 179,82
Tuet ja avustukset kunnalta		62 395,53		50 452,00
Muut tuet ja avustukset				21,18
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-59 360,78		-41 917,25	
Palvelujen ostot	-82 335,13	-141 695,91	-56 336,38	-98 253,63
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-50 927,92		-41 152,72	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-10 079,42		-9 765,00	
Muut henkilösivukulut	-1388,19	-62 395,53	465,14	-50 452,58
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-76 745,23		-83 872,89	
Liiketoiminnan muut kulut	-13738,26	-90 483,49	-9926,22	-93 799,11
Liikelyljäämä (-alijäämä)		7 134,86		45 972,57
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot		0,07	0,41	
Korkokulut				

Korvaus peruspääomasta		
Muut rahoituskulut	0,00	0,41
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	7 134,93	45 972,98
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	7 134,93	45 972,98

VESIHUOLLON TASE

VASTAAVAA	31.12.2025	31.12.2024	VASTATTAVAA	31.12.2025	31.12.2024
Pysyvät vastaavat			Oma pääoma		
Aineettomat oikeudet			Peruspääoma	1 397 723,07	1 397 723,07
Tietokoneohjelmistot	2898,6	4479,6	Ed.tilikausien yli-/alij	-501 592,41	-547 565,39
Aineelliset hyödykkeet			Tilikauden yli-		
Maa- ja vesialueet	27 816,07	27 816,07	/alijäämä	7 134,93	45 972,98
Rakennukset	116 165,78	126 745,70	Vieras pääoma		
Kiinteät rak. ja laitteet	764 881,58	739 388,13	Lyhytaikainen		
Koneet ja kalusto	19 414,36		Yhdysvelkatili	138 230,23	93 252,05
Enn.maks. ja kesker.hank.	32 520,61	11 100,61	Ostovelat	11 189,77	20 318,57
Sijoitukset			Muut velat	18 285,54	13 360,42
Muut saamiset	12 543,00	12 543,00	Siirtovelat	8 832,02	10 147,87
Vaihtuvat vastaavat					
Pitkäaikaiset muut saam.					
Pitkäaikaiset siirtosaam.					
Lyhytaikaiset saamiset					
Myyntisaamiset	103 563,15	111 136,46			
Muut saamiset					
Siirtosaamiset					
	<u>1 079 803,15</u>	<u>1 033 209,57</u>		<u>1 079 803,15</u>	<u>1 033 209,57</u>

Allekirjoitukset ja merkinnät

Kunnan tilinpäätöksen laatimisesta vastaa kunnanhallitus. Kunnanhallituksen jäsenten lisäksi tilinpäätöksen allekirjoittaa kunnanjohtaja, joka kunnanhallituksen esittelijänä johtaa kunnanhallituksen alaisena kunnan taloudenhoitoa ja muuta toimintaa.

Rautavaaralla 30. päivänä maaliskuuta 2026

Rautavaaran kunnanhallitus

Timo Tuovinen
kunnanhallituksen puheenjohtaja

Kirsi Koskelo
2. varapuheenjohtaja

Anu Karmitsa
kunnanhallituksen jäsen

Jukka Muukka
kunnanhallituksen jäsen

Hannele Pursiainen
1. varapuheenjohtaja

Tiina Föhr
kunnanhallituksen jäsen

Harri Korhonen
kunnanhallituksen jäsen

Mikko Kärnä
kunnanjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Rautavaaralla _____._____2026

BDO Auditor Oy

Tilintarkastusyhteisö

Lilja Koskelo

Tilintarkastaja, HT, JHT